

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölüm alt başlıklardan oluşmaktadır. İlk olarak araştırmanın konusu anlatılacak, daha sonra araştırmanın amacına yönelik bilgiler verilecektir. Araştırmanın yöntemi anlatılarak, araştırmanın yöntemi kapsamında araştırmanın hipotezleri, araştırmanın sınırlılıklarına yer verilecektir.

Şiddet denilince her zaman pek çok insanın aklına fiziksel şiddet gelmektedir ve yine şiddet denilince terör, futbolda şiddet, trafikte şiddet, siyasette şiddet, mafya, aşiret ağalarının uyguladığı şiddet çeşitlerinden önce gelmektedir. Kadınlar bile artık kanıksadıklarından olsa gerek, duygusal ve ekonomik şiddeti bir şiddet türü olarak algılamamakta cinsel şiddetin bir türü olan evlilik içi tecavüz terimini çoğu kez kabul etmemektedirler. Şiddete uğrayan kadınlar bile ancak bedenlerine uygulanan herhangi bir saldırıyı yani fiziksel şiddeti, şiddet olarak tanımlamaktadırlar. Kadınlar ancak kendi deyimleriyle “canlarına tak ettiği zaman” resmi kuruluşlara ya da dayanışma merkezlerine başvurumaktadırlar. Şiddet-ki onların tanımladığı gibi fiziksel şiddet- artık dayanılmaz bir hale geldiği zaman ancak kadınlar çare aramaya başlamaktadırlar.

Toplumda yaygın olan genel kaniya göre şiddete maruz kalan kadınlar düşük sosyo-ekonomik-kültürel tabakaya mensup kadınlardır. Yine şiddet uygulayanlar ise eğitim az, işsiz ya da az gelimli, kırsal kesimde yaşayan erkekler olarak tasavvur edilmektedir. Oysa eğitilmiş ve daha üst sosyo- kültürel özelliklere sahip kadınlar da şiddet görebilmekte özellikle de belli bir eğitim düzeyi olan ve erkeklerle eşit olması gerektiğini düşünen kadınlar kendilerine yapılan muamelelere boyun eğmediği zaman ve hakkını aramaya kalkıştığında şiddet görebilmektedirler. Çünkü erkek bu kadına kendisine itaat etmeye zorladığı bir köle olarak muamele edemeyecek ve toplumda her zaman ailenin direği olarak adlandırılan, abartılan, erkek olmanın güç kavramıyla eşit tutulduğu, bütün toplumsal olanakların erkekler için sunulduğu bir anlayışla yetiştirilen erkek, karşısında kendisiyle aynı haklara sahip olduğunu iddia eden ve bu hakları sağlama anlamında çabalayan kadını hazmedemeyecektir. Bu durumda erkek bu olayı sindirememenin verdiği dürtü ile kadına kendisinin daha ayrıcalıklı bir varlık olduğunu hissettirmenin yolunu şiddet olarak görecektir. Yine erkekler, toplumsal hayatın işsizlik, enflasyon v.b. zorluklarının faturasını kimseye kesemedikleri ve içlerinde buldukları durumun öfkesini çıkarmak için kadınlara şiddet uygulamaktadır. Aile içinde kadına

sadece erkek şiddet uygulamamakta, erkeğin ailesi de özellikle onlar da bir kadın olan annesi ve varsa kız kardeşleri de ya bizzat şiddet uygulamakta ya da erkeğin şiddet davranışını tetiklemektedirler. Şiddet olgusu sadece gelişmekte olan veya az gelişmiş toplumlarda değil gelişmiş toplumlarda da görülmektedir. Nasıl ki ülke içerisinde şiddetin en fazla alt tabakada görüleceği kanısı varsa dünyada da batılı ve gelişmiş toplumlarda şiddet olayına rastlanılmadığı düşünülmektedir. Aslında modernleşme beraberinde bireyin yalnızlığını, yabancılaşmayı, anomiyi de getirdiğinden birey- birey ilişkileri farklı görünümlere bürünebilmektedir. Ancak şu var ki gelişmiş ülkelerdeki kadınlar, az gelişmiş ülke kadınlarına kıyasla daha fazla hukuki hak arayışına gitmekte, şiddet gördüğü ortamı ve kişiyi daha kolay terk edebilmekte ve sağlık kuruluşlarına başvurabilmektedirler.

1.1. Araştırmanın Konusu:

“Aile İçi Şiddet sürecinde Şiddete maruz Kalan Kadınlara Yönelik Sosyolojik Bir Araştırmasıdır. Bu konu ancak 1960’ların sonu ve 70’li yılların başında, batı ülkelerinde görülen ve “Kadın Hareketleri” adı verilen hareketlenmeler sonucu gündeme gelmiş ve kadına yönelik şiddet sorunu toplumsal bir sorun olarak tartışılmaya başlanmıştır.

Bu dönemde kadın hareketinin gündemini, daha çok kadın-erkek eşitsizliği, kadının ev içinde maruz kaldığı uygulamalar gibi konular oluşturmuştu. Kadının ev içinde maruz kaldığı uygulamalar içerisinde kadına ve çocuklara uygulanan şiddet ögesi de vardır. Hareketlenen ve örgütler kuran kadınlar, zor durumda kalan kadınlara bir nevi “kız kardeşlik” yapmış ve toplumun bu konuya dikkatini çekmeye çalışmışlardır fakat en ilginç kadının maruz kaldığı her türlü şiddet kamusal ve hukuksal alanda yadsınması; ev içinde gelişen bu tür hareketlerin “evlilik hali” dir diyerek meşrulaştırılıp doğal olarak görülmesi ve kayda değer bir sorun olarak görülmemesidir. Kadının, yıllar boyu, siyasal, sosyal, ekonomik, vb. her türlü kişilik hakkı ihlal ve ihmal edilmiş, saygı görmemiştir. Hemen hemen her toplumda kadın ve erkek cinsleri ayrı değerlendirilip, toplumsal hayatta da ayrı muamelede de bulunmuştur. Zamanla AB, bu ayrımcılığın kaldırılması amacıyla bazı yönergeler kabul etmiştir. Türkiye’de de bu konuyla ilgilenen bir kurum gereği ortaya konulmuş ve “Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur.

Öte yandan BM' nin 1992' de yayınladıkları bildirmede kadına yönelik şiddet her biçimiyle ortaya konulmuş ve kadına yönelik şiddet kamusal alanda ve özel hayatta şiddet olarak iki boyutlu olarak değerlendirilmiştir. Kamusal alanda şiddet denilince, genel olarak akla gelen kadının maruz kaldığı cinsel tacizdir. Cinsel taciz denince, kadının bedenine ve cinselliğine yönelik her türlü sözlü, sözsüz (bakışlar v.s.) ve fiziksel temas şeklindeki her türlü davranış anlaşılmaktadır. Yine kamusal(toplumsal) alanda şiddet cinsel tacizin yanı sıra tehdit, kadının çalışma koşullarının bozulması ile onu çalışma hayatından uzaklaştırma çabaları, kadın ticareti, fahişeliğe zorlama şeklindeki şiddet şekilleri de uygulanmaktadır.

Aile içi (özel alanda) şiddet ise kadının aile içerisinde psikolojik, ekonomik, cinsel ve fiziksel yönden şiddete maruz kalmasıdır. Psikolojik yâda duygusal şiddet kadının küçük görülmesi, ona aşağılayıcı adlar takmak gibi kadını küçük düşüren hareketler ve sözlerdir. Ekonomik şiddet, kadın çalışan bir kadın ise kazancının elinden alınması, kadına az harçlık verilmesi ve verilen paranın sürekli olarak hesabının sorulması gibi kadının ekonomik yönden bağımlı hissetmesini sağlayacak her türden davranıştır. Cinsel Şiddet, Cinsel Taciz, Tecavüz, Evlilik İç Tecavüz ve Enstest İlişkileri içine alan bir kavramdır. Fiziksel Şiddet ise, kadının bedenine yönelik her türden zarar verici davranıştır. Fiziksel şiddet, tekme, tokat, dayak gibi bizzat erkeğin bedeni ile yapıldığı gibi, sopa, demir, oklava, bıçak, kemer, tabanca gibi aletlerle de yapılmaktadır.

Araştırma konumuza giren kadına yönelik şiddet, sadece sosyolojinin konusu değil aynı zamanda psikolojinin, hukukun, kriminolojinin, psikiyatrinin, antropolojinin de bir sorunu olarak ele alınır bir konudur.

1.2. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı aile içinde şiddete maruz kalan kadınlara yönelik sosyolojik bir araştırma yapmaktır, bu amaçla kadına yönelik şiddet olgusunu açıklarken öncelikle kadının, ailenin ve şiddetin tanımlarını yapmak ve şiddetin türlerini, yöntemlerini ve kadına yönelik şiddet ile ilgili araştırmaları göz önüne koymaktır. Kadınların şiddet uygulamaları ile yaşadıkları olumsuzlukları ve bu olumsuzlukları hafifletecek olan kuruluşları tanıtmaktır. Araştırmanın en önem arz eden yönü bu konunun sadece şiddete maruz kalan bireyleri tek tek bireysel olarak

ilgilendiren bir konu olmaktan çok toplumu ilgilendirmesi ve her ne kadar aile içinde yaşanıyor olsa da toplumsal bir sorun haline gelmesidir. Çünkü sağlıklı bir toplum ancak sağlıklı ailelerin varlığı ile mümkündür. Şiddet olgusu sadece şiddete maruz kalan insanları değil diğer insanları da ilgilendiren bir konudur. Hemen hemen pek çok insanın çevresinde, arkadaşlarında ya da akraba çevresinde şiddete maruz kalan insanlar olmuş ve bu vakaları birebir duymuşlardır. Böyle bir durumda kayıtsız kalmak mümkün değildir, yine bu konunun önemi kadının toplumdaki öneminden kaynaklanmaktadır. İnsan erkek ve kadın olmak üzere birbirini tamamlayan iki cins halinde yaratılmışken biri olmadan diğerinin varlığı bir anlam taşımazken toplumda her zaman erkek daha üst bir cins olarak görülmüş, kadın ise erkeğin ve ailenin hizmetini görmeye, erkeğin egemenliği altında yaşamaya mahkûm bırakılmıştır.

Ayrıca aile, toplumun çekirdeği, en küçük birimidir. İnsanın sosyalizasyon sürecinin başlangıcı ve kültürel değerleri öğrendiği yerdir. Toplum, ailelerden oluşur. Ailenin olmadığı toplum veya devlet modelleri ütopye olmaktan öteye gidememiştir. Aile içerisinde yaşanan olaylar ya da ailenin huzurlu, mutlu bir aile olması hem o ailede yetişen çocukları etkilemekte hem de dolaylı olarak topluma yansımaktadır. Aynı zamanda şiddet olgusu içerisinde büyüyen erkek çocuklar bu davranışı gayet doğal olarak algılayıp, şiddetin gelecek kuşaklarda da görülmesine neden olabiliyor. Aynı şekilde kız çocukları anne idolünün etkisi ile erkeklere boyun eğme, itaat etmenin doğal bir davranış olduğunu özümsemiş de kendilerinin uğrayacakları şiddet davranışı karşısında onlarda anneleri gibi davranabilmektedirler. Aile içinde kadının maruz kaldığı şiddet sadece aileyi ve kişiyi ilgilendirmekle kalmadığı gibi bunun yanında toplumsal yapıyı da ilgilendirdiği için sosyolojik olarak araştırılmaya önem arz eden bir konudur.

1.3. Araştırmanın Yöntemi:

Yaptığımız bu araştırma teorik düzeyde yapılmış bir araştırma özelliği taşımaktadır, diğer bir deyişle bu konu ile ilgili yapılan araştırmaları içeren kaynaklar taranmış ve kadına yönelik şiddet ile ilgili araştırmalar değerlendirilmiştir. Yine bu konu ile mücadele kapsamında Türkiye’de ilk olma özelliği taşıyan “Mor Çatı Kadın Sığınma evi” nin çalışmalarından ve XIII. Dünya Viktimoloji ve Kriminoloji kongresinin Aile İçi Şiddet ile ilgili çalışmasının Türkiye’deki sonuçlarından

yararlanılmıştır. Kadın sorunları ile ilgilenmek üzere kurulmuş bir kamu kuruluşu olan Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün çalışmalarından, Devlet İstatistik Enstitüsü Kadın Bilgi Ağı'nın istatistiksel verilerinden yararlanılmıştır. Örnek teşkil etmesi ve araştırmayı somutlaştırılması amacıyla Burhaniye Asliye Hukuk Mahkemesinden alınan Aile İçi Şiddet Sonucu gerçekleştirilen boşanma davası örnekleri analiz edilmiştir. Aile içinde kadına yönelik şiddet konusundan başka ailenin ve şiddetin ne olduğu da teorik anlamda kısaca anlatılmıştır.

Bu araştırmada Burhaniye Asliye Hukuk Mahkemesi'nden alınan ve aile içi şiddeti yansıtan dava örnekleri, konunun anlaşılmasına yardımcı olacağı düşüncesiyle kullanılmıştır. Böylece teorik çeşitliliğin ötesinde aile içi şiddetin toplumumuzun küçük bir kesiminde ne oranda ve hangi sıklıkta yaşantıldığını mahkemeye yansımış örnek olaylar vasıtasıyla ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.3.1.Araştırmanın Sınırlılıkları

Yüksek lisans düzeyinde yapılan bu araştırmanın önemli sınırlılıkları; küçük bir yerleşim yerinde yaşamam nedeniyle kaynaklara ulaşmanın zorluğu, ikinci sınırlılık şiddet olayı ile yüzleşmiş kadınların bu olaylarını anlatmak istememeleri ve bir ev kadını olmanın getirdiği zorluklar nedeniyle de zaman sınırlılığının olmasıdır.

2.BÖLÜM: ŞİDDETİN TOPLUMSAL ÇERÇEVESİ

2.1. Şiddet Kavramı

Herhangi bir kişiye ya da nesneye zarar vermeye yönelik gösterilen fiziksel ya da fiziksel olmayan her türden hareket şiddet olarak nitelendirilmektedir. İçli'ye (1995) göre ise şiddet, bir kişinin bir başkasına fiziksel acı vermek veya yaralamak kastıyla yaptığı davranıştır.

Şiddet, bir kişinin başkasına fiziksel acı vermek ya da yaralamak kastıyla yaptığı davranış olarak tanımlanabilir.(İçli, 1995;2-9). Sherrod, bir davranışın şiddet özelliği gösterip göstermediğine karar verirken, o davranışın kasıtlı olması, kötü niyetle yapılmış olması, karşıdaki bireye zarar vermesi, bireyin davranışının kötü niyetle yapılmış olduğunu düşünmesi, gibi kriterler açısından değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sherrod'a göre bir davranışın şiddet olarak kabul edilmesi sadece bu kriterle değil, aynı zamanda sosyo-kültürel ortama da bağlıdır. (Demir,1997; 3)

Şiddet Latince “Violentia” kelimesinden gelmektedir. Violentia, şiddet, sert ya da acımasız kişilik, güç demektir. Bu sözcük “Vis” ile bağlantıdır ve “vis” “etken güç, bir cismin gücünü kullanmak, değer, yaşam gücü” anlamlarını içermektedir. (Michaud, 1991; 7)

Türkçe'ye ise şiddet Arapça'dan geçmiştir. Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde şiddet, (1969; 697) zorluk, sertlik ve hız olarak tanımlanmıştır.

Şiddet bir başka tanımı ile kişilere ya da nesnelere çeşitli boyutlarda zarar vermeyi içeren güçlü, kontrolsüz, aşırı, birdenbire, amaçsız olabilen, toplum ya da bireysel görülebilen bir olgudur (Yıldırım, 1998; 24). Şiddet çok türlü ve çok boyutludur. Şiddet kavramı saldırganlığı da kapsar, saldırganlık atılgan, zorlayıcı ve tecavüzkâr davranışların bir bütünüdür: baskı ve egemenlik kurmayı hedefleyen bireye zarar verici her tür eylemle birlikte sözel ve sözel olmayan sembolleri de kapsar. (Uçar,2003; 77)

Yılmaz(1985; 672) Hukuk Sözlüğü'nde şiddet olaylarını ; “Toplumdaki barışı bozan ve kaba kuvvete dayanarak düzene başkaldırıcı olaylardır. Şiddet olaylarının yaygın hale gelmesi ülkede olağanüstü hal ilanına yol açabilir.” şekli ile değerlendirilmiştir.

Türk Ceza Kanunu 28. Madde (Özgenç,2006;404–405) açıklamasında şiddet ve cebir kavramı eş anlamlı tutulmuştur.” Cebir (zorlayıcı kuvvet, kompulsif kuvvet, vis, compulsiva), genel anlamı ile bir kişiye halen hissedeceği bir kötülük, tecavüz icrası suretiyle, bu veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zecri bir etki meydana getirilmesidir.” diye tanımlanmıştır.

Şiddet davranışı genellikle saldırgan bir ruh haline bağlanmaktadır. Saldırganlığı açıklayan birçok kuramsal görüş vardır. Bu görüşler, saldırganlığı insan doğasının bir parçası ya da öğrenme yoluyla sonradan kazanılan bir davranış olarak ele almaktadır. Bunlardan birincisi içgüdü kuramlarıdır. Bu kurama göre saldırganlık bir saldırganlık içgüdüğü ya da dürtüsü olarak açıklanmaktadır. Bu kişiler için yapılacak tek şey, saldırganlık içgüdüğünün yarattığı enerjiyi daha az zararlı hedeflere yöneltmek boşaltma ve yüceltme mekanizmasını kullanmaktır. Sosyal öğrenme kuramları ise saldırganlığın çevre koşulları tarafından belirlendiğini öne sürer. Bireyin yaşadığı çocuklu döneminden edindiği duygu, düşünce ve bilinçaltına itilmiş her türlü birikim ve dürtünün daha sonra saldırganlık ve şiddet eğilimi olarak görülmesini belirtmektedir. Bunların dışında biyolojik, fizyolojik ve genetik faktörler ile dış etkenlerde saldırganlığa neden olan etkenlerdir. (Uçar,2003;78,79)

Oskay (1996;185,186) Şiddet'in insan-insan ilişkisinden önce insan-doğa ilişkisinde görüldüğünü belirtmiştir. Yazılı tarihten bu yana bilinen asıl kalıcı şiddetin efendi-köle ilişkisi ile başladığını söylemiştir.

Ancak Fichter (1990) statüsüz ve tabakasız bir toplumun olamayacağını, bu nedenle eşitsizliğin olağan olduğunu, sosyal gücün, statüsünü korumaktan kaynaklandığını belirtmiştir.

Şiddet davranışı genellikle normal dışı bir davranış olarak kabul edilmektedir. Kişilik bir toplum içinde sosyalleşme süreci ile birlikte geliştiği için birey bu sayede normal ve normal dışı olarak neyi nasıl algılayacağını belirler. Fromm'a göre (1994;21) şiddet kullanan kişiler bencil, bireyci kişilik yapısına sahiptir.

Suçla ilişkin bilimsel teoriler önceleri şiddeti atipik vücut yapısı, genetik anormallikler, akıl hastalığı, fiziksel anormallikler ve yoksullukla açıklarken daha sonraları şiddet'in çok nedenli sosyal bir olgu olduğunu ileri sürmüşlerdir. (İçli, 1994;34)

Alkan (1983) Olağanlaşan bir olgu olarak nitelendirdiği şiddeti anlatışken şiddetin gittikçe yaygınlaştığını, olağanlaştığını, günlük yaşamın bir parçası olduğunu, uygar ve normal insanın da şiddet ve saldırganlığa karşı duyarsızlaştığını ve bunları kanıksadığını dile getirmiştir.

Çağdaşlaşma düzeyi arttıkça bu duyarsızlıkta artmakta gibidir. Saldırganlık duyguları, insanların birbirlerini baskı altına alma isteği, hükmetme eğilimi ve öldürme arzusu gittikçe artmaktadır. Bu duyguların pekişmesinde kitle iletişim araçlarının rolü büyüktür. Kitle iletişim araçları varlıklarını sürdürebilmek için heyecan verici olaylar olarak kamuoyuna sürekli şiddet sunmaktadırlar.(Michoud,1991;53)

Çağdaş dünyada biriken saldırganlık potansiyelinin, savaş dışında; siyasal, cinsel şiddet olaylarındaki artış, uyuşturucu madde kullanımı, aile içi şiddet, çalışma hayatındaki şiddet olarak belirlediğini görmekteyiz.(Alkan,1983,7-8)

2.2. Şiddetin Türleri

Genel anlamıyla şiddet aile içinde, sporda, sokakta, siyasette şiddet olarak sınıflandırılabilir. Ancak şiddet aile içindeki boyutuyla ele alındığı zaman fiziksel ya da biyolojik şiddet, duygusal ya da sosyal şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet olarak da ele alınabilir. E. Fromm (1994;19-32) Şiddet Türlerini Şöyle Belirtmiştir;

—Oyuncu Şiddeti: Şiddetin en normal ve hastalıklı olmayan şeklidir. Bu şiddet türünün örneklerini daha çok ilkel kabile oyunlarında-bu arada bizim kılıç kalkan oyunu gibi görmekteyiz. Burada amaç öldürmek değildir. Ancak oyunda olsa arkasında yatan temel güdü saldırganlıktır.

—Tepkisel Şiddet: Bu şiddet türü kişinin kendisinin ya da başkalarının yaşamını, özgürlüğünü, onurunu, mülkiyetini, korumak için başvurulan bir şiddettir. En sık görülen şiddet biçimlerinden birisidir. Bu şiddet türü ölümün değil, yaşamın hizmetindedir. Amacı yok etmek değil, korumaktır. Tepkisel Şiddet'in bir başka yanı da engellemenin yarattığı şiddettir. Bir arzu veya ihtiyaç engellendiği zaman saldırgan davranışlar baş gösterir ve bu davranışların amacı engellenen amaca ulaşmaktır.

—Kinci Şiddet: Kinci şiddet'te zarar verilmiştir ve hiçbir şekilde savunma işlevi yoktur. Kinci şiddet toplum bazında olduğu kadar bireysel bazda da görülür.

—Dengeleyici Şiddet: Genellikle güçsüz insanların üretkenliklerinin yerine koydukları şiddet türüdür. Kökleri güçsüzlükte yatan ve güçsüzlüğe karşı dengeleyici olan şiddettir.

Yaratmayan insan yok etmek ister. Bu şiddet, yaşanmamış, sakat bir yaşamın zorunlu sonucudur. Cezalandırılma korkusuyla bastırılabilir ve hatta her türlü gösteri ve eğlencelerle saptırılabilir.

—Arkaik(İlkel-Kana susamış) Şiddet: Bu şiddet doğa ile arasındaki bağla henüz tamamen çevrili olan insanın kana susamışlığıdır. Arkaik anlamda yaşamın dengesi olabildiğince çok öldürmek ve yaşamı kana doyunca öldürülmeye hazır olmaktır. Bu şiddet türü özellikle savaş zamanlarında belli azınlıklarda, asteklerin verdiği insan kurbanlar gibi olaylarda ve kan davalarında görülebilir.

Polis örgütü İnterpolün sınıflandırmasını esas olan şiddet tipolojisi de şöyledir. (Ünsal, 1996; 32)

I-Özel Şiddet

1- Cürümsel Şiddet

a-Ölümlü Sonuçlanan: Cinayetler, Suikastlar, Zehirlenmeler(Ebeveyn ve çocuk öldürmeleri dahil), idamlar vb.

b-Bedensel: Bilerek darbe ve yaralamalar

c-Cinsel: Irza geçmeler

2-Cürümsel Olmayan Şiddet

a-İntihar(Teşebbüsler dahil)

b-Kaza(Araba Kazaları dahil)

II-Kolektif Şiddet

1-Vatandaşın İktidara Karşı Şiddeti

a-Terör

b-Grevler ve ihtilaller

2-İktidarın Vatandaşlara Karşı Şiddeti-

a-Devlet Terörü

b-Endüstriyel Şiddet

3-Son Kertede Şiddet: Savaş

Bunların dışında Hirigoyen (2000;25) Sapkın Şiddet adında başka bir şiddet türünden de bahsetmiştir. Sapkın Şiddet O'na göre "Sapkın savunma sistemine sahip kişinin, zor bir seçimin zorunluluğunu göze alamadığı zamanlarda yani kriz zamanında ortaya çıkar." Bu durumda şiddet dolaylıdır ve diğer insanlara karşı olan saygı

eksikliğinden kaynaklanır. Hirigoyen' a göre (130,131) burada yermelerden, düşmanca imalardan, küçümseyici hareket ve hakaretlerden oluşan soğuk bir şiddet söz konusudur. Eğer bu ince şiddetlere cinayete kadar gidebilecek gerçek bir şiddet eylemi eklenirse, bu sapkın oyun çığırından çıkmış demektir. Sapkın şiddet tek yönlü bir şiddettir. Burada şiddeti uygulayan kişi kendisini diğerinden daha üstün görür. Şiddete uğrayan kişi ise bu olayı benimsemiştir. Aksi takdirde zaten bu iki yönlü şiddet olur ki bu durumda rakipler birbirlerine meydan okumayı ve çatışmayı kabul etmişlerdir.

Prof. Dr. Balcıoğlu (2001;118) Modernleşme-Şiddet konusunu anlatırken şöyle demiştir. “Belli bir düzeye yükseltelen toplumsal hayatta, insan yaşamının doğasına aykırı olarak, bazı engellemeler ortaya çıkabilir. Bu olunca insanlar çaresizlikleri ve çözümsüzlükleri sebebiyle ilkel doğalarına dönmektedirler. Ancak her geriye dönüş ilk doğal olayın tıpa tıp tekrarı değildir. Bu, helezonik bir gelişimin durak noktaları gibidir. Çözümsüzlük ve baskı hemen şiddeti gündeme getirmez. Şiddet in çözüm yolu olarak denenmesi için, önce bir engellenmenin, çaresizliğin ve sonra çözümsüzlüğün olması gerekir. Ancak bu süreçlerden sonra varlık koruma, öz savunma güdüsü belirleyici konuma yükselir. Kendisini savunma, ideolojik bir içeriğe büründüğünde, şiddet, kaçınılmaz hale gelmektedir ki kitleler üzüntülerini, sevinçlerini, mutluluklarını şiddetle anlatmaktadırlar.

2.3. Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet; aile içerisinde birinin diğerine fiziksel zarar verme, küçümseme, ihmal etme amacıyla tokat atma ile başlayıp öldürmeye kadar varabilen sonuçlarıyla toplumsal fenomendir.(Yıldırım,1998)

Aile dışında gerçekleşen şiddet için toplum sorumlu tutulurken, aile içinde oluşan şiddet gizli kalmaktadır. Aile içi şiddet tahmin edildiğinden de fazla yaşanmaktadır çünkü şiddeti uygulayan kişi kendi evinde olduğu için burayı kendi hâkimiyetini kurduğu yer olarak görmektedir.(Günay,2004;87)

İçli ise (1995;21) aile içi şiddeti şöyle tanımlamıştır; Aile bireylerinin yaralanmasına sindirilmesine, öfkelenirilmesine ve duygusal baskı altına alınmasına yol açan, fiziki veya herhangi bir şekildeki hareket, davranış veya eylemler bütünüdür.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu ise (Aile İçi Şiddetin Sebep Ve Sonuçları,2000;7) Aile içi şiddet tanımlamasında, kendini aile olarak tanımlamış bir

grup içerisinde zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç gösterme, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla bir bireyden diğerine yöneltilen her türlü şiddet davranışı demektir. Hirigoyen'e "ailelerdeki sapkın şiddet, engellenmesi çok zor olan bir kısır döngüdür, çünkü nesilden nesile aktarılır. Burada, genellikle çevrenin gözünden kaçtığı için gittikçe daha çok zarar veren bir ruhsal hırpalamayla karşı karşıyayızdır (2000;43).

Aile içi şiddet kısaca aile bireylerinden birisinin, ailenin diğer bireylerinin saldırısına uğraması olarak tanımlanabilir. Aile içi şiddet, dövme ve/veya yaralama, sakatlama, cinsel saldırı, tecavüz, öldürme gibi somut ve dolayısıyla kolay tespit edilebileceklerden; tespit edilmesi son derece zor olabilen sözel, duygusal, ekonomik şiddet eylemlerine kadar uzanabilmektedir. Aile içi şiddeti diğer şiddet türlerinden ayıran en önemli özellik bu şiddet türünün diğer şiddet türlerine oranla devamlılığının daha yüksek bir oranda olmasıdır (Vatandaş, 2003; 19).

Aile içi şiddet bir kişinin eşine, çocuklarına, anne-babasına, kardeşlerine ve/veya yakın akrabalarına yönelik uyguladığı her türlü saldırgan davranıştır. Bu tanıma sadece kaba kuvvet içeren davranışlar değil, aşağılamak, tehdit etmek, ekonomik özgürlüğünü kısıtlamak ve zorla evlendirmek gibi pek çok davranışta girer. Şiddet aynı zamanda sadece aynı evi paylaşan kişiler arasında değil, eski eş, eski kız ya da erkek arkadaş, nişanlı gibi aynı evi paylaşmayan, ancak otak bir geçmişe sahip bireyler arasında da görülebilmektedir (www.hurriyet.com.tr).

Vatandaş (2003; 19) araştırmasında aile içi şiddetle ilgili genel ve değişmeyen üç özellik belirlemiştir.

“1. Aile içi şiddetin failleri ve mağdurları, evlilik veya evlilik yoluyla oluşan bir akrabalık ilişkisine sahiptirler. Bu açıdan bakıldığında evlilik cüzdanı bir nevi aile içi şiddete izin veren bir lisans belgesi görevi görmektedir.

2. Aile içi şiddetin fail ve mağdurları ailenin, yuvanın, evin geleneksel örgüleriyle desteklenen mahremiyetini paylaşırlar. Bu nedenle sorunlar ve özellikle de şiddet dışarıya duyurulmaz, gizli tutulur. Bunun için aile içi şiddeti açığa çıkarmak ve incelemek oldukça zordur.

3. Aile içi şiddetin fail ve mağdurları genellikle aynı evi paylaşırlar. Ancak ayrı yaşayan kardeşler, sevgililer, eski eşler veya evlerini terk etmiş babaların uyguladığı

şiddet de bir zamanlar aynı evi paylaşıyor olmanın verdiği anlayış üzerinde gerçekleşir.”

Aile içi şiddetin önceleri genellikle alt sosyo-ekonomik-kültürel toplumsal tabakalarda yaygın olduğu varsayımlarına karşılık, son 20–30 yılda yapılan araştırmalar durumun hiç de böyle olmadığını göstermiştir. Araştırmaların ortak bulgularına göre aile içi şiddet gelişmiş, modern ve kalkınmış toplumların da en önemli sorunlarından birisi haline gelmiştir (İlkkaracan, 1996; 22).

2.4. Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddet aile içerisinde kadının eşi, babası, erkek kardeşi gibi herhangi bir aile üyesinden görmüş olduğu fiziksel, psikolojik, ekonomik ya da cinsel türden saldırılardır. Aile içi şiddet'in görülen en yaygın şekli aile içerisinde kadına yönelik şiddettir. Bunun yanında aile içinde çocuklara uygulanan şiddete, çok az da olsa çocukların anne babaya, dede, nineye ya da kadının kocasına uyguladığı şiddet vakaları da bilinmektedir.

Kadına karşı şiddet dünyada yaygın olarak görülen ve her ülkede karşılaşılan bir olgudur. Yapılan çalışmalar, dünyada her üç kadından en az birinin dövülmüş, cinsel ilişkiye zorlanmış ya da başka şekilde istismar edilmiş olduğunu göstermektedir (Polat, 2003;87). Aile içerisinde karşı şiddet kullanıldığında genellikle kocalar görülmektedir. Ancak zaman zaman erkek çocuğun şiddeti de görülür. Özellikle erkek kardeşlerin kız kardeşlere karşı yapmış oldukları şiddet de söz konusu olabilir. (Bayraktar, 2003;64)

4–5 Eylül 1995 Pekin deklarasyonunda, kadına yönelik şiddet, cinsel ya da psikolojik zarar görmesiyle ya da acı çekmesi ile sonuçlanan ve sonuçlanması muhtemel olan bu tip hareketlerin tehdidini baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun cinsiyete dayalı her türden şiddet olarak tanımlamaktadır (B.K.S.S.G.M., 1995;86). Birleşmiş Milletler, 1991 yılında yayımladıkları deklarasyonda ise kadına yönelik şiddeti şöyle tanımlamışlardır. “Kadınlarda, ister kamu alanlarında isterse özel yaşamlarında, fiziksel, cinsel ya da psikolojik yaralanma sonucunu doğuran veya böyle bir sonuç doğurmaya yönelik herhangi bir alandaki cinsiyete dayalı her türlü eylem, ihmal, kontrol edici davranış veya tehdit veya özgürlüğün keyfi bir biçimde kısıtlanmasıdır.” (Arın, 1996;130)

Eşler arasında yer alan aile içi şiddeti, teoride herhangi bir eş diğerine uygulayabilir ancak yapılan araştırmalar, eşler arasındaki şiddet vakalarının %90'ından daha fazlasında kadınların şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Toplumun kendi yapısal temeli içerisinde yer alan erkek otoritesi hem aile içinde hem aile dışında üretilerek kadını erkeğe karşı ikincil konuma yerleştirir. Bu bağlamda kocanın karısına uyguladığı şiddet toplumda var olan ataerkil otoriteyi koruyan bir güç aracı olarak görülebilir. (İlkkaracan-Gülçür, 1996;22)

Kadınların şiddet davranışlarına hedef olmalarının araştırılmaya başlanmasının asıl sebebi kadın hareketleridir. Ancak yine de aile içi şiddet problemi kültürel unsurlardan dolayı en güç ortaya çıkartılan problemlerdendir. Kadına uygulanan şiddet tarihin her döneminde ve hemen hemen bütün toplumlarda görülen bir olgudur. Hatta bazı toplumlarda ve kültürlerde kadının, şiddeti hak ettiği ve erkeğin her türlü aykırı davranışının arkasında kadının hakkıyla kadınlık yapmadığının yattığı bile yaygın görüş olarak kabul edilmiştir. (İçli-1995; 12-13)

İçli kitabında(1995; 18) Wiggins'in erkeğin kadına şiddet uygulamasının başlıca üç nedeni olduğunu, belirttiğini söylemiştir. Bunlar;

- 1-Kadının erkeğin isteklerini yerine getirmemesi,
- 2-Kadının kocasından çok şey istemesi,
- 3-Erkeğin kadına saldırısına dışarıdan müdahale olması.

Yine İçli aynı çalışmasında(S.16-21) sadece ekonomik olarak erkeğe bağlı kadınların şiddete uğramadıkları; aynı zamanda ekonomik bağımsızlığını kazanmış kadınların da şiddete uğradıklarını belirtmiştir.

Araştırmalar şiddete uğrayan kadının en önemli karakter özelliklerini şu şekilde belirlenmişlerdir (Evdeki Terör, 1996).

- Had safhada korku
- Ürkeklik, sessizlik ve çekingenlik
- Eşinden korktuğunda başlayan titreme krizi
- Uykusuzluk
- Bitkinlik, halsizlik, seslere karşı aşırı tepki
- Baş dönmesi ve ayakta duramama
- Unutkanlık
- İrkilme, çarpıntı, öfke patlamaları

- Aşırı yorgunluk
- Umutsuzluk
- Sık sık çarpıntı hissi
- Kendini suçlama
- Perdeleri açma korkusu
- Yalnız sokağa çıkamama
- Geleceğe dönük plan yapamama
- Güvensizlik, düzgün cümleler kurmakta zorlanma
- Yalnızlık hissine kapılma
- Konuşurken gözle iletişim kuramama
- Solgunluk, bezginlik
- Sık sık ağlama krizleri
- Hayata karşı ümitsizlik.

Wodarky'nin tasnifi ile (Vatandaş, 2003; 39) şiddete uğrayan kadının ortaya koyduğu özellikler şöyledir:

- Duygusal açıdan katı özellikler taşıyan aile ortamında pasif kalmaya itelenmişlerdir.
- Sosyal açıdan yalnızdır; kendisinin yaşadığı şiddetin istisna bir durum değil, bütün evliliklerde görülen bir durum olduğuna inanmaktadır.
- Gerçekleşen şiddetin sorumlusu olarak kendisini görmektedir. Böylece saldırganın sorumluluğunu da kendi üzerine almıştır.
- Bütün bu özellikler nedeniyle şiddeti uygulayana itaat etme eğilimi taşımakta ve böylelikle yeni şiddetler için uygun ortamın oluşmasını sağlamaktadır.
- Saldırganın bir gün şiddeti terk edeceğine olan inancı, saldırgana itaatini pekiştirmekte ve böylelikle şiddetin devamına imkân sağlamaktadır.
- Cinsiyet rollerini, ev ve aile hayatı yaşamı konusunda geleneksel bakış açısını kabul etmektedir.
- Son derece ciddi psikolojik ve hatta fizyolojik sorunlar yaşamasına rağmen, yaşadığı şiddeti ve öfkeyi inkâr eğilimi taşımaktadır.

- Kadının, şiddetin yer aldığı bir yaşamı sürdürme eğilimi içinde olmasında bağımlılık duygusunun, dini inançların, erkeğin egemenliğine ilişkin kabullerin, ekonomik zorlukların belirgin etkisi bulunmaktadır.

Kadının uğradığı şiddet türleri, bu şiddetin faillileri ve şiddetin mekânı son derece geniş ve çeşitlidir. “ 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonu”nda kadına yönelik şiddet genel olarak, “aşağıdakileri kapsamakla birlikte, bunlarla sınırlı değildir” kaydıyla şöyle sıralanmıştır (www.kssgm.gov.tr/pekin.rtf)

a-) Dayak dâhil aile içinde meydana gelen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet evdeki kız çocuklarının cinsel istismarı, çeyizle bağlantılı şiddet, evlilikte tecavüz, kadının cinsel organına zarar verme ve diğer geleneksel uygulamalar, nikâh dışı şiddet ve istismarla bağlantılı şiddet;

b-) Tecavüz, cinsel taciz, iş yerinde, eğitim kurumlarında ve başka yerlerde sarkıntılık ve cinsel zorlama dâhil toplum içinde meydana gelen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet, kadınların alınıp satılması ve fahişeliğe zorlanması;

c-) Nerede olursa olsun, devletin yürüttüğü veya göz yumduğu cinsel psikolojik şiddet.

d-) Kadınlara yönelik şiddetin diğer türleri arasında, silahlı çatışma durumlarında kadınların insan haklarının ihlal edilmesi, özellikle cinayet, sistematik tecavüz, cinsel kölelik ve gebeliğe zorlama vardır.

e-) Kadınlara yönelik şiddet hareketleri, aynı zamanda zorla kısırlaştırma ve düşüğe zorlama, kontraseptiflerin zorla/baskıyla uygulanması, kız bebeklerin öldürülmesi ve doğum öncesi cinsiyet tespitini de kapsamaktadır.

Yapılan araştırmalara göre aile içinde kadına uygulanan şiddet kadının “hastalık hastası” yapmaktadır. Özellikle fiziksel şiddete maruz kalan kadınlarda herhangi bir organik sebebe bağlanamayan bedensel yakınmalar (psikosomatik rahatsızlıklar) ortaya çıkmaktadır. Bu rahatsızlıkların başında baş ağrısı çarpıntı göğüs ağrısı mide ve bağırsakla ilgili yakınmalar, uykusuzluk, alerji, astım, karın-bel ağrıları gibi yakınmalar gelmektedir. Bunun sebebi kadınların psikolojik sorunlarını dışa vuramamaları olarak açıklanmaktadır. Şiddet gören kadınlarda bedensel rahatsızlıkların psikolojik rahatsızlıklar da görülmektedir. Sessizlik, üzüntü, yorgunluk, suçluluk, utanç duyma, ümitsizlik, kâbus görme, kendini değersiz bulma gibi belirtiler ve intihar girişimleri, alkolizm gibi davranışlar da görülebilir (www.zaman.com.tr).

3. BÖLÜM: AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ VE BOYUTLARI

3. 1. Ailenin Tanımı Ve Aile

Toplumun doğal ve temel birimi olan aile, insanlığın başlangıcı ile birlikte var olmuş ve toplumun varlığının devam etmesinde de önemli görevler üstlenmiş, ekonomik yaşama yön vermiş, sosyal ve siyasi yaşamı düzenlemiştir.(Uçar, 2003; 21)

Toplum ve kişi arasındaki bağı sağlama görevini yerine getiren “aile” kavram olarak tek başına kullanıldığı zaman değişik anlamlara salıp olmaktadır. Genellikle aile denildiğine “ana-baba ve çocuklardan oluşan” çekirdek aile anlaşılır. Farklı kişilerin ve grupların aileye bakış açısı farklı olduğundan aileyi tanımlamalar da çeşitlilik göstermektedir.

Ozankaya (1979; 233) aileyi “içinde insan türünün üretildiği, topluma hazırlanma sürecinin ilk ve en etkili biçimde cereyan ettiği, cinsel ilişkilerin belli bir biçimde düzenlendiği, eşler ve anne babalarla, çocuklar-ailenin biçimine göre başka yakın akrabalar-arasında belli bir ölçüde içten, samimi, sıcak güven verici ilişkilerin kurulduğu, yine içinde bulunan toplumsal düzene göre ekonomik etkinliklerin az ya da çok bir ölçüde yer aldığı bir toplumsal kurum” olarak tanımlanmaktadır.

Ana-baba ve yavrulardan oluşmuş aile gruplarının çok eskiden daha insanlar yeryüzünde yokken var oldukları söylenmektedir. Bu dönemlerde kuşlar ve yüksek memeliler arasında aile yaşayışına benzer bir yaşayışın var olduğu bilinmektedir. Ailenin en esaslı biyolojik fonksiyonu yeni yavruların dünyaya gelmesi ve yetiştirilmesi yani üremeyi garanti altına alarak, türlerin, nesiller vererek devamını sağlamaktır. (Şahinkaya, 1975; 8, 11)

Aile evreni oluşturan yapı içerisinde diğer toplumsal kurumlara kurum olma kimliği açısından benzetilmekle beraber, kendisini, bu bahsi geçen kurumlardan ayıran oldukça çok sayıda özelliğe sahiptir. Bu çerçevede ailenin karakteristikleri yedi ana grupta toplanmıştır.(Aile Yazıları, 1991; 36)

—Aile bütün sosyal kurum ve biçimler içerisinde en fazla evrensellik gösteren bir yapıya sahiptir. Her insan bir aileye mensuptur.

—Aile, aslı insanın genetik kimliğine dayalı olarak tezahür eden, nesli devam ettirme, annelik, akrabalık, arkadaşlık, ebeveynlik gibi birincil duygularla temellendirilmiş olup,

bu birincil duygular, ırk gururu, romantik sevgi, şefkat v.b. türden ikincil duygularla motive edilmektedir.

—Aile, içerisinde yaşayan bireylerini şekillendirme özelliğine sahiptir.

—Aile kapsam olarak sınırlıdır. Yani şekillenmiş sosyal yapılan en küçüğüdür. Bu durum özellikle modern toplumlardaki, küçük ailelerde açıkça gözlenir.

—Aile, sosyal yapının en temelinde yer alır ve çekirdek bir kimliğe sahiptir. Toplumların hepsi aile ünitelerinden meydana gelmiştir.

—Aileyi oluşturan bireylerin hepsinin aileye karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Ailenin üyeleri toplumsal değer yargıları tarafından kendilerine yüklenen sorumluluklarını ömür boyunca yerine getirmek durumundadırlar.

—Aile, kendisini çevreleyen toplumsal yapının kuralları ile kuşatılmıştır. Kuruluşundan başlamak üzere tüm aşamalarında yasalar ve/veya toplumsal değer yargıları tarafından sürekli olarak denetlenir.

—Toplumun sosyal ve kültürel temelleri aile içerisinde beslenir. Aile kurumu sosyalizasyon sürecinin kaynağı durumundadır. İnsanın kazandığı duygu, düşünce, inanç ve davranışların kökleri ailedendir. Ailenin görevinin ve öneminin kaynağı aile içi dayanışmadır. (Nirun, 1994; 19)

Bütün toplumların en eskisi ve en doğal olanı aile topluluğudur. Burada çocuklar bakılmak, korunmak ihtiyacında oldukları sürece babaya bağlı kalırlar. Bu ihtiyaç ortadan kalkınca doğal bağ da çözülür. Babanın sözünden çıkmamak zorunluluğundan kurtulan çocuklar, çocuklara bakma yükümlülüğünü sırtından atan baba hep birden bağımsızlığa kavuşurlar. Yine de bir arada kalırlarsa zorunluluktan değil, istekleri doğrultusunda kalırlar. Ailenin kendisi de ancak bir sözleşme ile varlığını sürdürür.(Yalvaç, 2000; 7)

Aile içindeki bireylerin birbirleriyle ilişkileri diğer bütün toplulukların üyelerinkinden daha devamlı, daha samimi ve daha içtendir.(Şahinkaya, 1975; 126)

Bu ilişkilerin düzeyi çocukların eğitiminin ilk olarak ailede başladığını ve sağlıklı toplumların sağlıklı ailelerle mümkün olabileceğini gösterir.

Medeni Kanun' da aileden şu şekilde bahsedilmektedir. "... Aile kurumu yalnız bireyleri değil, aynı zamanda doğrudan doğruya devleti ilgilendiren bir kurum olarak ele alınmış ve öyle düzenlenmiştir..."(Kalan, 1998; 70) Bu ibare, devleti ilgilendiren

bir kurum olarak ailenin önemini bir kere daha vurgulamıştır. Aile toplumun çekirdeği ve onu şekillendiren bir kurum olduğundan, devleti de şekillendirecektir.

Psikiyatrist David Reiss' in teorisine göre, aileler bir grup kimliği paylaşırlar ve bu da onların yaşamlarını şekillendirir. Reis paylaşılan aile deneyimlerinin, ailelerin kendilerine has problemlere yaklaşım tarzlarını biçimlendirdiklerini söylüyor. Bu paylaşılan yorumlar tipik olarak arka palandadırlar; bunlar aile yaşamına kılavuzluk eden gömülü yapılardır. (Goleman,1999; 243)

Cüceloğlu (2002; 68) aile sistemi diye bir kavramdan söz etmiştir. “Aile sistemi ailede bulunan anne, baba, çocuklar varsa büyükbaba, büyükanne ve bu kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen kuralların tümüdür.” Aile, sistem olarak ele alındığında aile içindeki herkesin sürekli olarak birbirlerini etkiledikleri ortaya konmuş olur. Her sistemde olduğu gibi aile sisteminde de sistemi oluşturan kurallar mevcuttur. Her ailede ya açıktan açığa konuşulabilen ya da açıkça konuşulamayan ama herkesin uyması gereken gizli kurallar vardır. Aile ne kadar sağlıklı ise kurallar o kadar gizlidir, örtüktür ve bilinçaltına itilmiştir.

Toplumun temel taşı olan ailenin diğer toplumsal kurumlardan farklı özellikleri vardır. Bunlar (Şahinkaya, 1975; 17,18)

—Aile içindeki bireyler birbirleriyle evlenme, kan veya evlatlık edinme bağlarıyla bağlanmışlardır. Karı-koca arasındaki bağ evlenme; çocuklar ile anne baba arasındaki bağ ise kan veya evlatlık edinme yoluyla.

—Bir ailenin bireyleri tipik olarak aynı evde aynı çatı altında yaşarlar. Bunlara ev halkı denir.

—Aile, birbirleriyle ilişki ve devamlı etkileşim halinde olan ve karı-koca, anne, baba, kız-oğul, hemşire-birader gibi sosyal rolleri kabul eden bir grup insanın oluşturduğu bir birliktir.

—Her aile genel olarak o ülkenin genel kültüründen bir parça taşımakla beraber görgü bakımından aileler bazı belirli farklılıklar gösterirler.

Anayasa'ya göre, aile Türk toplumunun temelidir. (Madde 4) Medeni Kanun' un İkinci kitabı olan Aile hukuku evlenme, boşanma müesseseleri ile kişilerin aile içindeki durumlarını düzenleme konusu yapar. Türk Medeni Hukuku'nda aile, karı-kocadan meydana gelen evlilik birliğini, çekirdek aileyi ifade ettiği gibi, karı-koca ve çocuklar topluluğunu da ifade eder. (Bilge, 1987; 118)

Aile, bir toplumun sürekliliği için vazgeçilmez bir ögedir. Her toplum yapısının değişmez gerçeği, her bireyin bir aile içinde doğduğudur. Aile, bireye, toplumsal yapı ve siyasal sistemle bütünleşmesini sağlayacak değer, norm ve kültür aktarımını gerçekleştirir. İnsanlar arasında sosyal, ekonomik ve duygusal etkileşimin en çarpıcı biçimde sergilendiği yine ailedir. (Uçar, 2003; 31,32)

Toplumun varlığını sürdürebilmesi için çeşitli temel fonksiyonlar aile müessesince yerine getirilmektedir. Özellikle, düzeni koruyan sosyal mekanizmalar aile içinde korunup sürdürüldüğü için toplumsal değişmeyi sağlamak çabasında bulunanlardan bazıları ailenin niteliğini değiştirmeyi, amaçları yönünden gerekli saymışlardır. Oysa 20. Yüzyılda dünyanın geçirdiği iki büyük savaş, en büyük etkiyi aile düzeninde yapmış; gelenek, örf ve adetlerdeki yumuşamalar aile içindeki dayanışma ve onun için fedakârlık duygusunu geniş ölçüde zedelemiştir. Bir yandan da toplumda ekonomik ve teknik zorlukların ortaya çıkardığı kurumlar ayrıca ailenin geleneksel fonksiyonlarının bir kısmını almıştır. (Dönmezer, 1984; 225)

Aile yapısını dönüşüme zorlayan etkenleri şöyle sıralayabiliriz:(Aile yazıları 2, 1991; 496, 497)

- 1-Tarımda makineleşmenin yaygınlaşması sonucu geniş aile tipinden çekirdek aile tipine hızla dönüşüm,
- 2-Kente akımın yoğunlaşması ve kentsel yaşamın getirdiği pazar ekonomisine özgü zorluklar,
- 3-Sosyal güvenlik olanaklarının giderek toplumun çeşitli kesimlerine yaygınlaştırılması,
- 4-Kitle iletişim araçlarının etki alanının toplumsal ve bireysel yaşamın derinliklerine doğru genişlemesi, farklı kültür yapılarına özgü ailesel örüntü ve ilişkilerin algılanması,
- 5-Tüm eğitim aşamalarından kız çocukların daha yoğun olarak yararlandırılması,
- 6-Kadınların, her yıl artan oranlarda, çalışma hayatına girmeleri ve kişiliklerini geliştirmeleri,
- 7-Çeşitli nedenlerden dolayı evlenme yaşının yükseltilmesi,
- 8-Aile planlaması yöntemlerinin daha yaygın olarak kullanılması,
- 9-Ekonomik bağımsızlık anlayışının gelişmesi sonucu aile içerisinde bireyci davranışların hissedilir ölçüde artması,

10-Geleneksel toplumda, yaşlının sahip olduğu, saygınlık ve statünün eski önemini yitirmesi,

Aile toplumda bu denli öneme sahipken doğal olarak önemli işlevleri de mevcuttur. Kısaca sayacak olursak ailenin toplum içerisinde neslin devamını sağlama, üyeleri arasında ekonomik ve psikolojik işlevleri gibi işlevleri vardır. Daha ayrıntılı bir biçimde ailenin işlevlerini geniş ve çekirdek ailenin işlevleri olarak ele alabiliriz.

Geniş ailenin, aile bireyleri arasındaki ekonomik işbirliğine dayalı ekonomik işlevi, toplumda ailelerin adı ve kimliği ile tanınarak aile üyelerine sağlamış olduğu prestij işlevi, üyelerini hem maddi hem manevi olarak koruması ile koruyucu işlevi, anne babanın evlenmedeki yardımı sayesinde eşler arasındaki sevgiyi sağlama ve çocuk yapma işlevi, bunların yanında eğitim, dini terbiye gibi işlevleri de bulunmaktadır. (Uçar, 2003; 37)

Çekirdek ailenin ise üreme ve çocuklarının sosyalleşmesi ile eşler arasındaki sevgiden ve saygıdan ileri gelen psikolojik işlevleri vardır.

3.2. Aile İçi Şiddetin Toplumsal Kaynakları

İnsanlar toplum halinde yaşama zorunluluğu olan varlıklardır. Sosyalleşme süreci içerisinde toplumdan hem yeni şeyler öğrenirler hem de topluma bir şeyler kazandırır. Bu öğrenme iyiye doğru olabileceği gibi kötü örneklerle de temsil edilebilir. Aile içi şiddetin toplumsal kaynakları dendiği zaman bu şiddet türüne toplumun nasıl kaynaklık ettiği anlaşılmaktadır.

Sosyal öğrenme teorisine göre (İçli-Aytaç, 2003; 321), şiddet öğreniminde bireyin etkileşimde bulunduğu kişiler önemlidir. Birey toplumdaki diğer kişilerle etkileşimde bulunurken onlardan model alma yoluyla hem olumlu hem olumsuz davranışları örnek alabilir. Aynı zamanda bazı kültürlerde güçlendirme mekanizması ile erkeğin göstermiş olduğu şiddet davranışı ödüllendirilebilir. Özellikle alt sosyoekonomik kültürlerin mensubu bireyler kadını evlendikten sonra kocasının mülkü olarak görmekte ve kocadan kadına gelecek her türlü hareket meşru kabul edilmektedir. Aynı toplum içerisinde yetişen erkek çocuklar da kadınları istenildiği zaman istenilen her şeyin yapıldığı birer meta olarak öğrenip yetişmekte, kız çocukları ise; erkeğe sonsuz itaatın şartını önceden kabul ederek yetişmektedirler.

Ekolojik teori ise (A. e; 323) şiddet davranışı ile ailenin oturduğu çevre arasında ilişki kurmuştur. Bu teori aile içi şiddetin ebeveyn, çocuk ve ailenin komşuluk çevresi ve toplulukla uyuşmadığı zaman görüldüğünü var saymaktadır.

Aile içi şiddetin bir başka toplumsal kaynağı, toplumun patriarkal yapısından kaynaklanmaktadır. Bu toplum yapısında kadınlarda dâhil olmak üzere bütün toplum erkekler tarafından yönetilmektedir. Toplumdaki her şey gibi kadınlarda erkeğin egemenliği altındadır. Her ne kadar toplumlar modernleşse de geleneksel yapı ve normlar bu erkek egemen yapıyı desteklemekte ve maalesef kadının kadını ezmesine yol açmaktadır.

Toplumda erkek olması nedeniyle erkeğe verilen üstünlük şiddetin en önemli dayanakları arasında sayılmaktadır. Yine toplumsal sebeplerden kaynaklanabilen şiddet gerekçeleri de oldukça fazladır. Bunlar arasında işsizlik sayılabilir. Sosyo-ekonomik düzeyin düşüklüğü, kadının eğitim düzeyinin düşüklüğü, eşlerin resmi ya da değil 4-6 yıl bir arada yaşamaları şiddet nedenleri arasında sayılmaktadır. Yine toplumun kadınlara biçtikleri kadınlık rolünün yerine getirilmemesi, kadının ihmalkârlığı, kocasının isteklerini yerine getirmemesi, çok yakın akrabaların evliliğe müdahaleleri gibi nedenlerle de şiddet ortaya çıkabiliyor.(Vatandaş,2003;3)

Seltzer ve Kalmuss erkeği şiddetin faili kılan özellikleri şu üç faktör olarak belirlemiştir.(Vatandaş,2003;32,33)

1. Erkeğin çocukluk dönemindeki toplumsallaşma sürecinde yaşadığı veya tanıklık ettiği şiddetler daha sonra kendi ailesinde eşine veya çocuğuna uyguladığı şiddetin modeli olmaktadır.
2. Gençlik ve/veya yetişkinlik döneminde edinilen olumsuz deneyimler, bir sorun çözme yöntemi olarak şiddeti açığa çıkarmaktadır.
3. Birey, şiddetin kabul gören bir davranış biçimi olabileceğini, aile bireyleriyle yaşadığı deneyimlerle öğrenmektedir.

3.3. Aile İçi Şiddetin ve Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri

Kadınlara karşı aile içi şiddet, toplumun erkek egemen yapısından kaynaklanmıştır. Erkek egemen, siyasal, toplumsal ve ekonomik yapılar aile içi şiddeti beslemekte ve kadınlara şiddetten çıkış yollarını kapatmakta önemli bir rol oynamaktadır. Aile içi şiddetin nedenleri sadece aile içinden değil toplumun toplumsal,

hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitimsel yapısı içerisinde kadını ayrımcılığa uğratan ve onu erkeğe bağımlı kılan mekanizmalardan da kaynaklanmaktadır. (İlkkaracan-Gülçür,1996;25)

İlkkaracan ve Gülçür yaptıkları araştırmada (1996;27,28) kadına karşı şiddeti hoş gören ve umursamayan kültürel dayanaklar belirlemişlerdir. Bunlar;

- 1-Var olan cinsiyetçi düzenin **doğal** olarak algılanması,
- 2-Kadının nesneleştirilmesi,
- 3-Şiddete boyun eğişin, kültürel yapı ve toplum tarafından desteklenmesi,
- 4-Fiziksel güç ve zor kullanımının hoş karşılanması.

Kadınların niçin şiddete uğradıklarının nedenleri hakkında kadın sığınma evlerine başvuran kadınların açıklamaları şöyledir: Şiddet genellikle karı koca arasında görülmekte ve erkekler kadının üzerinde baskı kurmak otoriteleri altına almak gibi nedenlerle şiddete başvurmaktadırlar. Şiddet esnasında gösterilen nedenler ise kadının sınırı aştığı ya da her türlü bahanedir. (Doyran, 1996;75)

Yıldırım'ın (1998) yapmış olduğu bir araştırmada ise erkeklerin şiddet uygulamadaki nedenleri şunlardır: Araştırmaya katılan kadınların %67' si şiddetin erkekten kaynaklandığını, %21' i bir anlık öfke sonucu olduğunu, %6'sı kadının kendi davranışları sonucu olduğunu, %49'u istenmeyen alışkanlık yüzünden olduğunu, %32' si ekonomik sebeplerden, %58'i başkalarının etkisi ile,%22'si ise çocuklar yüzünden şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Mor Çatı Vakfı'nın araştırmalarına göre (Helvacıoğlu-Gümüsoğlu,1998;64,65); Şiddet tek nedenle gerekçelendirilmiyor. Erkekler genellikle şiddeti ev işlerinde ve hizmette kusur, erkek egemenliğine erkeklik hak ve sorumluluklarına saldırı, kıskançlık vb. nedenlerle gerekçelendiriyor, kadın bir gerekçeyi ortadan kaldırdığında ise başka bir gerekçe buluyor. Şiddet uygulayan erkeğin davranışını açıklayan birkaç neden sunulmaktadır. Erkeğin şiddet içeren davranışı, işsizlik, eğitim, alkol gibi aile dışı faktörlerle ya da karakter bozukluğu, kişilik sapması, psikopatolojik bozuklukla açıklanarak şiddet uygulayan erkek "zavallı, hasta" olarak nitelendiriliyor.

Aile içi ilişkilerde sorunların suçu çoğunlukla kadına yüklenir. Erkekler karşı tarafı suçlamayı kadınlar ise her zaman kendisi suçlu görmeyi ve sorumlu tutmayı çocukluktan itibaren öğrenirler. (Navaro,1999;149)

Günay (2004;82,83) genel anlamda şiddete neden olan faktörleri şöyle belirlemiştir.

- Bireylerin yaşamında yakın zamanlarda ortaya çıkan büyük değişiklikler.
- Aşırı stresin yanında iç gerilim, bıkkınlık, öfke ve her an patlayabilir durumda bulunma halleri.
- Bireyin gerilimini arttıran olay ve kişiler.
- Bireyin yaşama bakışının iyimser ya da kötümser olması.
- Uyuşturucu ve alkol kullanımı.
- Bireyin Şiddet konusunda düşünce ve fantezilerinin bulunması, bunları çeşitlendirecek yayın organlarını izlemesi.
- Bireyin silahlara kolay ulaşabilir olması, onlara aşinalığının bulunması yanında silahlarla ilgili silahlarla ilgili belirli planlarının bulunması, şiddeti tetikleyen durumların en önemlileridir.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından Türkiye'nin beş bölgesinde 12 ilde 2479 kadın ve 1147 erkekle yapılan Aile İçi Şiddet' in Sebepleri ve Sonuçları(S.151–171) Adlı çalışmada şiddet olduğu tespit edilen 525 hanede kadınlarda yapılan görüşmenin sonucunda elde edilen bulgular ise şöyledir.

- 1-Şiddet gören ailelerde kocadan kadına yönelik şiddet ağırlıklıdır.
- 2-Şiddetin başlangıç zamanı evliliğin ilk günlerine rastlamaktadır.
- 3-Şiddet olaylarının yaklaşık %85'i oldukça sık tekrarlamaktadır.
- 4-Kadınların %40'ı gördükleri şiddeti “ağır şiddet” olarak nitelendirmektedirler.
- 5-Şiddet gören kadınların %41'i hamilelik döneminde de şiddet görmüştür.
- 6-Kadınlar şiddetin gerekçeleri konusunda suskun kalmakta (%56'sı), yanıt verenlerin öne sürdüğü en önemli gerekçe ise kadının itaat etmemesidir.
- 7-Kadınların %47'si şiddet nedeniyle fiziksel zarar görmekte ve bunların sadece dörtte biri hastane, doktor yâda bir sağlık kurumuna başvurmuştur. Yaralanma olaylarında dahi genellikle özel tedavi uygulanmakta ve yaşanan şiddet dışarıya karşı saklanmaktadır.
- 8-Şiddet yaşayan kadınların %91'i etkin çözüm düşünmemektedirler. Şiddeti durdurmak için kadınların sadece %15'i evi terk etmiş, %8'i terk etmeyi düşünmüş, %5'i boşanma davası açmış, %2'si boşanma davası açmayı düşünmekte, %9'u boşanma

düşüncesinden vazgeçmiş, %2'sinde erkek evi terk etmiş ve %2'si çözüm olarak intihar etmeyi düşünmüştür.

9-Çalışan kadınlar çalışmayanlara göre daha az şiddet görmektedirler.

10-Alt sosyo-ekonomik gruplarda, üst sosyo-ekonomik gruplara oranla daha çok kadın şiddet görmektedir.

11-Toplumdaki yaygın kanının aksine, kadınların algılamalarına göre içki alışkanlığı ve sıklığı özellikle düşük gelir ve sosyo-ekonomik düzey gruplarında önemli bir şiddet nedeni olarak görülmemektedir. Üst sosyo-ekonomik gruplardaki kadınlar ise eşlerinin içki alışkanlığını bir şiddet nedeni olarak algılamaktadırlar. Buna karşı erkeklerin verdikleri yanıtlardan içki alışkanlığı ile şiddet uygulama arasında bir ilişki görülmemektedir.

Kadına karşı şiddetin nedenleri arasında bireysel, psikolojik ve sosyolojik düzeyde bazı faktörlerden söz edilebilir. Bireysel düzeyde kişinin genetik ve psikolojik özelliklerinden söz edilirken sosyo-psikolojik düzeyde üzerinde durulan nokta sosyalizasyondur. Bu öğrenme sürecinde şiddetle yüz yüze gelen çocuklar;

- Şiddetin çatışma çözmede uygun bir yol olduğunu,
- Aile içi etkileşimde şiddetin varlığını,
- Stresi gidermek için şiddete başvurulabileceğini,
- Şiddete uğrayanların bunu hoş görmeleri ve bu davranışın ortaya çıkmasında kendilerinin de sorumlu olduklarını kabul etmelerinin gerekli olduğunu öğrenerek büyürler.

Şiddetin sosyolojik düzeyde nedeni ise genellikle aile yapısının özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Aile içi etkileşimin yoğunluğunun düzeyi şiddet olasılığını artıran veya azaltan bir faktördür.(A.e.; 334,335) Çünkü, aile içinde doğum, ölüm, evlenme v.s. gibi olayların yaşandığı ve bir çok ilişkinin gerçekleştiği yegane ortamlardan biridir. Bu tür olaylar ve ilişkiler esnasında çatışmaların varlığı da kaçınılmazdır. Meydana gelen çatışmaların düzeyi aile içinde şiddetin ortaya çıkma olasılığını belirler. Bu nedenle ailenin yapısal özellikleri de şiddeti belirleyen nedenler arasında sayılabilir.

Vatandaş kitabında (2003;11-17) şiddetin belirleyicileri olarak şunları belirtmiştir:

- Biyolojik- Kimyasal Belirleyiciler
- Psikolojik Belirleyiciler

- Toplumsal Belirleyiciler
- Çevresel Belirleyiciler
- Durumsal Belirleyiciler

Ancak konumuz gereği bizi burada en çok ilgilendirecek olan şiddetin toplumsal belirleyicileridir. Şiddetin toplumsal belirleyicilerinden anlaşılması gereken bireylerin şiddet içerikli davranışlar sergilemesinde toplumun önemli bir rolünün olduğudur. Hatta yapılan araştırmalara göre şiddete yatkın olmayan bireyler bile şiddete yönelik bir toplumsal kesimde şiddet davranışı gösterebilmektedirler. Çünkü bireyler üzerindeki sosyal etki mekanizması oldukça etkili bir mekanizmadır. Bir topluluğa mensup bireyler bu topluluğun aksine davranışlar sergilemeye ve tutumlar oluşturmaya çoğunlukla çekinirler. Normal zamanlarda aynı düşünceleri paylaşmadığı halde bir topluluğa girdiği zaman birey kendi kişisel özelliklerinden sıyrılıp o topluluğun bakış tarzıyla bakmaktadır. Ve bütün bunların sonucu olarak da bir şiddet davranışı aynı bulaşıcı hastalıklar gibi toplumun bir bireyinden diğerine sirayet edebilmektedir. Bunun en güzel örneğini protestolarda, spor karşılaşmalarında, mitinglerde görebiliriz.

3.4. Aile İçi Şiddetin Ve Kadına Yönelik Şiddetin Türleri

Aile içi şiddet ve ya kadına yönelik şiddet denildiği zaman toplumca ilk olarak aklımıza gelen tekme, tokat gibi fiziksel güç içeren şiddettir. Oysa aile içi şiddet sadece fiziksel boyutta gerçekleşmemekte, belki de fiziksel şiddet son aşamayı oluşturmaktadır. Çünkü hiçbir olay kendiliğinden ve bir süreç dâhilinde gelişmeden gerçekleşmez. Aile içi şiddet kavramı genellikle beş ayrı kategoride incelenmektedir. Bunlar;

- Duygusal Şiddet
- Sözel Şiddet
- Ekonomik Şiddet
- Cinsel Şiddet
- Fiziksel Şiddet'tir.

1- Duygusal Şiddet: Duygusal şiddet adından da anlaşılacağı gibi şiddet uygulanan tarafı duygusal ve psikolojik yönden çökertmeyi hedefleyen ya da sonucunda kişinin duygusal bir çökkünlük yaşadığı bir şiddet türüdür. Genellikle en yaygın duygusal şiddet şekilleri(Vatandaş, 2003, 23) yetersiz ilgi, ihmal, anlayış göstermeme, sınırlı ve monoton bir yaşam alanına kapatma, aşağılama, bağırma, yetersiz olduğunu söyleme,

korkutma gibi eylemlerdir. Ailesi, arkadaşları ve komşuları ile görüşmesini yasaklamak, evden dışarı çıkmasını yasaklamak, gittiği her yeri takip etmek, başkalarının önünde aşağılamak ve alay etmek, namus ve töre nedeniyle baskı uygulamak gibi eylemler de duygusal şiddetin birer şeklidir. (www.hurriyet.com.tr) Kadın Dayanışma Vakfının 1989'da Ankara'nın gecekondu bölgelerinde yaptığı bir araştırmanın bulgularına göre kadınların %41'i eşleri tarafından küçük görülerek duygusal şiddete maruz kalmaktadırlar. (Vatandaş, 2003; 24) İlkaracan (1996) tarafından Ankara'da gerçekleştirilen araştırmanın bulgularına göre ise en yaygın şiddet türü psikolojik yani duygusal şiddettir.

Aşağılama, küçümseme, tehditle sindirme, korkutma gibi şiddet şekilleri, duygusal şiddet türüne girmektedir. Aynı zamanda erkekler çoğunlukla duygusal şiddet türü olarak çocukları kullanmaktadırlar.

Duygusal şiddetin varlığına işaret eden bazı davranışlar şunlardır.(Evdeki Terör,1995;87)

- Sevgi, şefkat, ilgi, onay, destek gibi duygu ve duygusal ihtiyaçların göz ardı edilmesi, küçümseme, inkâr edilme,
- Kadının dinine, ırkına, diline, kültürel grubuna ve geçmişine ait değer verdiği inançların aşağılanması ve onlara aykırı davranmaya zorlanması,
- Kadının arkadaşlarını ve aile bireylerini sürekli aşağılamak, görüşmelerini denetlemek, kısıtlamak,
- Düzenli bir şekilde evden kovmak veya evden ayrılmakta tehdit etmek,
- Yalan, bağırma, eşyaları kırıp dökme, tehdit ve bakışlarla sindirmeye çalışmak,
- Sık Sık kadına veya sevdiklerine zarar vermekle tehdit etmek
- Düzenli olarak başkalarının yanında küçük düşürücü söz ve davranışlarda bulunmak.

2- Sözel Şiddet: Söz ve hareketlerin düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Sözel şiddet, her şeyden önce kadınların, özgüvenlerini yok etmeyi amaçlayan çok etkin bir saldırı yöntemidir. Şiddet uygulayan erkekler bu silahı iyi tanımakta ve çok iyi kullanmaktadırlar. Sözel şiddet aşağılama, küfür ve hakaretin yanı sıra bazen kadına takılan aşağılayıcı bir isimle, bazen de kadının önem verdiği şeylerle, kadının bedeniyle, dış görünüşüyle alay edilerek sürdürülüyor.

Sözel şiddetin varlığına işaret eden bazı davranışlar şöyle belirlenmiştir:

- Belirli aralıklarla çok ağır hakaret ve söz söylemek,
- Kadını küçük düşürücü adlar takmak. (Evdeki Terör, 1996;88)

Aile İçi Şiddetin Sebep Ve Sonuçları Araştırmasına göre kadınların %84'ü eşinin sözel şiddetine maruz kalmaktadır. Mor Çatıya başvuran 550 kadından %30,8'i eşinin sözel şiddetine maruz kaldığını belirtmiştir. (AİŞSS, 2000; 27)

3- Ekonomik Şiddet: Ekonomik şiddetten kasıt, maddi imkânı daha geniş olduğu halde kadına kısıtlı para vermek ve kadının buna rağmen verilen bu kısıtlı paradan tasarruf yapmasını beklemek, beklediğini bulamayınca da kadına şiddet uygulamak gibi davranışlarıdır.

Evin ve kadının gelirini yalnızca kendisi için harcayan ve yine de kadına şiddet uygulayan kocalar da mevcuttur. Kumara, dışarıdaki hayata, birlikte yaşadığı kadına veya keyfine göre harcıyıp eve sadece çok küçük bir miktar para bırakan erkeklerin tutumu da bir ekonomik şiddet şeklidir. Erkeklerin sıkça yaptığı gibi evin gelirini eşinden saklamak, giderlere birlikte tartışarak karar vermemek, ortak biriktirilerek alınan evin/mülkün tapusunu kendi üzerine yaptırmak, kadının aileden gelen taşınır taşınmaz mallarını baskıyla elinden almaya alışmak da ekonomik şiddet kapsamına girer. (Evdeki Terör, 1996;33)

Aynı zamanda erkeğin kadının zorla istemediği bir işte çalıştırması, istediği halde çalıştırmaması, işe yollamaması, parasını alıp geri vermemesi, eşinin kullanması için ona hiç para bırakmaması gibi tutumlar da ekonomik şiddetten sayılır. (www.hurriyet.com.tr) Kadın Dayanışma Vakfının 1998 yılında Ankara'nın gecekondu bölgelerinde yaptığı araştırmanın bulgularına göre kadınların %77'si kocasından çalışma izni alamamakta, %21'i ise kocasından ev harcamaları için yeterli parayı alamamaktadır.

4- Cinsel Şiddet: Cinsel şiddet cinselliğin bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Cinsel şiddetin varlığına işaret eden bazı davranışlar şunlardır; “kişiye cinsel bir eşyaymış gibi davranmak, aşırı kıskançlık ve şüphecilik göstermek, cinselliği bir cezalandırma yöntemi olarak kullanmak, açıkça karşı cinse ilgi göstermek, kaba kuvvet kullanarak cinsel ilişkiye zorlamak, tecavüz etmek, istenmeyen cinsel pozisyonlara zorlamak, fuhuşa zorlamak.” (Uçar, 2003; 82–83)

Cinsel şiddetin uygulanmasında aslolan, şiddete dayalı cinsellik değil, cinsellik görünümlü şiddettir. Burada cinsellik sadece şiddetin etkin olarak kullanılabildiği

alandır. Bu nedenle zaman zaman “cinselleşmiş şiddetten” de söz edilebilir. Vurgulanması gereken bir başka noktada bu şiddet biçimini kullananların kendi bencil amaçları için kadına vücuduyla, aklıyla ve ruhuyla el koyma istekleridir.(Godenzi, 1992; 19)

Aile İçi Şiddetin Sebep Ve Sonuçları adlı araştırmaya göre (2000; 167) cinsel tacizin söz konusu olduğu durumlarda şiddet gören kadının şiddet sonucu gelişen duygusal hali şöyle belirtilmektedir;

- Kadın kendisini genel olarak çok kötü, mutsuz, yıkılmış, aşırı yıpranmış, duygusal olarak boşlukta hissetmektedir.
- Eşe karşı hiçbir duygusal bağ hissetmemektedir.
- Eşe karşı hissedilen duygular yoğun korku, nefret ve tiksintidir.
- Eşe karşı hissedilen korku eşin, kendisini öldüreceğine dayanmaktadır.

Vatandaş’a göre (2003; 24) bir erkeğin eşine yönelttiği cinsel şiddet üç farklı biçimden birisi şeklinde gerçekleşmektedir. Cinsel şiddetin biçimleri şunlardır;

- İlk ve en yaygın biçimi cinsel ilişkide zor kullanmadır. Kadın ancak zor tehdidi ile cinsel ilişkiye razı olmakta ve bir nevi duygusal şiddete maruz kalmaktadır.
- Zorlamanın dışında fiziksel güç kullanılarak da cinsel ilişkide bulunmaktır. Fiziksel şiddette işin içine girdiği için kadında morluklar, kırıklar, yaralanmalar gibi izler görülebilmektedir.
- Cinsel şiddetin en ağır kısmıdır. Fiziksel şiddet ve sapıklık birleşerek sadistçe bir ırza geçme söz konusudur. Bu cinsel şiddet biçiminde genellikle pornografik kasetler kullanılmakta ve kadın filmde geçen sahneleri canlandırmaya zorlanmaktadır.

Almanya’da yapılan bir araştırma sonucuna göre cinsel şiddet ile ilgili beş yaygın ön yargı bulunmaktadır (Godenzi,1992;27,28). Bunlar;

- 1-Kadınların Cinsel Şiddet’i tahrik ettikleri.
- 2-Hiçbir kadına kendi rızası dışında tecavüz edilemeyeceği
- 3-Kadınların gizli gizli tecavüze uğramak istedikleri
- 4-Tecavüz’ün içgüdüsel bir cürüm olduğu,
- 5-Saldırganın bir yabancı olduğu, Mitleridir

Cinsel Şiddet'in öğelerinden birisi de tecavüzdür. Tecavüz genel anlamı ile kişinin kendi rızası dışında zorla cinsel ilişkiye girmek olarak tanımlanabilir. Tecavüz çoğunlukla kadınların ve kızların maruz kaldığı bir şiddet türüdür.

Tecavüz kadınların en çok korktuğu saldırıların başında gelmektedir. Bu korku, kadınların hayatlarını derinden etkilemekte ve kısıtlamaktadır. Bir araştırmaya göre Türkiye' de 1990 yılında 19754 kadının tecavüze uğradığı, tecavüz eden erkeklerin %23' ünün evli, %77'sinin bekâr, ekonomik yönden %85' inin dar gelirli, % 5' inin işsiz olduğu belirtilmektedir. Tecavüz'e uğrayanların %8'ini çocuklar geri kalan kısmını ise yetişkinler oluşturmaktadır. Aynı çalışmada kurbanlarına tecavüz ettikten sonra öldürenlere de rastlanılmıştır. (Reis,1998;151)

Ancak ne var ki istatistiksel veriler tamamen doğru sayıları belirtmemektedir. Çünkü neredeyse bir o kadar kadın tecavüz'e uğradığını saklamakta, resmi birimlere bildirmemektedir. Çünkü kadınlar mağdur oldukları halde bu durumu ispat etmekte zorlanabilir ya da toplumun gözünde değeri düşebilir.

Tecavüz konusunda yapılan bir diğer araştırma ise Peggy Reeves Sunday' a aittir. Üç bin üniversite öğrencisi kadın üzerinde yapılan bu araştırmaya göre bu kadınların %25' i erkeklerin zorlaması, ısrarı ya da ikna etmesi sonucu zorla cinsel ilişkide bulduklarını, %15'i zorlama olmadan cinsel ilişkiye razı olmanın sınırına geldiklerini, %9'u ise tehdit altında ya da zorla cinsel ilişkiye zorlandıklarını belirtmişlerdir (French,1993;244,245).

İçli (1995; 20) yaptığı araştırmalarda ilginç sonuçlara ulaşmıştır. Kadınlar evlilik hayatı içerisinde eşlerinin kendileri ile bir zorlama sonucu ilişkiye girmelerini bir tecavüz olarak kabul etmemektedirler. Kadınların bu durumu bir tecavüz olarak görmemelerinin veya görmek istememelerinin temelinde toplumsal yaşamın, geleneklerin kadına yüklediği cinsel rolün önemi büyüktür. Evlilikte erkeğin kadın üzerinde cinsel egemenliğe sahip olduğu düşüncesi oldukça yüksektir.

Her ne kadar kadınlar evlilik içinde yaşanan bu cinselliği tecavüz olarak adlandırmaları da bu olay kadınların hem fiziksel hem de psikolojik dengelerinde ir tehdit unsuru oluşturup zarar verebiliyor. Bu eylem kadınlar üzerinde yaralamalar, istenmeyen gebelikler gibi etkilerin yanı sıra korku, intihar girişimleri gibi psikolojik etkilere de yol açabiliyor.

Evlilik içi tecavüz/ cinsel şiddetin 1986'ya kadar Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde yapılan araştırmalarda kadına yönelik şiddetin tipi ve tanımı ne olursa olsun her kültürde benzer etkileri gösterdiği belirtilmiştir. Bu çalışmalar, şiddete maruz kalan kadınların, daha yüksek oranda kaygı, depresyon, güvensizlik, intihar girişim, alkolizm, kabus görme, aşırı tetikte olma, bedensel semptomlar üretme gibi travma sonrası stresle bağlantılı psikolojik rahatsızlıklar yaşadıklarını göstermektedir. En önemlisi, araştırmalar ve çeşitli resmi suç istatistikleri kadınlara sürekli şiddet uygulamasının kaçınılmaz sonucu olarak, birçok aile içi şiddet vakasında kadınların eşleri tarafından öldürüldüklerini ortaya çıkarmıştır.(İlkaracan- Gülçür, 1996;31,32)

Kavemann ve Lohstöter' göre (1998;114) erkek düşüncesinde şiddet, cinsellikle ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Cinsel gereksinimler, sevgi, şefkat, saygı veya sempati gibi duygulardan ayrılır. Aynı şekilde sert ve kesin olarak dışa vurulan tiksinti ve korku, hatta kadın tarafından duyulan nefret bile erkeğin onun vücuduyla rahatlamasını engellemez.

Tecavüz sadece dışarıda değil evlilik içerisinde de görülebilen bir olgudur. Bazı erkekler hem eşleri hem başka kadınlara tecavüz edebildikleri halde, bir kısım erkekler eşleri dışında hiçbir kadına tecavüz etmemiştir. Kadınlar evlilik içerisinde de tecavüze maruz kalmaktadırlar. Örneğin Peru'da tüm yetişkin kadınların %33'ünün istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlandıkları tespit edilmiştir. Ankara'da 155 kadınla yapılan bir araştırmada, kadınlardan % 15'i en az bir kez eşleri tarafından cinsel birleşmeye zorlandıklarını söylemişlerdir (Varol-Şenocak,2001;17). Evlilik içi tecavüz konusunda kocalar farklı gruplara ayrılırlar. (Yüksel,1996;118)

—Sadece bir saldırı şeklinde cinsel yatkınlık tercih eden kocalar

—Hem tecavüz ederek, hem karşılıklı istekle cinsel ilişkide bulunan kocalar

—Aslında karşılıklı anlaşarak cinselliği seven ama karısı isteksiz olunca veya reddedince tecavüz eden kocalar

—Tecavüz etmeyen kocalar

Cinsel şiddet' in bir başka ögesi cinsel tacizdir. Cinsel taciz en sık işyerlerinde görülmektedir. İşyerinde taciz kötü bir anlam taşıyan her türlü davranışı, sözü, eylemi, hareketi ve yazıyı kapsamaktadır. Bunlar karşı tarafın kişiliğine, onuruna veya fiziki ve ruhsal bütünlüğüne zarar verip kişinin işini tehlikeye sokabilir ya da çalışma ortamını bozabilir.(Hirigoyen,2000;61)

Değişik çeşitte tacizciler-hepsinin ortak noktası, baskın bir erkek ideali benimsemeleri, kadınlar ve feminizme karşı olumsuz tavır takınmalarıdır- ve cinsel taciz kategorileri saptanmıştır.(Hirigoyen,2000;76)

—Bir kadına, kadın olduğu için, cinsiyetçi eleştiri veya davranışlar yoluyla değişik muamele etmeye dayanan cinsiyetçi taciz,

—Baştan çıkarıcı davranış,

—Cinsel şantaj (Fransa’da suç olarak kabul edilen tek cinsel taciz şekli),

—İstenmeyen cinsel yakınlık,

—Cinselliğe zorlama,

—Cinsel saldırı.

Bradshaw (1995;151–153) Cinsel Tacizi şu şekilde sınıflandırmıştır.

1-Fiziksel Cinsel Taciz: Röntgencilik ve Teşhirciliği içerir

2-Üstü Kapalı Cinsel Taciz: Sözlü, uygunsuz cinsel konuşmalardır.

3-Duygusal Cinsel Taciz

Cinsel Şiddet karşısında insanların verdikleri ortak psikolojik ve davranışsal tepkiler şunlardır. (Bradshaw,1995;142,143)

—Yaşına uygun olmayan davranış,

—İnkâr, kandırmaca, soyutlanma,

—Gerçek dışılık,

—Yalnızlık,

—Dehşet, aşırı korku, fobiler,

—Takıntılı Davranış Bozuklukluları, bağımlılıklar,

—Düşmanca davranışlar, öfkenin cinselleştirilmesi,

—Utancın içe sindirilmesi,

—Kurban olarak sürdürülen yaşam,

—Çocuk suçları, Ağır Suçlar, Fahişelik,

—Tacizin yeniden yaşanması,

—Çalışma ve iş sorunları,

—Konuşmama kuralı-sırrın korunması,

—Saldırgan statüsü,

—Duyguların Bedene Yansıması,

—Parçalanmış-Çoğul Kişilik,

- Yeme Bozuklukları ve Depresyon,
- Kişilik Karmaşası,
- Saldırgan ve Şuh Davranış Biçimleri,
- Cinsel Kimliği Yitirilmesi,
- Cinsel Sınırların Aşılması,
- Karabasanlar ve Uyku Sorunları

Türk Ceza Kanun’unda kadına yönelik cinsel şiddet’ in temelinde “Kızlık zarı ve namus meselesi” vardır. Ceza Kanun’umuzda kadına yönelik cinsel şiddet, kamu düzenine ve aile düzenine aykırılıktan kaynaklanan bir suçtur. Evli bir kadının ırzına geçilmesi suçu ağırlaştırıcı bir ögedir. Türk Ceza Kanun’unda “Irza Geçme, Irza Tasaddi, Irza Geçmeye Teşebbüs” gibi çeşitli ayrımlar söz konusudur.

Bir başka cinsel şiddet ögesi aile içinde çocuğun cinsel tacizi olarak sayılan “ensest”tir. Ensest kabaca aralarında nikâhın yasak olduğu kişilerin cinsel ilişkilerini ifade eden bir kavramdır. Ensest’in sözlük anlamı, aralarında kan bağı bulunanlar veya yakın akrabalar arasındaki cinsel ilişkidir. Böyle bir cinsel ilişki hukuk sistemleri tarafından yasaklanmış ve suç olarak kabul edilmiştir.(Arın, 1998;84)

Ensest’ in kişiler üzerinde yıkıcı etkileri olmaktadır. Aile içinde sevdiği, saydığı, güvendiği, itaat etmeyi öğrendiği kişi tarafından saldırıya uğramak mağdur üzerinde derin travmalara neden olmaktadır. Bu tür olaylarda mağdurların kendilerini savunmaları, olayın ortaya çıkarılması, açıklanması, yargılama konusu olabilmesi çok zordur.(Uçar,2003;125)

Ensest’in yasada suç olarak düzenlenmesi amacıyla 1952 yılında yapılan girişimler olumsuz sonuçlanmış ve gerekçe olarak da Türkiye’ de bu suçun yok denecek kadar az olduğu, böyle bir hükmün iftiraları arttıracığı, aile içine gereksiz yere müdahalenin olacağı ve yarar yerine zarar getireceği düşünceleridir. Günümüzdeki eğilim ise bu suçun kapsamını daraltarak yalnızca çok yakın akrabalık ilişkisi olan ve yasada sınırlı olarak sayılan kimselerle gerçekleştirilen eylemlerin cezalandırılması yönündedir. (Uçar, 2003;126)

Çeşitli araştırmalar aile içi cinsel taciz kurbanlarının %75-%90’ının kız çocuklar, cinsel taciz uygulayanların ise %90’ndan fazlasının erkekler olduğunu göstermektedir. Çocuğa cinsel tacizde bulunanların, ilk etapta öz baba, üvey baba, erkek kardeş, büyükbaba veya amca, dayı gibi çocuğa en yakın aile çevresinden geldiğini

göstermektedir. Bu suçu işleyen erkeklerin çoğu psikolojik olarak normlardan sapmayan, dikkat çekmeyen, çevreleri tarafından “Çalışkan ve iyi bir aile babası” olarak nitelendirilen erkeklerdir. Çocuğa yabancı erkekler tarafından cinsel taciz genelde bir seferlik olarak gerçekleşirken, aile içindeki cinsel taciz çoğu zaman yıllar boyunca sürebilmektedir (İlkkaracan-Gülçür,1996;112). Estela V. Welldon (2001;118) Encest’i çok farklı bir biçimde ele almış, çok çok az rastlanılsa da gerçek olan, annelerin encest ilişkisine değinmiştir.

Welldon’ a göre toplumun annenin ve babanın encest ilişkilerine farklı tepkiler vermesi, kadınların ve erkeklerin bilinçsiz zihinlerinde yaşamın başlangıcından beri işleyen erişilmesi olanaksız süreçlerle ilgili olabilir. Döllenme anından itibaren kadınlar açık fiziksel değişimler yaşarlar. Hem kadınlar hem de erkekler döllenme, gebelik ve doğum hakkında tuhaf, bilinçli ya da bilinç dışı fanteziler kurarlar. Hamilelik hem kadının bedenini değiştirir, hem de onda kendisi ve bebeği hakkında beklentiler yaratır. Ana babaların bebekleri ile ilgili algılamaları ve doğumun yaşamlarında yaratacağı pek çok sonuç, özellikle kendileri de encest kurbanı olan anne-babaların encest ilişkiler kurma vakaları yeniden gözden geçirilmektedir. Aslında bur tür ana babaların çocuklarına karşı tutumları hakkında ipucu verecek kendi çocukluklarıdır.

Kavemann (1998; 136) çocuğun cinsel kullanımının ardından çocuğa karşı şiddet sergilenmesinin kendiliğinden bir sonuç olduğunu vurgulamıştır. Eğer bu kullanım en basit cinsel temaslarla başlayıp sonunda cinsel ilişkiye, hamileliğe ve öldürmeye varıyorsa şiddet kaçınılmazdır.

5- Fiziksel Şiddet: Genel olarak itmek, tokat atmak, tekmelemek, tükürmek, yumruklamak, kol kıvırmak, kol-bacak kırmak, saçından sürüklemek, temel ihtiyaçlarını esirgemek, silahla yaralamak, öldürmek gibi eylemler fiziksel şiddet şekillerinden sayılır.

Yüksel’e göre (1995;341–348) Türk toplumunda dayak, oldukça yerleşmiş ancak üstü örtülü olan bir konudur. İstanbul’da yaşayan en az bir yıllık evli olan, farklı yakınmalarla tedavi ve teşhis için gelen İstanbul Üniversitesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı’na başvuran 80’i en az bir yıldır koca dayacağı öyküsü anlatan kadınlardan oluşan 140 kadınla yapılan bir araştırmanın sonucuna göre, işsiz kocaların tümü fiziksel baskının bulunduğu grupta yer alıyor. Her dört kadından biri daha önce intihara

giriştiğini, bunların yarısından fazlasının bir kereden fazla intihar girişiminde bulunduğu belirtilmiştir.

Ayrıca aile içi şiddet sadece alt sosyo- ekonomik tabakalarda görülmeyip; şiddete uğrayan kadınların % 41'i, şiddet uygulayan erkeklerin de % 44'ü lise ve daha üst seviye eğitim kurumlarından mezundur. Kadınların sesiz kalması ve alttan alması şiddeti durdurmamaktadır. Erkekler fiziksel şiddeti sadece tekme, tokat, v.s. gibi hareketlerle sınırlandırmamaktadır. Bir başka fiziksel şiddet biçimi alet kullanarak şiddet uygulamaktır. Erkekler genellikle kadınlara şiddet uygularken sopa, oklava, kızdırılmış demir, bıçak, tabanca, kemer, hortum, sigara söndürme gibi yöntemleri ve aletleri de kullanmaktadırlar. Yine erkekler kadınları tekme tokat atarak, boğazlarını sıkarak, kafasını duvarlara vurarak, saçlarından sürükleyerek de şiddete maruz bırakabilmektedirler.

Seçil Bükler ve Ayşe Kıran kadına yönelik şiddetin çok da akla gelmeyen ya da şiddet olarak tanımlanmayan bir başka türüne değinmişlerdir. Bu şiddet türü reklâmlarda kadına yönelik şiddettir. Günümüzde kitle iletişim araçları özellikle de televizyon, reklâmlardaki kadına yönelik cinsiyetçi bakış açısı, kadını genel olarak bir rol, bir işlev içinde belirlemiştir. Reklâmlarda öykü biçiminde anlatılanlar, geleneksel bilgilere dayandırılmakta, erkek ve kadın arasındaki biyolojik ayırım temel alınmaktadır. Kadınlar doğaları gereği itaatkâr, edilgen, bağımlı varlıklar olarak güçsüz gösterilmektedir. Bu özellikleri ile kadın şiddet karşısında güçsüz hatta çaresizliğiyle, beceriksizliğiyle, zavallı, kışkırtıcı cinselliği ile şiddet layıkmiş gibi gülünleştirilmekte ya da kendisine yöneltilen şiddeti yalnız erkek çözebilirmiş izlenimi verilmektedir. Fazla eğitilmiş olmayan gündelik ilişkileri sınırlı, erkek baskısı altında yaşanan pek çok sayıda kadın şiddeti günlük yaşamlarının olağan bir uzantısıymış gibi algılayıp kabullenmekte ve içselleştirmektedir.

Kadınların isteyerek ya da istemeyerek bilinçli ya da bilinçsiz olarak izledikleri reklâmlarında şiddeti sıradanlaştırması, güzelleştirmesi, kadının şiddeti ayımsamasına, ona karşı koymasına engel olmaktadır.(Bükler-Kıran,1999;56). Hatta bu çalışmada birçok örnek reklâm incelemesine de yer verilmektedir, burada bu incelemeden bir tanesine değinmek reklâmlarda geçen ve pek çoğumuzun aslında farkına varmadığımız kadına yönelik şiddetin nasıl gerçekleştiğini görmek açısından faydalı olacaktır. Analizi yapılmış ve size nakledeceğim reklâm bir margarin reklâmıdır.

“Beyaz bir mutfak. Masanın tezgâha yakın bölümünde abla duruyor. Ayakta ve hizmet etmeye hazır. Ablanın, kendisine hizmet edeceği erkek çocuk(kardeş) ise şimdilik ayakta ancak sandalyesi boş, abla margarin paketine uzanıyor ancak görüntü teknikleri ile fiziksel olarak ablası ile eşit bir durumdaymış gibi gösterilen çocukta pakete uzanıyor. Paketin bir ucundan abla, diğer ucundan kardeş tutuyor, abla paketi istiyor ama çocuk vermiyor. Erkeğin yüzü geriliyor ve paketi kapıyor. Abla bu margarinsiz yapamayacağını söylüyor ve kurabiye yapmak için istiyor, ancak kardeşin bir şartı vardır, abla bu şartı kabul eder ve paketi verir, ama burada en önemlisi çocuğun şartıdır. Çocuk şart olarak, ablasının kız arkadaşı geldiği zaman kendisinin de onlarla birlikte olmak isteğini dile getirir. Abla bu şartı kabul eder ve boyun eğer.

Kurabiyeler pişer, çocuk kurabiyeden alır ve yemeye başlar, abla yememesini söyler ancak çocuk ablanın eline vurarak hafif çaplı fiziksel bir şiddet uygular, daha sonra ablanın misafiri kurabiyeleri ister ancak çocuk ikisinin de şarkı söylemesi şartını koyar, iki kız çocuğu da bu isteği boyun eğer ve şarkı söylemeye başlarlar.(Büker ve Kıran. S.61–64)

4. BÖLÜM: KADIN

Sözcük anlamı olarak kadın, dişi cinsten erişkin insan, erkek ya da adam karşıtı anlamlarına gelmektedir.

Kadın insan topluluğunun esası, ailenin temeli ve vazgeçilmez bir üyesidir. Erkekleri bir aileye mensup eden ve ailenin merkezinde bulunan öge kadınlardır.

“Kadın bir toplumun, bir milletin temel ögelerinden biridir” (Göksel,1993;527) Bu anlamıyla kadın hem tarihe damgasını vurmuş, hem de geleceği düzenleyecektir. Kadın hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle ev kadını, anne olarak kadın, çalışma hayatında kadın, siyasal hayatta kadın gibi pek çok kavram oluşmuştur. Aynı zamanda kadın toplumsal değişme süreci içerisinde Eski Türk toplumlarında, İslamiyet’ten önce, İslamiyet’ten sonra, Osmanlı Devleti’nde ve Cumhuriyet Döneminde de incelenmelidir.

Kadınlar farklı zamanlarda, farklı ülkelerde ve farklı toplumsal sınıflar içerisinde farklı maddi koşullar içinde yaşamaktadırlar. Ancak yine de Dünya’daki servetin ve gelirin dağılımı ilginçtir. Dünyadaki toplam servetin ancak % 1’i kadınlara aittir. Bu kadınlarla erkekler arasında oldukça büyük bir ayrımın göstergesi olabilir.(Bora, 1997; 5–14)

Tablo–1: 1927–2000 yılları arasında yapılan nüfus sayımlarına göre Türkiye”deki kadın nüfusu

Sayım Yılı	Toplam	Kadın	Erkek
1927	13678	7084	6563
1935	16158	8221	7939
1940	17820	8922	8898
1945	18790	9343	9446
1950	20947	10374	10572
1955	24064	11831	12233
1960	27754	13590	14163
1965	31391	15394	15996
1970	35605	17598	18006
1975	40347	19602	20744
1980	44736	22041	22695
1985	50664	24992	25671
1990	56473	27865	28607
2000	67803	33457	34346

(<http://www.die.gov.tr>)

Tablodan da görüldüğü gibi 1927 yılında kadın nüfusu erkek nüfusundan daha fazla iken 2000 yılına doğru giderek erkek nüfusu kadın nüfusundan fazla olmaya başlamıştır. Bunun nedeni şu olabilir. 1927 tarihi Cumhuriyetin yeni kurulduğu daha ziyade Kurtuluş Savaşı'nın henüz bittiği ve savaşlar dolayısıyla erkek nüfusunun büyük bölümünün öldüğü yıllardan birisidir.

Kadınlar yaklaşık sekiz bin yıl kadar önce, yani yabancılıktan barbarlığa geçiş sürecinde, çapayla sürdürülen tarımın yerini sabanla yapılan tarımın almasına koşut olarak, erkek egemenliğinin baskısı altına alınmışlardır. 3. ve 4. yüzyıllarda, anaerkil aileden ataerkil aileye geçişte, bütün yetke kadından erkeğe geçmiş, baba ile sahip kavramı özdeş tutulmuştur. Kadınlar erkek egemenliğiyle birlikte evlere kapatılmış, kocalarına yasal kalıtçılar yetiştirmekten öte, hemen hiçbir işe yarayamayan evcil köle durumuna getirilmişlerdir.(Kılıç, 1998; S-44-45)

Bazı araştırmacılar Kadının Statüsü tanımlamasına karşı çıkmaktadırlar. Fakat bu kavramın toplum içinde kadının yerini gösterdiğini söylemek yanlış olmaz. Kadının statüsü genelde erkeğin statüsüyle karşılaştırılarak tanımlanır. Kısacası, cinsiyet ilişkileri içinde belirlenir. Diğer ilişkiler de buna bağlı olarak sürdürülür.(Öz bay, 1992;S-152)

Kadının toplumda erkekten sonra gelmesi ataerkil toplum yapısından kaynaklanmaktadır. Bu yapı içerisinde geçerli olan, yazılı ve yazısız normlara göre yetiştirilen erkek ve kadın, kendileri için öngörölmüş rol ve statülerini benimsemiş ve belirlenen bu rol ve statülere uygun davranmaktadırlar.

Ülkemizde kadına gereken önem Atatürk inkılâpları ile gelmiş, hem siyasal hayatta hem de toplumsal hayatta haklarını yavaş yavaş elde etmeye başlamışlardır. Ancak ne yazık ki hakların elde edilmesi kadar önemli olan diğer bir konu olan hakların kullanılması pek çok yörede ihmal edilmekte, engellenmektedir. Değişen toplum koşullarına ayak uydurabilmek, kadınlara uygulanan namünasip uygulamalar sonucunda kadın haklarını yeniden düzenlemek ihtiyacı ile Türk Medeni Kanunu'nda kadının lehine olmak üzere pek çok değişimler olmuştur. Ancak daha önce de değindiğim gibi önemli olan değişimlerin sadece kâğıt üzerinde kaldığı mı, yoksa birebir toplumsal hayata indirildiği mi? Ama maalesef erkeklerimiz kadar kadınlarımızın bir kısmı da bu değişikliklere olumlu gözle bakmamaktadır. Örneğin;

“ailenin reisi kocadır” ibaresinin değişimine ayak uyduramamış ve bizzat kadınlar evin reisinin her zaman bizzat kocanın olacağı görüşünü savunmuşlardır.

4. 1. Anne Olarak Kadın

Çocuk yetiştiriciliğinde en önemli rol tabii ki kadınındır, yani annenin. Çocukların bakımı, temizliği, giyimi, yemesi, v.s. bütün ihtiyaçlarını ev içinde çoğunlukla anne giderir. Kadının ailedeki rolü düşünülürse yaratılış gereği olarak da onun en çok annelik özelliği ön plana çıkmaktadır.

Anneler, toplumun ilk eğitimcileridir. Bu nedenle herkesten önce annelerin eğitilmesi gerekir ki bu ilk eğitimcilerin eğittikleri yani çocukları da gerçekten sosyal ve ruhsal açıdan sağlıklı birer birey olsunlar. Bir bireyin ileride kazanacağı karakter annelerin iyi veya kötü eserleridir. (Gustov, 1998; S-251)

Yapılan araştırmalara göre anneliğin kadınlar için başlı başına bir değer olduğunu ve bu değer köy kökenli kadınlar, düşük öğrenim kümesindeki kadınlar ve anne olan kadınlar için daha fazla ağırlık taşıdığını, buna karşın, çağdaş anlamda çalışan yüksek öğrenim görmüş kadın kümesinin bile bu değeri büyük ölçüde benimsediklerini söylemek olanaklıdır. (Çiftçi, 1993; S-171)

Eric Fromm’un “ sevme sanatı” adlı kitabında geçen bir terim de annelik hakkında bize bir şeyler anlatabilir. Fromm “ anaca sevgi” diye bir kavramdan söz etmiştir. Fromm’a göre anaca sevgi, çocuğun yaşamının ve ihtiyaçlarının koşulsuz olumlanmasıdır. (Fromm, 1999; S-49)

Ancak “anaca sevgi”nin de iki boyutundan söz etmiştir. Birincisi biyolojik olarak olumlama yani bakımı ikincisi ise onu “ bu dünyaya iyi ki gelmişim” hissine kaptırabilmek yani duygusal olarak tatmin edilebilmesi.

Yine Fromm’a göre annelerin çoğu “süt” verebilmektedir ancak pek azı “bal” verebilmektedir. Bal verebilmesi için, bir annenin iyi bir anne olmasının yanı sıra mutlu bir insan olması da gerekmektedir.(Fromm, 1999;S-50)

Ancak Fromm, bu düşüncelerine karşın, anneliğin kadınlar için bazı güdülerini doyurduğunu da savunmuştur. O’na göre birincisi anne sevgisindeki “ narsizm” dir. Çocuğu kendisinden bir parça olarak görüp çocuğa yönelttiği sevgi ve hayranlık kendi narsizmi için bir doyum kaynağıdır. Yine kendisine tamamen tabii olan çocuk, buyurgan ve sahiplenmeci bir kadın için bir doyum nesnesidir. (A.e, S-51)

Buna benzer yaklaşımlara Estela V. Welldon' un çalışmalarında da rastlanılmaktadır. O da anneliğin kimi kadının eline, çocuklarına karşı sapkın ve saptırıcı tutumlar takınmak ve kendi annesine misilleme yapmak için mükemmel bir araç verdiği görüşündedir.(Welldon, 2001; 77)

Çocukluğunda kendi süper egosuna boyun eğen cezalandırıcı bir anneyle mücadele etmiş olan kadın, saldırgan anneyle özdeşleşmiş ve onu hayal kırıklığına uğratan ve yoksun bırakan çocuğa kolaylıkla saldırabilir.(Welldon, 2001; 83)

Kadın anneliğe ulaşarak otomatik olarak efendi rolüne de ulaştığını bilecektir Welldon' a göre, bu efendi, taleplerine yalnızca duygusal değil biyolojik açıdan da boyun eğmek zorunda olan bir başka varlığın tam denetimini elinde tutacaktır. Aslında kendisini yetersiz ve güvensiz hisseden kimi kadınların, duygusal beslenmenin kendisine açık, tek yolunu çocuk olarak gördüğü ve fiziksel sevgiye açlığını o çocukla karşılamaya çalıştığı genel olarak kabul edilmektedir. (Welldon, 2001;95–96)

4. 2. Birey Olarak Kadın ve Feminizm

Kadının anne, eş, çalışan kadın, abla kardeş gibi pek çok rolünden önce onun kendisini algılayış ve değerlendirilme biçimi önemlidir. Acaba kadınlarımız kendilerini birey olarak nasıl görmektedirler?

Toplumda bu konuda göze çarpan çelişkiler mevcuttur. Kadın bir yönüyle erkeğine itaat eden bir görüntü çizmektedir. Özellikle kırsal kesim kadınlarına, evin reisinin erkek olduğunu ve evde erkeğin söz sahibi olması gerektiğini baştan kabul ettirilerek büyütülmüşlerdir. Peki, hal böyleyken bu kadar kadın hakları ile ilgili ayaklanmalar niçin olmaktadır? Bu da bize kadınlara biçilen geleneksel rolü kabullenmeyip karşı çıkan, ayaklanan ve kendi kadınlığının, bireyselliğinin farkında olan ve onları sonuna kadar yaşamak isteyen kadınlar olduğunu gösterir.

Kadınların birey olarak tarih sahnesinde yer almaları da kolay olmamıştır. Nüfus sayımları bile kadınları görmezden gelmiştir. Roma' da sadece miras sahibi kadınlar sayımda dikkate alınmaktaydı. Ancak M.S. 3. yüzyılda Diocletianus, kadınların nüfus sayımına dâhil edilmelerini emretmiş ancak bu karar da sadece mali nedenlerle alınmış bir karardır. 19. yüzyılda sadece aile reisinin işi kayıtlara geçirildiği için, kadın tarım işçilerinin ve kadın köylülerin emeği göz ardı ediliyordu. Bu yüzden cinsiyetler arası

ilişkilerin durumu, bizzat kaynaklarda ortaya konmuştur. Kadınlarla ilgili bilgi, erkeklerle ilgili bilgidен daha azdır. (Kadınların Tarihi, 2005; I. Cilt, 9–10)

1700'lerin Avrupa'sında kadının bireyselliğinin göz ardı edildiği, hatta bir kadından saygıyla bahsedebilmek için, onun, erkeklerin övgüsüne layık olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bir kızın sırasıyla babasının ve kocasının sorumluluğu altında olduğu ve her ikisine de itaat etmesi gerektiği belirtilmiştir. Yine kız babasına ya da kocasına ekonomik yönden bağımlı olmalıydı. Evlenene kadar baba, evlendikten sonra ise koca kadının refahından sorumluydu. (Kadınların Tarihi, 2005;III. Cilt, S–25)

Bu anlatımla biz, ister o zamanların Avrupa'sında olsun isterse günümüzün az gelişmiş toplumlarında olsun, kadına, kendine has bireyselliği olan varlıklar değil de, hayatını ancak bir erkeğe bağımlı olarak idame ettirebilecek varlıklar gözüyle bakıldığını görmekteyiz. Kadınlar kendi bireyselliğinin farkına vararak bu konuda seslerini duyurmak amacıyla hareketlenmişler ve bu hareketlenmeler sonucu feminizm hareketi başlamıştır.

Kadın hareketinin 19.yüzyıldan başlayarak, önce kamusal alana çıkmak için verdiği mücadele ve 20. yy.'ın ikinci yarısından bu yana ataerkil otoriteye karşı verdiği mücadele henüz sonuçlanmamıştır. Kadının kamusal alana girmesinin önünü açan yasal düzenlemelerin uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi için, ataerkil düşünüş tarzıyla daha oldukça uzun bir süre savaş vermek gerekir. Kadın hareketi sürekli yükselen bir grafik izleyen bir hareket değil, büyükannelerin sağladığı kazanımlar, torunlara artık yetmediği zaman yükseliyor ve yeni kazanımlarla bir süre duraksıyor. Türkiye' de 1908'lerden başlayarak yükselen kadın sesi, 1935'te Türk Kadınlar Birliği'nin kapatılması ve kadınlara zaten talep etmekte oldukları sosyal, siyasal hakların verilmesi ile uzunca bir zaman kesilmiştir. Bu zaman dilimi içinde kadınlar, sağlanan eğitim olanaklarından yararlanarak, başarılı, erdemli, meslek sahibi kadınlar olarak Cumhuriyet Devrimleri'ne ve kurdukları derneklerde özveriyle kendileri gibi kurtulmuş kadınlar yaratılmasına çalıştılar. 1980'lere gelindiğinde ise, Batı'da esen ikinci dalga feminist rüzgâr Türkiye' ye ulaşmıştı ve artık kadınlar gerçek kurtuluşun özgürleşme olduğunu, bunun da binlerce yıldır süregelen ataerkil düşünme biçimiyle mücadele etmeyi gerektirdiğini söylemekteydiler. (Akkaya, 1998; 155)

1850'lerde güçlenen feminizmin ilk aşaması sırasında kadın hakları önemli bir yer işgal etmekteydi. Feminizmin ilk aşamasında cinsiyet rollerinin eleştirisini yapan

kadınların başında Gilman gelmekteydi. Gilman, evlilikte ana sorunun kadının ekonomik bağımlılığı olduğunu belirtmişti. Ne var ki o dönemin feminist önderleri bile, erkeklerin ekonomik ve toplumsal gücüne karşı çıkmaya cesaret edemedikleri için kadınların siyasal alandaki baskıcı rejimini eleştirmeyi yeğlemişlerdir. (Abadan; Unat, 1982; S-2-3)

Gilman' ın bu araştırması bize kadınların tarihten bu yana yine kadınlar tarafından eleştirilip ve engellendiğini göstermektedir. Feminizm hareketleri ancak 1960'larda batıda süratle yayılmaya başlamıştır.

Öncelikle feminizmin tanımını yapmak gerekir. Feminizm en kısa tanımıyla, toplumda kadının yararlanacağı hakları çoğaltmak ve erkeğinkine eşit kılmak amacını güden bir düşünce akımıdır. Her toplumda mutlaka bir kadın-erkek eşitsizliği görülmektedir. Bu nedenle kadınlar hem erkeklerin sahip olduğu haklara sahip olmak hem de ister aile içerisinde isterse sosyal çevrede olsun eşit statüde olabilmek için hareketlenmeye ve haklarını aramaya başlamışlardır. (www.kadinlar.com)

Abadan-Unat çalışmasında(1982; S-5-6) üç türlü feminizmden bahsetmiştir. Bunlar radikal feminizm, sosyalist feminizm ve anti-emperyalist feminizmdir.

Radikal feministler, kadın sömürüsünün başlıca nedenleri olarak sadece erkek baskısını görür ve bu durumun ortadan kalkması için sadece kadınların kurmuş oldukları kurumların gerekli olduğunu söylemişlerdir.

Oysa sosyalist feministlere göre kadın bir inceleme nesnesi olamayacağından bir kadının sorununun da olamayacağı, ancak sorunun üretim süreci içinde anlaşılabilceğini savunmuşlardır. Onlara göre her şeyden önce sınıfsal eşitlik, cinsiyet eşitliğini de beraberinde getirecektir.

Anti-emperyalist feminizm yaklaşımına göre ise kadının sömürüsü diğer sömürülerle eşit tutulmalıdır. Bu yaklaşıma göre kadının toplumsal, ekonomik ve kültürel sorunlarının doğası, mensup olduğu sosyal sınıfa göre değişmekle beraber, soruna ayrıca çağımızın uluslar arası işbölümü ve sınıf yapısının oluşturduğu dünya ekonomik düzeni ve hiyerarşi boyutunu da eklemek gerekir.

Dünya nüfusunun yarısını teşkil eden kadınların, erkekler tarafından gerçekleştirilen ve kendilerini doğrudan etkileyen olaylara bir tepki oluşturmaları, bunu ortaya koymaları ve bu tepkiyi 18.yy' da göstermeleri ile başlayan feminizm, ideallerini gerçekleştirmek için günümüzde de varlığını sürdürmektedir.

İlk feministler “ liberal feminizm” kuramı içerisinde kadınların sosyal alanda statülerinin kuvvetlendirilmesi için çalışmışlardır. İkinci kuşak feministler kadının eşit haklar mücadelesine girmesi gerektiğini çünkü kadınların ezildiği gerçeğini dile getirmişlerdir. Radikal feminizm 1960’larda yükselir. Artık kadınlar kendisini ikinci sınıf insan muamelesine tabii tutan, onu edilgen bir yaratık olarak görmek isteyenlere karşı baş kaldırmaktadırlar. Bu kapsamda radikal kadın hareketleri başlar ve dünya, kadın hareketlerinin ciddiyetinin farkına bu dönemde varır.(www.kadinlar.com)

Özellikle Avrupa’da kadınların tarihi araştırmalarında feminizmin ortaya çıkışını, 19. yüzyılda az sayıda kadının yazıları ve örgütsel yetenekleriyle feminist bir kamusal kimlik oluşturulduğu söylenmektedir. Kadınların bazılarının kadın haklarını savunurken insan haklarına başvurduğunu, bazılarının dinsel muhaliflikte öne çıktığını anlatmaktadır.

Fransız Devrimi ile I. Dünya Savaşı arasında Avrupa’da ve Birleşik Devletler’ de feminizm, çeşitli kadın hareketleri, yayınları, örgütleri biçiminde tezahür etmiştir. (Kadınların Tarihi, 2005; Cilt IV. 449)

Acaba feminizmin ve feministlerin amacı ya da elde etmek istedikleri nelerdi? Niçin böyle bir akım çıkmış olabilirdi?

İlk neden ailede kararların kocalar tarafından verilmesi, kadınların mallarını dahi kocalarının yönetmesi, fahişeliğin yasa ile düzenlenmesi gibi konulardır. Yine kızlar ve kadınlar için daha iyi bir eğitim savunulmaktadır. Boşanma hakkı gibi medeni hukuk sorunlarına odaklandılar. Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları için çaba sarf ettiler. (Kadınların Tarihi, 2005;Cilt IV 461, 462,464)

Avrupa’ da başlayan ve yol alan feminizm hareketleri mutlaka ki Türk toplumuna da sıçramış ve yayılmaya başlamıştır.

Tanzimat Fermanı’yla kadın, statüsünü belirlemeye, liberalleşme rüzgârlarıyla birlikte özellikle II. Meşrutiyetin ardından örgütlenmeye başlamıştır. I. Dünya Savaşı’yla birlikte erkek nüfusun azalması ve kadınların iş hayatında yer edinmeleri, kadınların toplum içindeki yeri ve kadın haklarını gündeme getirmiştir. (Günay, 2004; 41)

Türkiye’ de feminist yazın, özellikle Tanzimat ve Cumhuriyet tarihlerinde daha önce açılmamış çok sayıda sayfa açarak ulusal tarih anlatılarını büyük ölçüde sarstı. Tanzimat’tan sonra hızla büyüyen bir kadın hareketi, çok sayıda dergi ve kadın

örgütlenmesi mevcuttur. Kadın tarihi açısından Tanzimat ile Cumhuriyet arasında önemli bir süreklilik gözlenmektedir.

4. 3. Toplumsal Değişme ve Türk Kadını

Değişme, kısaca önceki bir durum veya var oluş tarzındaki çeşitlenmeler olarak tanımlanır. Değişme, kültür ve toplumun doğasında vardır. Toplumun merkezi olan insan, doğum, olgunlaşma, yaşlanma ve ölüm gibi evrensel gerçeklere konudur, toplumun tüm üyeleri bir gün yok olur, yerlerine başkaları gelir. Bir toplumda kişilerin gereksinimleri değiştiği, yeni gereksinimlerin ortaya çıktığı zaman, belli bir bilgi birikimi görüldüğünde, bir kültürde var olan başat değerlerin tipi ve kişilerin bunlara olan genel tutum ve donanımında değişme görüldüğünde, sosyal ve kültürel yapının karmaşıklık derecesi değiştiğinde sosyo- kültürel değişme de görülür. (Fichter, 1990; S-153-161)

Toplumdaki diğer ögeler gibi kadına bakış tarzı, kadının statüsü ve rolleri de zaman içerisinde değişmeye uğramıştır. Türk kadını özellikle Atatürk' ün yapmış olduğu reformlarla çağdaş bir kadın görünümünü almaya başlamıştır. Türk kadınının toplumsal statüsünü değiştirmek Atatürk' ün önemli uğraşlarından biri olmuştur. Türk kadınının toplumdaki statüsünün tarihsel gelişimini İslamiyet'ten sonra ve Cumhuriyet Döneminde olarak değerlendirmek daha yerinde olacaktır.

İslamiyet'ten önce kadınlar büyük ölçüde erkek ile eşitti. Hun hâkimiyetinin sürdüğü devirlerde devletin başı olan hakan, eşi hatun ile birlikte devleti temsil ederlerdi. (Günay, 2004; 39)

Eski Türklerde ana ve baba soyu birbirine eşit değerde tutulur, ister oğlan, isterse kız evlenirken ailelerinden kendilerine düşen malları da alırlarmış. Kendi paylarına düşen malları almak için ana-babanın ölmesi beklenmez, onlar sağken kendi paylarını alıp kendi evlerine götürürlermiş. Bu durumda ev hem erkeğin hem kadının ortak malı olarak sayılmış. (Abadan_Unat, 1982; 7)

Daha önce de bahsettiğimiz gibi kadın erkeğinin yanında savaşa, divana, toplantılara katılır ve çıkarılan buyruklar” Hakan ve hatun buyuruyor ki” diye başlanırmış. O dönemlerde kadın bir cinsel simge olarak görülmemiş, erkek gibi ata binen, ok kullanan, savaşan bir birey olarak algılanmıştır. Bütün bu özellikler, kadına verilen önem, o dönemde Türk toplumuna has özelliklerdi. Aynı dönemlerde Arap

Yarımadasında kız çocukları diri diri toprağa gömülüyor, kadına ancak bir eşya kadar değer veriliyordu. Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra kadının statüsü ve kadın hakları konularında farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi Türkler' in İslam dinini kabulü ile birlikte kadınların hareket alanlarının iyice daraldığı, kıyafetinden arkadaşlarına kadar kısıtlandığı görüşüdür. (Günay, 2004; S.40)

İslam dini ve hukukunun kadına çok sınırlı haklar tanıdığı ve böylece Türk kadınının hem kamusal alanda hem de aile içinde bağımsızlığını yitirdiği belirtilmektedir. Örneğin, şahitlik konusunda İslam'ın kadına erkeğin yarı hakkını verdiği, birden fazla kadınla - adaletli olacağından eminse- evlenebileceğini bu da kadına bir meta gibi bakılmış olduğunun göstergesi olduğu görüşü yaygın olan görüşlerden birisidir. (Abadan-Unat- 1982;8)

Bir başka görüş İslam dininin kadını ikinci sınıf vatandaş haline getirdiği görüşüne karşı İslam dininin kadını yücelttiği ve hiçbir zaman kadını ikinci sınıf bir varlık olarak görmediğini belirten görüştür.

İslam'ın kadını çok kötü bir konumda bulduğu ve tüm karşı çıkışlara rağmen onu çok iyi bir konuma getirdiği öne sürülmektedir.

Ancak Hz. Peygamber'in vefatından sonra bilinçsiz Arapların özellikle de yaptıkları işleri "**din-i İslam**" kılıfı içine sokarak baltaladıkları konulardan birisinin de kadın hakları olduğu belirtilmektedir. (Öztürk, 2000, 332)

İslam hukuku ile yönetilen Osmanlı Devleti zamanla gücünü yitirmiş ve I'inci Dünya Savaşı sonunda yıkılarak yerine Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Her alanda olduğu gibi toplumsal hayatta da köklü değişimler yaşanmıştır. Özellikle I. Dünya Savaşı sırasında köklü değişimler olmuş, evine kapanan erkeklerden daha alt statüye sahip olarak görülen kadınlar cepheye mermi, yiyecek taşıyarak ya da erkeklerle omuz omuza savaşarak kadınların kamusal alana birden bire itilmelerine neden olmuştur. Cumhuriyetin ilanı ve Atatürk inkılâpları ile birlikte Türk kadınının kamusal alanda ve aile içinde varlığını hissettirmesi gecikmemiştir.

Teokratik bir devlet yapısının ve kadın haklarının kısıtlı olduğu bir toplum düzeninin olduğu Osmanlı İmparatorluğu'ndan, kadın-erkek eşitliğinin kabul edildiği, modern Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş bir sürü devrimler mümkün olabilmiştir.

Bu devrimler içinde kadınların erkekler ile eşit toplumsal varlıklar olarak toplum içinde yer almaları bir uygarlık aşamasıdır ve Atatürk devrimlerinin en önde

gelenlerinden birisidir.1926 yılında Büyük Millet Meclisi tarafından kabulle yürürlüğe giren ve Türk kadınlarını “Şeriat” zincirinden kurtaran Medeni Kanun ile Türk kadınına bin yıl evvel kaybettiği hakların iade edilmesinin temeli oluşmuştur. Artık kadın güçlenmeye, kişiliğini bulmaya başlamış ve erkeğinin yanında sosyal faaliyetlere katılmaya hazır hale gelmiştir.

Ülkemizde kadınlar özellikle Cumhuriyet’in kuruluşunu izleyen yıllarda toplumsal değişim içinde yer almıştır. Özellikle Cumhuriyet sonrası hızlanan sanayileşme ve onun getirdiği kentleşme ve göç etkenlerinin yanı sıra Cumhuriyet’in getirmiş olduğu hukuk sisteminin kadına tanıdığı kadın-erkek eşitliği, seçme ve seçilme, istediği alanda öğrenim görme ve meslek edinme hakları kadınlar için yeni iş alanlarının açılmasına neden olmuştur. Diğer taraftan ekonomik, yasal, kültürel değişimler öğrenim ve meslek sahibi olan kadın sayısının artışı sonucunu getirmiştir. Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi savaşlar kadınların çalışma yaşamına katılma sürecini olumlu etkilemiştir. (Günindi Ersöz,1999;50–51)

Atatürk’ün hazırlattığı Türk Medeni Kanunu 17 Şubat 1926’da kabul edilip 4 Ekim 1926’ da yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun Türk kadınına sağladığı haklardan bazıları şunlardır:

- Poligami kaldırılmış, monogami getirilmiştir.
- Boşanma konusunda kadın ve erkeğe eşit haklar getirilmiştir.
- Çiftlerin boşanmasına yalnız hâkim karar verecektir.
- Miras konusunda kadın ve erkeğe eşit haklar getirilmiştir.
- Evlenme için asgari yaş haddi getirilmiştir.
- Resmi nikâh getirilmiş ve kadın evlenme isteğini bizzat kendisi beyan edebilecek konuma getirilmiştir.
- Mahkemelerdeki şahitlik konusunda kadın ve erkek eşit haklara sahip olmuştur.
- Çocuğun velayeti konusunda anneye de eşit haklar verilmiştir.

Yine Mustafa Kemal Atatürk’ün kadın hakları ve kadının statüsünü iyileştirme adına yaptığı çalışmaları şöyle özetleyebiliriz:

- İstanbul’da aydın kadınlarımız milli mücadeleyi desteklemek için mitinglerde erkeklerle beraber aktif görev almışlardır.
- İstiklal Savaşı’ nda kadınlarımız tamamen gönüllü olarak silah kullanmış, cephede savaşmış, başarmış ve dünya kadınlarına öncülük etmiştir.

—Anadolu’da Sivas ve Erzurum Kongresi safhalarında bizzat kadın dernekleri de siyasi mücadeleye katılmış, bunu belediye seçimlerine katılma ve milletvekili seçimlerine katılma aşamaları izlemiştir.

—İstanbul’da kızların da erkeklerle beraber üniversitelerde okumaları sağlanmış; daha sonra Anayasa’da yapılan değişiklikle okuma eşitliği ve zorunluluğu yasal yollarla güvence altına alınmıştır.

—Anadolu’da kızlar için okullar açılmış ve kadınların bütün iş ve mesleklerde çalışma eşitliği sağlanmıştır.

—Kadınların giyim ve sosyal yaşam koşullarında hızlı gelişme ve değişimler olmuştur. (G.A. P. Ar. Mer.,1994:93)

Toplumda kadının statüsünde meydana gelen değişimler sonucu değiştirilmesi zorunluluk arz eden Türk Medeni Kanunu yeniden yapılandırılmış ve Yeni Medeni Kanun’la kadınlara sağlanan haklar da yenilenmiştir. Yeni Türk Medeni Kanunu’nda kadınlar lehine değiştirilen hususlar şunlardır.

—Evllenme yaşı değişmiştir. İster kız ister erkek olsun bütün gençler artık 17 yaşını doldurmadan evlenemezler.

—Boşanma nedenleri arasındaki “cana kast ve pek fena muameleye” artık “onur kırıcı davranış” da eklenmiştir.

—Boşanma davasının açılacağı yer hususunda da önemli değişiklikler yapılmış, artık davayı kim açıyorsa onun oturduğu yer mahkemesi de yetkili kılınmıştır.

—Boşanan kadın evlenmeden önceki soyadını yeniden alır. Yani evlenmeden önce bir önceki eşinin soyadını taşıyorsa yine ona döner ama yargıçtan bekârlık soyadını taşımasına izin isteyebilir. Ayrıca yargıcın izniyle boşandığı kocasının soyadını taşımaya da devam eder.

—Artık evliliklerde “ailenin reisi kocadır” ibaresi kaldırılmıştır. Buna bağlı olarak da çiftler ev ile ilgili her konuda karar verirken eşit haklara sahip olmuşlardır.

—İlk defa kadının ev içi emeğinden bahsedilmektedir.

—4 adet mal rejimi öngörülmüştür.

— Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi

— Mal Ayrılığı Rejimi

— Paylaşmalı Mal Ayrılığı Rejimi

— Mal Ortaklığı Rejimi (Kaçak, 2004)

1843 yılından bu yana kadına verilen haklar ve adım – adım kadın erkek eşitliği şöyle gelişmiştir. (www.die.gov.tr/tkba adresinden alınmıştır.)

- 1843 Tıbbiye mektebi bünyesinde kadınlar ebelik eğitimi almaya başladı.
- 1847 Kız ve erkek çocuklara eşit miras hakkı tanıyan “İrade-i Seniye” yayımlandı.
- 1856 Köle ve Cariye alınıp satılması yasaklandı.
- 1858 Kadınlar ilk kez miras yoluyla mülkiyet hakkını kazandı.
- 1858 Kız Rüştîyeleri açıldı.
- 1869 Kadınlar için ilk sürekli yayın olan (haftalık) “Terakki-i Muhadderat” dergisi yayımlandı.
- 1869 Kızların eğitimine yasal zorunluluk getiren “Maarif-i Umumiye Nizamnamesi” yayımlandı.
- 1870 Kız Öğretmen Okulu “Dar-ül Muallimat” açıldı.
- 1871 Mecelle’nin uygulanması için çıkartılan “Hukuk-ı Aile Kararnamesi” ile evlilik sözleşmesinin resmi memur önünde yapılması, evlenme yaşının erkeklerde 18, kızlarda 17 olması, zorla evlendirmenin geçersiz sayılması düzenlendi.
- 1876 Kanun-i Esasi ile kız ve erkekler için ilköğretim zorunlu hale getirildi.
- 1897 Kadınlar ücretli işçi olarak çalışmaya başladı.
- 1913 Kadınlar ilk kez devlet memuru olarak çalışmaya başladı.
- 1914 Kadınlar tüccarlık ve esnaflığa başladı, “İnas Darülfünunu” adı altında kızlar için bir yüksek öğretim kurumu açıldı.
- 1921 Darülfünun’da karma öğretime geçildi.
- 1922 Yedi kız öğrenci Tıp fakültesinde eğitime başladı.
- 1923 İlk kadın partisini kurma girişimleri başladı ve kadınlara oy hakkı sağlamak için dernekleşmeler başladı.
- 3 Mart 1924 “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlanarak, kız ve erkek öğrenciler eşit haklarla eğitim görmeye başladı.
- 17 Şubat 1926 “Türk Medeni Kanunu” kabul edilerek 4 Ekim 1926’da yürürlüğe girdi.

- 1930 Belediye Yasası ile kadınlara belediye seçimleri için seçme ve seçilme hakkı tanındı. Kadın ve çocuklara ilişkin ilk düzenleme” Umumi Hıfzısıhha Kanunu” ile yapıldı. Doğum izni düzenlendi.
- 1933 Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü kuruldu. Köy Kanunu’ndaki değişiklikle kadınlara köyde muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçilme hakları verildi.
- 5 Aralık 1934 Kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı.
- 8 Şubat 1935 TBMM 5. dönem seçimleri sonunda 17 kadın milletvekili ilk kez meclise girdi.
- 1936 İş Kanunu ile kadınların çalışma hayatına düzenleme getirildi.
- 1937 Kadınların yeraltında ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması 1935 tarihli 45 Sayılı ILO sözleşmesi ile yasaklandı.
- 1945 Analık sigortası (doğum yardımı) 4772 sayılı yasa ile düzenlendi.
- 1949 Yaşlılık sigortasının kadın ve erkekler için eşit esaslara göre düzenlenmesi 5417 Sayılı yasa ile sağlandı.
- 1950 ilk kadın belediye başkanı Mersin’ den seçildi.
- 1965 Nüfus Planlanması Hakkında Kanun çıkarıldı.
- 22 Aralık 1966 Eşit değerde iş için kadın ve erkek işçiler arasında ücret eşitliğini sağlayan 1951 tarihli 100 sayılı ILO sözleşmesi onaylandı.
- 26.03.1971 İlk kadın bakan (Türkan Akyol) atandı.
- 1975 BM tarafından Mexico City’de I. Dünya Kadın Konferansı düzenlendi ve 1975–1985 yılları arasındaki dönem “Kadın on yılı” olarak ilan edildi.
- 1985 Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini (CEDAW) imzaladı ve sözleşme 1986 yılında yürürlüğe girdi.
- 1985 Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda kadın konusu ilk kez bir sektör olarak yer aldı.
- 1987 D.P.T’ da Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu kuruldu.
- 1989 İstanbul Üniversitesi’nde ilk Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi kuruldu. Bugün bu merkezlerin sayısı 13’ e yükselmiştir.
- 1990 İlk kadın kütüphanesi ve bilgi merkezi açıldı.

- 1990 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu(SHÇEK) Genel Müdürlüğü bünyesinde, şiddete uğrayan kadınlara ve çocuklara destek hizmeti vermek üzere ilk kadın konukevleri açılmaya başlandı.
- 1990 422 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığı kuruldu. 24.06.1991 tarihinde de Başbakanlığa bağlandı.
- Eylül 1990 Türkiye’de ilk kadın sığınma evi Bakırköy Belediye tarafından açıldı.
- 1991 48.Hükümet döneminde ilk kadın Vali Muğla’ya atandı.
- 1993 Kadın Dayanışma Vakfı, Altındağ Belediyesinin desteğiyle kadın danışma merkezi ve kadın sığınma evini açtı.
- 25 Haziran 1993 Türkiye’nin ilk kadın başbakanı hükümeti kurdu.
- 1994 KSSGM bünyesinde kadınlara hukuki, psikolojik ve sosyal yardım vermek amacıyla Bilgi, Başvuru Bankası (**3B**) kuruldu.
- 1995 Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, kadın sığınağı açtı.
- 1995 Türkiye, Pekin’de yapılan 4. Dünya Kadın Konferansına katıldı.
- 1996 Tarım ve Köy İşleri Başkanlığı bünyesinde “Kırsal Kalkınmada Kadın Daire Başkanlığı” kuruldu.
- 1997 KSSGM koordinasyonunda 13 il valiliği bünyesinde “Kadının Statüsü Birimleri” kuruldu.
- 23 Haziran 1998 Anayasa Mahkemesi kadının zinasını suç olarak düzenleyen TCK’nun 440. maddesini anayasanın eşitlik ilkesine aykırılığı gerekçesi ile iptal etti.
- 17 Ocak 1998 Aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını düzenleyen “4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun” Yürürlüğe girdi.
- 8 Eylül 2000 CEDAW Ek İhtiyari Protokolü Türkiye tarafından imzalandı.
- 22 Kasım 2001 Yeni Türk Medeni Kanunu’nun TBMM tarafından kabulü.
- 01 Ocak 2002 Yeni Türk Medeni Kanunu’nun yürürlüğe girmesi.
- 30 Temmuz 2002 CEDAW Ek İhtiyari Protokolünün onaylanması.

4. 4. Çalışma Hayatında Kadın

Türkiye’de Kadınların çalışma yaşamına girmesi ve işçi statüsünde yer alması sanayinin doğuşu ve gelişmesi ile bağlantılıdır. Kadın emeğinin asıl kullanılmaya başlandığı dönem 19. yy’ın ortalarıdır. Aynı zamanda bu dönem köyden kente göç olgusuna çokça rastlanıldığı dönemdir.

Ekonomik zorluklar, Tanzimat ve Meşrutiyetle gelişen eşitlik ve serbestlik söylemi, kadın işçi ücretlerinin düşüklüğü, daha uysal ve kolay yönetilir görülmeleri, sanayiye elinde bulunduran yabancıların bu alandaki deneyimleri kadın işçi sayısının artmasına yol açan başlıca nedenlerdir.(Kalan, 1998;95,96)

Geleneksel cinsiyet rollerinde yumuşama görülmesinin başlıca göstergelerinden birisi kadına atfedilen ev içi sorumlulukların iki cins tarafından paylaşılmasıdır.

Bu sorumlulukların paylaşımını etkileyen en önemli faktörlerden birisi kadının gelir getiren bir işte çalışmasıdır. Kadının çalışma hayatına girmesi, ev içi faaliyetleri ve iş yaşantısını birlikte götürmesi zorluklarla karşılaşmış ve erkeğin ev içi faaliyetlere katkısının çok kısıtlı olması nedeniyle “iyi ev kadınlığı”na ilişkin kültürel normlarda bir değişme meydana gelmiştir. İyi ev kadınlığı zamanı daha verimli kullanan kadın normlarına doğru açık bir değişme olmaktadır. (Günindi Ersöz, 1999;:36,39)

Kandiyati, Türkiye’de kamu yaşamına giren kadınların cinsiyetsiz bir kimliğe hatta bir ölçüde erkek kimliğine bürünmekle meşrulaştırıldığını ileri sürmektedir. Kadınların kamu yaşamına katılmalarını, erkeğin şerefi sayılan kadın davranışlarına bağlı olduğu düşünülen, bir ortamda kadının bu cinsiyet ayrımından sıyrılıp saygınlıklarını kazanmalarıyla olacağını, cinsel bir nesne olarak görülmekten kurtulmaları gerektiğini vurgulamaktadır. (Kandiyati,1993; 381)

Osmanlı döneminde kadınların çalışmaya başladıkları ilk alan ebelik olmuştur. Bunu 1872’ de ilk kadın öğretmen, 1882’ de ilk kadın okul yöneticisinin atanması izlemiştir. Savaşlar, erkeklerin cepheye sevkiyle boşalan memuriyetlere ve hastabakıcı olarak orduya kadınların alınmasına yol açmıştır. Cumhuriyet döneminde yapılan köklü değişiklikler ise kadınların kamu yönetiminde çalışma oranını arttırmıştır. Kadınların kamuda çalışması için yasal dayanak 1926 yılında çıkarılan Memurin Kanunu’nun 6. maddesidir. Buna göre “ Kadınların memur ve müstahdem olmaları caizdir. Ne gibi memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilecekleri her vekâletin memurlarına ait kanunlarda tespit olunur” diye ifade edilmiştir. (Günindi Ersöz, 1999; 55)

Osmanlı Ticaret Nezareti tarafından bir çeşit “kadın amele ordusu” nun kurulması için bir yasa taslağı çıkarılmıştı. O dönemde sadece Urfa’da çorap imalathanesinde bin kadın istihdam edilmişti. İzmir, Sivas, Ankara ve Konya’da 4780 kadın, halı dokuma sektöründe, Aydın’da 11.000, Kütahya, Eskişehir ve Karahisar’da 1550 kadın tekstil endüstrisinde çalışıyordu. (Abadan-Unat,1982; 11)

Savaşların etkisiyle bazı devlet dairelerinde erkeklerden boşalan yerlere toplu olarak kadınlar alındı. O dönemin kadın işçileri gerek sayıları, gerekse mücadeleleri itibarıyla Osmanlı işçi sınıfı içinde ciddi bir yer tutuyordu. (Kalan,1998;97)

Kadınlar ücretli çalışma yaşamına katıldıklarında işveren olarak devleti karşılarında gördüler. Diğer yandan çocuklarını büyük ölçüde devletin çocuk yuva ve kreşlerinde büyütecek devlet hizmetinin en önemli alıcısı ve tüketicisi konumuna geldiler. Nihayet bütün bu değişim süreci içerisinde karşılaştıkları sorunları dile getirmek ve çözüm bulmak için karar süreçlerini etkileme, kendi lehinde yasalar çıkarma v.b. konularda “yurttaş” olarak giderek daha fazla ölçüde devletin ne yaptığı ile ilgilenir hale geldiler.(Üşür,1997; 24)

Cumhuriyet Dönemi ile birlikte, kadınların çalışma yaşamı içinde daha yaygın ve yoğun biçimde yer alabilmelerine olanak veren, ekonomik, hukuki ve kültürel ortam yaratılmaya başlandı.

17 Şubat 1923 ve 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanan I. İktisat kongresinde kadınlara özel bir ilgi ve yakınlık gösterilmiş ve bu kongreye, kadın işçiler adına temsilciler katılmıştır. 120–130 işçi delegesinden 7 tanesi kadındır. İlk günkü oturumda kadın dinleyici sayısının 500 olduğu söylenmektedir. Kadın işçi ücretlerinin erkek işçi ücretlerinden daha düşük olması Cumhuriyet döneminde de sürmüştür. Türkiye’de devletin kadın işçileri korumak üzere ilk müdahalesi “Umumi Hıfzısıhha Kanunu” ile olmuştur. Bu alandaki yeni ve hızlı gelişmeler 2. Dünya Savaşı’ndan sonra görülmüştür.1945 yılında “İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası Yasası” ülkemizde yürürlüğe giren ilk sigorta yasası olmuş ve analık durumu ile ilgili olarak kadın işçilere ilk kez bir sosyal güvence sağlanmıştır.(Kalan,1998; 100)

Devlet İstatistik Enstitüsünün verilerine göre Türkiye’de çalışan kadın nüfus şöyledir.

Tablo 2: 1970–2000 Yılları Arasında İstihdam Edilen Nüfus Ve Kadın Nüfusu

Sayım Yılı	Toplam	Kadın
1970	15.118.887	5.812.545
1975	17.383.828	6.204.322
1980	18.522.322	6.813.509
1985	20.556.786	7.492.733
1990	23.381.893	8.408.414
2000	25.997.141	9.429.736

(http://www.die.gov.tr)

1970–2000 yılları arasında istihdam edilen kadın nüfusunun erkek nüfusa oranı ise şöyledir:

Tablo 3: 1970–2000 Yılları Arasında İstihdam Edilen Kadın Nüfusunun Erkek Nüfusa Oranı

Sayım Yılı	Toplam	100 Erkeğe düşen kadın sayısı
1970	100	62
1975	100	55
1980	100	58
1985	100	57
1990	100	56
2000	100	57

(http://www.die.gov.tr)

Kadın işçi oranının en yüksek olduğu sanayi dalları tütün, gıda, dokuma, kimya gibi hafif imalat sanayidir. Günümüzde kadın ücretsiz aile işçisi olarak hem tarımsal üretimde, hem de ev içi üretimde etkin rol oynamaktadır.(Kalan,1998: 101)

Türkiye’de kadın çalışma hayatı ve kadınların istihdam edildikleri sektörler göre dağılımları Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü iletişim dokümantasyon ve Yayın Dairesi Başkanlığınca şöyle belirlenmiştir. Türkiye’de 15 ve yukarı yaştaki kadın nüfusu (‘000) 25.150’dir. Bu nüfusun (‘000) 5.768’i istihdam edilmiş, 620.000’i işsiz, (‘000) 18.763’ü işgücüne dâhil olmayanlardan oluşmuştur. İstihdam edilen nüfusun 618.000’i kamuda, 5.150.000’i ise özel sektördedir. İstihdam edilen sektörler göre dağılım yüzdesi şöyledir. % 57,2’si tarımda, % 13,6’sı sanayide, %0,4’ü inşaat, %28,7’si ise hizmet sektöründedir. İstihdam edilen toplam nüfusun 2.870 kişisi ücretsiz aile işçisidir.

Eğitim görmenin, çalışma yaşamına katılmanın, kadının, kadına ilişkin değerlerinde pek az farklılık yaratacağı ve ağdaş anlamda çalışan kadınların da çoğunlukla toplumda kadına ilişkin değerleri benimseyecekleri ve bunu yansıtacakları ile sürülebilir.

Ekonomik ve teknolojik gelişmeler, kadının çalışma hayatında yer alması gibi değişimler sayesinde kadının pozisyonlarında ve buna bağlı olarak rollerindeki değişmeler aile içine de yansımıştır. Bunun sonucunda kadına değişik statüler yüklenmiştir.

Türk kadınının çalışma hayatına başlaması ve ilerlemesi böyleyken Avrupalı kadınlardan benzer evrelerden geçerek çalışma hayatına girmişlerdir.

Avrupa’da kadınlar önceleri ev hizmetiliğinde ve tarım sektöründe görülmektedirler. 17. ve 18. yy.da Avrupa’da bekâr kadının çalışma yaşamının hedefi belliydi. “Kendi ailesini kendisini besleme maliyetinden kurtarıırken, bir kocayı cezbetmek için çeyiz ve iş becerileri biriktirmektir.”

Avrupalı kadınların o yıllarda çalıştığı önemli sektörlerden birisi de ev hizmetiliğiydi. Hizmetçiler, sosyal itibarın bir göstergesiydi ve kadın emeği bol ve ucuz olduğu için en mütevazı ailenin bile vazgeçemediği bir lkst. Büyük kentlerdeki zengin tüccarların 6–7 tane hizmetçisi olabilirdi. (Kadınların Tarihi, III. Cilt, 2005; 28–29)

Avrupa’da kadın işçi 19. yüzyılda olağanüstü önem kazandı. Her ne kadar kadınlar daha önce de bir takım sektörlerde boy göstermişlerse de, 19. yüzyılda çağdaşlar, kadının ücret karşılığı faaliyetlerinin uygunluğunu, ahlaksallığını ve hatta yasallığını tartışırken, eşi görülmemiş bir dikkatle gözlemlendi, betimlendi ve belgelendi. Bu alışmalar sonucunda nasıl bir kadın olursa olsun onunla ilgili sorular sorular aynıydı. “Bir kadın ücret karşılığı çalışmalı mıydı?” “cretli çalışmanın kadın vücudu ve annelik ve ailesel görevleri yerine getirme yeteneği üzerindeki etkisi neydi?” “Hangi tür işler kadına uygundu?” (Kadınlar Tarihi IV. Cilt, 2005; 374)

4. 5. Suç ve Kadın

Kadın suçluluğu, kriminolojinin önemli konularından biridir. Kadınlar özellikle adam öldürme ve yaralama gibi suçları kendilerini koruma amaçlı yaptıklarını belirtmektedirler.

Ancak kadın suçluluğunu ya da suç ve kadın olgusunu irdelemeden önce kadınları güç ve kızgınlık açısından değerlendirelim. Aslında yaşam tarzımız ve alışkanlıklarımız kadınların kızgınlık ögesinden uzak oldukları kanısındadır. Çünkü kadınlar annedir ve çocuklarını şefkatle büyütürler.

Kendisinden yaşam boyu annelik beklenen kadın, doğal kızgınlığını dile getiremediği gibi çoğu zaman kültürel baskılar nedeniyle, kızdığının farkına bile varmaz. Kendini kötü hissetmektedir, içinde kötü duygular vardır, sinirlidir, bunun nedenlerini ise pek açıklayamamaktadır. Hatta bu duygularından dolayı yoğun suçluluk da duyar. Suçluluk duygusuyla kızgınlığını iyice bastırmaktadır. (Navaro, 1999; 83)

Kadına her zaman iyi huylu, yumuşak huylu, koruyan ve kollayan, anaç, merhametli roller yüklendiği için, kadın, kızgınlığını dışa vuramaz. Bu nedenle kadınlar bu psikolojiyle ya da bastırılmış kızgınlıklarıyla önceden planlamadan, aniden görülen şiddetli bir patlama gibi suç işlemektedir.

Bazı araştırmacılar, kadın özgürlüğü hareketinin ötesinde, modernleşmenin cinsiyet rolleri arasındaki farklılığı ortadan kaldırması sebebiyle de kadın suçlu oranlarının yükseleceği varsayımını ileri sürmüşlerdir. Çeşitli araştırmalardan çıkan, sosyo-ekonomik gelişme ile kadın hükümlü oranı arasındaki ilişki olasılıkları şunlardır; (Balcıoğlu, 2001; 51,52)

—Ekonomik gelişme sonucunda piyasadaki malların çeşitlenmesi ve çoğalması, toptan alışveriş merkezlerinin artması, alışverişte kredi kartı kullanımının ve tüketilmesinin yaygınlaşması tipik kadın suçları niteliği taşıyan hırsızlık ve dolandırıcılık oranlarını arttırmaktadır.

—Sosyo-ekonomik gelişme ile birlikte ortaya çıkan kentleşme ve bürokratikleşme, sosyal kontrol araçlarının da gelişmesine yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak kadın suçlu oranları suç istatistiklerine gelişmiş ülkelerde gelişmemiş ülkelere nazaran daha fazla yansiyacaktır.

Kadının, toplumun ekonomik ve mesleki hayatında yeni statüler alması ve yeni roller yüklenmesi kadın suçlu oranlarının bir ölçüye kadar artabileceğini düşündürmektedir. Ancak önemli olan bu suçların niceliğinde meydana gelen değişme değil, niteliğinde meydana gelen değişmedir. Daha önceleri mağaza hırsızlığı v.b. gibi basit suçlar işleyen kadın rolleri karmaşılaştıkça ve toplumsal statüsünde değişiklikler oldukça artık rüşvet, dolandırıcılık, casusluk gibi suçlar da görülmeye başlamıştır.

Ancak bununla beraber kadınlar erkeklere göre daha az suç işlemektedirler. Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre kadınların işledikleri suçların başında adam öldürme gelmektedir. Bunu kadınların maruz kaldıkları şiddetle ilişkilendirebiliriz. Çünkü şiddet ve kötü muamele gören kadınlar, kötü muamele gördükleri kişiyi öldürerek sorunu çözebileceklerini düşünürler.

Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'nden Adli Tıp Uzmanı Levent Ortakoylu ve Şafak Taktak ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı'ndan Profesör İbrahim Balcıoğlu kadınların suç işleme nedenleri ile ilgili bir araştırma yapmıştır. (hürriyet; 2004) bu araştırmada 160 sanık kadın incelenmiş ve bu kadınların %57,5 'inin " adam öldürme " , % 14,4'ünün "adam öldürmeye teşebbüs ve yaralama", % 6,3'ünün yangın çıkarma, %6,2'sinin "gasp ve hırsızlık", %2,5'inin "uyuşturucu madde kullanımı- imali- satışı" %2,5'inin "cinsel suçlar, %1,9'unun sahtecilik, %8,8'inin diğer suçları işlediği görülmüştür. Adam öldürme suçlarını işlerken kadınların %32 gibi büyük bir kısmı ateşli silahları, %26'sı kesici-delici aletleri, %15'i boğma materyallerini, %12'si ezici aletleri, %25'i ise diğer aletleri kullanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre incelenen 160 kadın sanığın 115'inin bu suçlara yöneldiği tespit edilirken, suç işleme nedenleri arasında da "ahlaki, aile içi geçimsizlik, fiziki şiddet görme, tartışma ve psikolojik rahatsızlıklar" yer almaktadır. Genellikle adam öldürme suçunu işleyen kadınlar bu suçu planlayarak değil aniden görülen bir tepki sonucu yapmaktadırlar. Aynı araştırmada cinayet suçu işleyen kadınların %38 gibi büyük bir çoğunluğunun eşlerini öldürdüğu, bunu sırasıyla tanıdık ve çocuklar, baba, akraba, anne ve üvey çocukların izlediği saptanmıştır.

4. 6. Kadınlar ve Siyasal Hayat

Türkiye'yi dünya kamuoyuna "modern ve medeni bir görünümle" tanıtmak isteyen Atatürk, kamu yaşamında göze çarpan cinsiyetler arasındaki eşitsizliği ortadan kaldıracak bütün çalışmalarını desteklemiştir. (Abadan-Unat, 1982; 14)

Türk kadınları Osmanlı İmparatorluğu'nun XIX.'da içine düştüğu sömürge sistemi nedeni ile her türlü edilgen ekonomik katılmanın dışında bırakılmıştı. Seçimlere katılma hakkı önceleri izin tarzında ve çekinilerek istendi ve sonunda devletin bir hizmeti olarak verildi. Böylece 1931 yılındaki belediye seçimlerinde siyasal haklara kavuşturulan Türk kadınları, bu haklarını ilk defa 1933' de kullanmış ve İstanbul ile

diğer kentlerde belediye ve yaşlılar meclisine seçilmişlerdir. Yine 5 Aralık 1934'de imzalanan yasa ile 22 yaşına basmış tüm Türk vatandaşlarına seçme, 30 yaşına girmiş tüm Türk vatandaşlarına seçilme hakkı tanındı.(Abadan-Unat, 1982; 21)

1934'te verilen, genel seçimlere katılma, seçme ve seçilme hakkı ile 1937'deki ilk seçimlere meclise 18 kadın üye girmiştir. Bu sonuç o günkü meclis yüzdesinin %4,5 olmuştur.(Doğramacı, 1989; 91)

İçişleri bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre 2004 yılı esasıyla mahalli idarelerde yer alan kadınların sayıları ve yüzdelik dilimleri şöyledir.

3225 belediye başkanının sadece 18 tanesi kadındır. Belediye başkanlarının toplamına orantıladığımız zaman bu oran tüm belediye başkanları içerisinde %0.56'dır. 34477 belediye meclis üyesinden 834 tanesi, 3208 il genel meclis üyesinden 58 tanesi kadındır. 1999 yılında yapılan yerel seçimlerde de durum farklı olmamış, yine 3215 belediye başkanından 18 tane kadın belediye başkanı görev alabilmiştir.

1934'lerden 1990'lara kadar hükümetlerde görev alan sadece üç kadın olmuştur. Ancak bunlar da ne yazık ki simgesel olarak nitelendirilebilir. Yine o dönemde devlet bürokrasisinin üst kademelerine gelmiş az sayıdaki kadın görevli de yine işlevsel olmaktan öte simgesel olmaktadır. Kadınların siyasette adlarının geçmiş olmasının bir diğer yolu askeri darbeler nedeniyle olmuştur. Askeri darbelerin ardından ortaya çıkan yasaklı siyaset adamlarının eşleri, kızları ya da kız kardeşlerinin isimleri onların yerine siyaset sahnelerinde anılmaya başlanmıştır. (Ç.Y.D.D. Yayınları, 1991; 117,118)

2002'ye kadar yapılan genel seçimlerde parlamentoya giren kadın parlamenter sayısı ve erkek parlamenter sayısına oranı tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Seçim Yılı Ve Cinsiyete Göre Parlamenter Sayısı

Seçim yılı	Toplam	Kadın	Erkek	Kadın Yüzde
1935	399	18	381	4,5
1939	424	16	408	3,8
1943	455	16	439	3,5
1946	465	9	456	1,9
1950	487	3	484	0,6
1954	541	4	537	0,7
1957	610	8	602	1,3
1961	450	3	447	0,7
1965	450	8	442	1,8
1969	450	5	445	1,1
1973	450	6	444	1,3
1977	450	4	446	0,9

Tablo 4'ün devamı: Seçim Yılı Ve Cinsiyete Göre Parlamenter Sayısı				
1983	400	12	387	3,0
1987	450	6	444	1,3
1991	450	8	442	1,8
1995	450	13	437	2,9
1999	550	22	528	4,0
2002	550	24	526	4,4
(www.die.gov.tr)				

Ancak İstiklâl Savaşı'nda fedakârlıkları görülen kadınlara ödül verilmesi, kadın-erkek eşitliğinin savunulması, eğitim ve çalışma hakkı, evlilik öncesi kadınların muayenesi, kadınların seçmen nüfusundan sayılmaları, seçmen yaşının değiştirilmesi, medeni kanunun kabulü, siyasi hakların verilmesi, askerlik yükümlülüğü kanununun ve milletvekili seçme ve seçilme hakkı gibi kanunların mecliste görüşülmesi sırasında o zamanda da muhalif gruplar zaman zaman yoğun tartışmalara girilmiştir. (Kaplan, 1988; 190)

Siyasal haklar bakımından Türk kadını yüzyıllardır toplum yönetiminde bir sözü olması gerektiğinin bilincine varamadığından, siyasi hakları için sürekli bir çabaya girişmemiştir. Bizde kadına siyasi hakları, birdenbire ve bir savaşıma girişilmeden verilmiştir. Ama zaten kadınlarımızın böyle bir savaşıma girişmeleri olanaksızdı. Çünkü kadın, Cumhuriyete kadar, yüzyıllardır süreç bir tür kölelik döneminde toplumumuzda egemen olan gelenek ve görenekler yüzünden erkekten çok aşağı bir yerdedi. Kentlerdeki kadınlarımız, siyasi haklarını kullandıktan sonra dernekler kurmuşlar; siyasi partilere girmişler, giderek Türk Parlamentosunda senatör ve milletvekili olmuşlardır. (Arat, 1980; 115–117)

Ancak ne yazık ki bugüne kadar siyasi yaşamda saygın yer almış kadınlar, kadın seçmenlerin özel oylarıyla değil, genellikle partinin adına oy verenlerce bir bütün olarak seçilmişlerdir. Oysa kadınlar kendi oylarının değerlerini ve oy verme sorumluluklarını kavramak ve bunu uygulamaya geçirmek zorundadırlar ve ancak kendi bilinçli oylarıyla seçtikleri temsilcilerden kendi sorunlarına sahip çıkmalarını isterler.

Ancak kadınların sadece Türkiye'de değil uluslar arası platformlarda da kendilerini göstermeleri gerekir. Atatürk'ün de dediği gibi "Bir toplumda bireylerin bir kısmı karanlıkta kalıp yalnız bir kısmı hak ve söz sahibi olursa, o toplum hiçbir zaman uygarlık yolunda mesafe alamaz". "İnsan Hakları Bildirgesi" nin 21. maddesi, kadının

ülkesinin kamusal ve siyasal işlem ve yönetimine katılmasını öngörmektedir. Ancak parlamentolardaki sandalye sayısına bakıldığında, tüm dünyada erkekler sandalyelerin %86' sına, kadınlar ise sadece %14' üne sahiptirler. (Kadınlar ve Siyasal Yaşam, 1991; 59,61)

5. BÖLÜM: DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE AİLE İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

5.1. Dünyada Aile İçi Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddet

Türkiye’de olduğu gibi dünyada kadına yapılan hareketlerin kadına yönelik şiddet olarak algılanması 1970’lerdeki kadın hareketlerinin bir sonucu olmuştur. Aile içi şiddet dünyanın her yerinde, her ekonomik gelişmişlik düzeyinde, her toplumsal tabakada görülmektedir. Ancak hangi davranışların şiddet olarak algılandığı ise kültürlerle göre değişiklik arz etmektedir.

Kadına yönelik şiddet, hemen hemen tüm toplumların sahip oldukları bir olgudur. ABD’de yapılmış araştırmalar arasından şu bir kaç örnek olması açısından önemlidir:

- American Medical Association’ın doktorlarının tespitlerine göre acil servise gelen ve ciddi sağlık sorunu bulunan her üç kadından birisi aile içi şiddet kurbanıdır.
- FBI’nın tespitlerine göre ABD’de en çok görülen şiddet türü aile içi şiddet olup, her 18 saniyede bir kadın kocasının şiddetine maruz kalmaktadır.
- 1991 yılında yapılan bir araştırma, 16–66 yaşları arasındaki her sosyo-ekonomik ve kültürel-etnik-ulusal kökenden kadının arasında fiziksel şiddetin mevcut bulunduğunu ve bunun en önemli nedeninin aile içi şiddet olduğunu açığa çıkarmıştır.
- ABD’de 1976–1987 yılları arasında gerçekleşen cinayet mağduru olarak hayatını kaybeden 15 yaşın üzerindeki 38.648 kişi eş şiddetinin kurbanı olmuştur. Bunların %39’u erkek, %61’i kadındır.
- Fransa’da şiddete maruz kalan kurbanların %85’i kadındır. Bu kadınların %51’i kocalarının şiddetine maruz kalmaktadır.

5–9 Haziran 2000 tarihlerinde New York’ ta yapılan “ Kadın 2000: 21. Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış (Pekin+5)” adlı Konferansta kadına yönelik şiddet kapsamında kadın sünneti, şiddetin görünmez halde devamı, fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet, evlilik içi tecavüz, kız çocuklarının cinsel istismarı, başlık parası gibi davranışlar değerlendirilmiştir.

Çeşitli ülkelerde kurulan sığınakların sayısı arttıkça ve tabular yıkıldıkça kadının aile içinde yaşadığı şiddetin ne denli yaygın olduğu görünürlik kazanmaya başlamıştır. Çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalar, aile içi şiddet'in yaygınlığı konusunda örnekler sunmaktadır. (İlkkaracan-Gülçür,1996;23–25)

- Amerika Birleşik Devletlerinde yılda üç dört milyon kadın eşlerinden dayak yemektedir. Yine ABD' de kadınların, hastanelerinin acil servisine başvurmalarının bir numaralı nedeni aile içindeki şiddet esnasında aldıkları yaralardır, bu şekilde yaralanan kadınların sayısı, araba kazaları, sokak saldırıları ve tecavüzler sırasında yaralanan kadınların toplam sayısından fazladır.
 - Avusturya'da mahkemeye sevk edilen 1500 boşanma davasının %59'unda evliliklerin sona erme nedeninin kocalar tarafından kadına yönelen şiddet olduğu ortaya çıkmıştır.
 - Danimarka' da kadınların %25' i fiziksel şiddeti başlıca boşanma nedeni olarak göstermektedir.
 - Fransa'da şiddet kurbanlarının %95'i kadın, bunların %55'ide koca şiddetinin kurbanıdır.
 - İngiltere'de her 7 kadından biri kocası tarafından tecavüze uğramaktadır.
 - Kanada'da 1984' te yapılan bir araştırma 7 büyük şehirde şiddetin başlıca kurbanlarının kadınlar olduğunu göstermiştir. Kanada'da 4 kadından biri yaşamının herhangi bir noktasında cinsel şiddetin kurbanı olmakta, bunların yarısı 17 yaşından önce cinsel şiddete maruz kalmaktadır.
- Gelişmiş ülkeler kadar gelişmekte olan ülkelerde durum farklı değildir.
- Kenya'da yapılan bir aile araştırmasında, araştırma kapsamına alınan 733 kadının %42'si kocalarından sürekli olarak dayak yediklerini belirtmişlerdir.
 - Papua Yeni Gine' de Hukuk Reform Komisyonu tarafından yaptırılan ulusal bir araştırmaya göre, kırsal alanda yaşayan kadınların %67' si ve şehirlerde yaşayan kadınların %56' sı aile içi şiddet'in kurbanı olmaktadır.
 - Bangladeş'te kocaları tarafından öldürülen kadınların sayısı ülkedeki tüm cinayet kurbanlarının %50'sini oluşturmaktadır.
 - Romanya'da Bükreş Adli Tıp Hastanesinde Mart 1993-Mart 1994 tarihleri arasında tutulan istatistiklere göre bu hastanede tedavi gören kadınların %28.55'i eşleri ya da

sevgilileri tarafından yedikleri dayak sonucu aldıkları yaralar nedeniyle bu hastanede tedavi görmektedirler.

- Rusya’da hükümetin açıkladığı resmi rakamlara göre 1994 yılında eşlerinin şiddeti sonucu ölen kadınların sayısı onbeşbin’dir.
- Kolombiya’da ülke çapında yapılan bir anketin sonuçları, her beş Kolombiyalı kadından birinin eşi tarafından fiziksel şiddete, her üç kadından birinin ise psikolojik şiddete maruz kaldığını göstermektedir.

Dünya ülkeleri bazında yapılan bir başka araştırmanın bulguları ise şöyledir (Ekşi,2003;62,63) Etiyopya’da kız öğrencilerin %5 ‘inin ırzına geçilmiştir. Meksika’da evde şiddet sonucunda bu kadınlarda Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) denilen ciddi bir ruhsal bozukluk ve depresyon meydana gelmiştir. ABD’de şiddet büyük bir salgın halinde yayılmaktadır. Yalnız kadına değil, çocuklara da cinsel saldırı mevcuttur. Kadın evde ve sokakta fiziksel ve cinsel saldırıya uğramaktadır. İngiltere’de kadınlar halka açık parklarda dolaşmaktan korkar hale gelmişlerdir. Kadınlar cinsel saldırıdan, yaşlılar haydutluktan, Asya-Afrikalılar ırka saldırıdan korkmaktadırlar. İngiltere’de son yıllarda erkeklerin de cinsel saldırıya uğramaları söz konusu olmuştur. Filistinli kadınlara yapılan bir araştırma bulgularına göre, yüksek düzeyde fiziksel şiddet yanı sıra cinsel ve ekonomik şiddet uygulandığı da ortaya çıkmıştır.

İlhan’ ın (1992) “Kadın Evi” adlı kitabının Necla Arat tarafından kaleme alınan ön sözünde, farklı ülkelerle ilgili bilgiler verilmektedir;

Tayland’da evli kadınların %50’si kocalarından sürekli dayak yemekte, Güney Afrika’da kadınların altıda biri, Pakistan’da ev kadınlarının %99’u, çalışan kadınların %77’si kocaları tarafından dövülmektedir. Fransa’da şiddet kurbanlarının %95’i kadınlardır ve bunların %51’i kocaları tarafından şiddete uğramaktadırlar. Hindistan’da on kadının 8’i, Şili-Santiago’ da kadınların %80’i kendi evlerinde şiddete uğramaktadırlar. Meksika’ da Kadın Federasyon’una göre kadın işçilerin %95’i cinsel taciz kurbanı olmaktadır. Peru’da tüm yetişkin kadınların %33’ü istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlandıklarını dile getirmektedirler.

Hürriyet Gazetesi’ne ait internet sitesinde çeşitli yabancı kaynaklardan toplanan ve dünyada aile içi şiddeti yansıtan bazı bulgular ise şunlardır (www.hurriyet.com.tr):

- Dünya genelinde her dört kadından biri ve her altı erkekten biri yaşamlarının bir döneminde aile içi şiddete uğramaktadır.

- Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılı raporlarında belirtilen tahminlere göre tüm dünyada üç kadından biri yaşamlarının bir dönemlerinde dövülmekte, cinsel ilişkiye zorlanmakta ve diğer yollarla taciz edilmektedir. Tacizi yapan kişi genellikle kendi ailesinden biri ya da tanıdığı bir kişidir.
- Japonya'da, istismar yaşamış 613 kadının %57'sinin fiziksel, duygusal ve cinsel şiddetin hepsine maruz kaldığı görülmüştür.
- Koreli kadınların 2/3'si eşlerinden düzenli olarak dayak yemektedir.
- Kenya'da 1990 yılında yapılan bir araştırmada kadınların %41'inin kocalarından düzenli olarak dayak yediği saptandı.
- 1992 yılında Şili'de cinsel suç işleyenlerin %72'sinin bu suçu yakından tanıdıkları kişilere karşı işledikleri ortaya çıktı.
- 1993'de Mısır'ın İskenderiye kentinde öldürülen kadınların %47,1'i akrabaları tarafından tecavüze uğradıktan sonra öldürüldü.
- Dünya genelinde her dört kadından biri hamilelik sırasında eşi tarafından isteği dışı cinsel ilişkiye zorlanmaktadır.
- Öldürülen kadınların %40-70'i yakın ilişki içinde olduğu partneri tarafından öldürülmektedir. 1989–1996 yılları arasında Avustralya'da cinayete kurban giden kişilerin %43'ü, Bangladeş'te %50'si, Zimbabwe'de %60'ı, Papua-Yenigine'de %73'ü eşleri tarafından öldürüldü. İngiltere ve Galler'de 2000–2001 yıllarında öldürülen kadınların %42'sinin katili eşleriydi.
- 2001–2002 Britanya suç araştırması sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de şiddet içeren suçların yaklaşık dörtte biri aile içerisinde işlenmektedir. Eşler arasındaki şiddetin kurbanlarının %81'inin kadın, %18'inin erkek olduğu saptanmıştır.
- Aile içi şiddete uğrayanların ancak %35'i bu durumu başkalarına söylemektedir.

Helsinki Yurttaşlar Asamblesi Kadın Komisyonu'nun düzenlediği (1993), “Kadına Yönelik Şiddet” konulu konferansa katılan çeşitli ülke delegelerinin de kadına yönelik şiddet'in aile içinde ve dışında yaygınlığı, sıklıkla rastlanırlığı, mağdurların kadın, mağdur edenlerin erkek olduğu, hususlarında benzerlikler gösteren tebliğler sundukları, dolayısıyla sorunun evrensel boyutuna işaret ettikleri görülmektedir. Cezayir'den katılan delege ülkesinde kadına yönelik şiddetin çok yaygın olduğunu, ancak ister toplumsal ister kültürel nedenlerden ötürü kadınların yaşadıkları şiddeti

sakladıklarını belirtmiştir. Belgrat'tan katılan delege ile Bosna Hersek delegesi kadına yönelik cinsel saldırı ve tecavüz' ün ürkütücü boyutlarından söz etmekte; Belgrat'ta açılan bir imdat hattına son üç yılda gelen beş bin çağrının büyük çoğunluğunun cinsel saldırı ve tecavüz'e uğrayan kadınlardan oluştuğunu belirtmiştir.

Bulgaristan ve Çek Cumhuriyeti ve Slovakya, Polonya, Romanya ve Macaristan delegeleri yakın tarihe kadar ülkelerindeki komünist rejim döneminde kadına yönelik şiddetin yok sayıldığını ve tabu olarak görüldüğünü ancak gönüllü kadın gruplarını çabaları sonucu konu ile ilgilenilmeye başlandığını belirtmişlerdir. Romanya delegesi ülkesinin şiddet ve adam öldürme vakalarında Avrupa Ülkeleri arasında beşinci sırada olduğunu, yirmi milyonluk nüfustan bir milyon işsiz olduğunu ve bu sayının en büyük bölümünü kadınların oluşturduğunu dolayısıyla bu ekonomik bunalımların da aile içi şiddeti tetiklediğini söylemiştir. Rusya delegesi, ülkesinde 1987 yılı itibarıyla 16165 tecavüz vakasının kayıtlara geçtiğini, bu sayının 1990'da 22648 'e ulaştığını belirtmiştir. Azerbaycan delegesi, ülkedeki olağanüstü koşulların aile içi şiddeti tetiklediğini belirtmiştir.

Avrupa ülkelerinde kıyaslamalı olarak yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre (Öztunalı-Kayır,1998;21) aile içinde tecavüzle ilgili yasal durumlar ülkelere göre farklılık göstermektedir. Örneğin aile içi tecavüz'e zarar vermeyen ülkeler arasında Almanya, Finlandiya, Yunanistan, İrlanda, İsviçre yer almaktadır. Erkeğin açıkça cezalandırılmayacağına dair hükümler bulunmayan ve mahkeme yorumuna bırakılan ülkeler ise, Belçika, Çekoslovakya, Danimarka, Fransa, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Polonya, Portekiz, İskoçya ve İspanya'dır. Mahkeme kararına göre ayrı yaşayan çiftlere ceza uygulayan ülkeler sadece İngiltere, Macaristan ve Yugoslavya iken birlikte yaşama durumunda ceza uygulayan ülkeler, Hollanda, Avusturya ve İsveç'tir.

İngiltere'de ilk kadın sığınma evi 1972' de kurulmuş ve bu sığınma evinin kurulmasına cinsel şiddet ile ilgili hareketlenmeler temel oluşturmuştur. 1980'e gelindiğinde 99 İngiliz grup 200 sığınma evi kurmuş ve ulusal bir örgütte, Woven's Aid Federatiton' da, birleşmiştir. İngiliz feministler dövülen kadınlara desteğin yanı sıra tecavüz kriz merkezleri de kurmuşlardı. İlki 1976'da Londra'da açılmış, 1981'dede 16 merkez daha açılmış ve birkaç tecavüz kriz telefon hattı kurulmuştu. (Kadınların Tarihi, Cilt V,2005;497)

5. 2. Türkiye’de Aile İçi Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddet

Başka toplumlar gibi Türkiye’de de yıllar boyu erkeğin karısını veya kızını dövmesi, onun hakkı olarak kabul edilmiştir. Bu olgu atasözlerinden medya’ya, eğitim kitaplarından yasalara kadar yansımaktadır. Kadına yönelik şiddetin aile içinde yaygın olduğu bilinmekle beraber yakın zamana kadar bu konu bir tabu oluşturmakta idi. 1980’lerde güç kazanan kadın hareketi, aile içi şiddet’in varlığını ve derecesini ortaya çıkarabilecek eylemler düzenleyerek konuya toplumsal açıdan daha fazla ilgi gösterilmesini sağladı. 4 Nisan 1987’ de “Kadının Sirtından Sopyayı, Karnından Sıpayı Eksik Etmeyeceksin” atasözünü mahkeme kararı haline getiren Çankırlı yargıç Mustafa Durmuş, 17 Mayıs 1987’ de binlerce kadının sokaklara dökülmesine yol açtı. (İlkkaracan-Gülçür,1996;33)

Türkiye’de aile içi şiddet konusunda yapılan araştırmalar yetersizdir. Son yıllarda çeşitli araştırmalar yapılmış ise de, toplanan verilerin sağlıklı olduğu söylenemez bunun nedeni, Türk ailesinin geleneksel kapalı yapısı, aile içindeki geçimsizliklerin dışarıya yansıtılmaması gerektiği konusundaki önyargıdır. (Aile İçi Şiddet’in Sebep ve Sonuçları,2000;24). Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü’nün 1988 Yılında yaptığı araştırma sonuçlarına göre, Türkiye’de erkeklerin %44.9’ u kadının kocasına itaat etmediği zaman kocanın onu dövme hakkı olduğunu düşünmektedir. Erkeklerin %66.2’si evde erkeğin mutlak otoritesi olduğuna ve kadının ona itaat etmesi gerektiğine inanmaktadır.(A.e.,S.25)

1988’de PİAR ‘ın yaptığı bir araştırma Türkiye’de kadınlara yönelik şiddet konusunda yapılmış ilk araştırma olma özelliğini taşımaktadır. Bu araştırmaya göre evli kadınların %75’i kocalarından dayak yemektedir. (PİAR 1988) Yine PİAR Araştırma grubunun 1992 yılında Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü için 20 ilden 20 yaş ve üzerinde 1181 kadınla yaptığı kamuoyu araştırmasına göre, Türkiye’de kadınların %22’si kocalarının fiziksel şiddetine maruz kalmaktadır. Kocalarının fiziksel şiddetine maruz kalan kadınların %45’i bu durum karşısında hiçbir şey yapmamakta, Şiddete maruz kalan kadınların yaklaşık dörtte biri ise kendini savunarak dayağa karşı koymaya çalışmaktadır (PİAR 1992) (İlkkaracan- Gülçür,1996;36).

Boğaziçi Üniversitesi öğretim görevlilerinden Esmer’ in (1991) İstanbul’ da 116 çift üzerinde yaptığı bir araştırmaya göre araştırma kapsamına alınan kadınların %44’ü eşlerinden en az bir kere dayak yemiştir. Kadınların %55’i kadının kocasından dayak

yemeyi hak ettiği durumlar olabileceğini düşünmektedir. Görüşme yapılan kocalardan %46'sı karılarını hiçbir zaman dövmediklerini söylemiş, yani %44'ü dolaylı olarak dövdüğünü itiraf etmiştir. Eşlerine dayak atan kocalara göre dayağın başlıca nedeni “eşlerinin söz dinlememesidir”(İlkkaracan-Gülçür,1996; 36,37).

XIII. Dünya Kriminoloji Kongresi'nde (Rio de Janeiro 10/15-08-2003) sunulan “ Suçla Mücadele Bağlamında Türkiye’de Aile İçi Şiddet” konusunda ülke çapında yapılan Kriminolojik-Viktimolojik Alan Araştırması ve bu araştırmanın değerlendirmeleri Türkiye’deki aile içi şiddeti gözler önüne sermektedir. Aile içi şiddet konusu tüm dünyayı ilgilendirdiğinden Türkiye'nin bu raporu büyük ilgi uyandırmıştır. Bu rapor 12 Ağustos2003'te 13. Dünya kriminoloji kongresinde İngilizce olarak sunulmuştur. Türkiye’de aile içi şiddetin boyutları, nedenleri ve çözüm önerileri ile ilgili yapılan çalışma ve değerlendirmelerle ilgili rapor şöyledir:(Ünver,2003;11-71)

Bu Çalışma 2003 yılında toplam 1133 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmadaki verilerin dökümü bazı tasnifler halinde yapılmıştır. Failin aile içinden, yanıt verenin ise bizzat mağdur olduğu, hem de aile içinde şiddete tanık olduğu durumlar;

Tablo 5: Failin aile içinden, mağdurun bizzat kendi olduğu durumlar

	Zorla cinsel ilişki	Cinsel Taciz	Dayak	Kötü Muamele	Özgürlüğün kısıtlanması	Zorla cinsel film/fotoğraf çekimi	Zorla çalıştırma	Diğer
Evet	2	0	24	20	12	0	2	9
Hayır	29	31	7	11	19	31	29	22

Bu duruma ilişkin sorulara 31 kişi cevap vermiş; 1102 kişi cevap vermekten çekinmiştir. Cevap verenlerden ikisi zorla cinsel ilişkiye maruz kaldığını söylemiştir.31 kişiden hiçbiri cinsel tacizle karşılaşmadığını belirtmiştir. 24 kişi dayağa maruz kaldığını; 31 kişiden 19'u kötü muameleye maruz kaldıklarını söylemişlerdir. 12 kişi özgürlüğünün sınırlandırılması eylemine maruz kaldığını, iki kişi zorla çalıştırıldığını söylemiştir.

Fail ve mağdurun Aile İçinden Olduğu ve Aile içinden Başka Mağdurun Olmadığı Eylemler: Bu duruma ilişkin sorulara toplam 224 kişi geçerli cevap vermiş 909 kişi

cevap vermektan çekinmiştir. Cevap verenler açısından durum değerlendirildiğinde aşağıdaki tablo ortaya çıkmıştır.

Tablo 6: Failin ve mağdurun aile içinden olduğu durumlar

	Zorla cinsel ilişki	Cinsel Taciz	Dayak	Kötü Muamele	Özgürlüğün kısıtlanması	Zorla cinsel film/fotoğraf çekimi	Zorla çalıştırma	Diğer
Evet	11	4	166	59	40	0	3	9
Hayır	213	220	58	165	184	223	220	215

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü gibi ülkemizde dayak olayı yani aile içi fiziksel şiddet azımsanamayacak boyutlardadır. Bu araştırmanın bize gösterdiği bizzat aile içi şiddete maruz kalan bireylerin %74,1 'i fiziksel şiddetle yaşamakta oluşudur. Cevap verenlerin yarısından fazla kişinin aile içi fiziksel şiddete uğruyor olması her iki kadından biri şiddete maruz kalıyor tezini doğrular görünmektedir. Çünkü şiddet sadece fiziksel şiddetle sınırlı kalmayıp hatta fiziksel şiddet belki de son aşamalardan biri olabiliyor. Bu da gösterir ki kadınlar ya da aile içinde aile fertlerinden birisi çok fazla sıklıkla aile içi şiddete maruz kalabilmektedir.

Failin Aile İçinden Olduğu, Cevap Veren Kimsenin Bizzat Maruz Kalmamakla Birlikte Aile İçinden Birisinin Maruz Kaldığını Gördüğü Eylemler: Bu duruma ilişkin sorulara toplam 104 kişi geçerli cevap vermiş, 1029 kişi ise cevap vermektan çekinmiştir. Verilen cevaplar şöyle değerlendirilmiştir:

Tablo 7: Failin aile içinden cevap verenin tanık olduğu durumlar

	Zorla cinsel ilişki	Cinsel Taciz	Dayak	Kötü Muamele	Özgürlüğün kısıtlanması	Zorla cinsel film/fotoğraf çekimi	Zorla çalıştırma	Diğer
Evet	1	0	73	28	13	0	0	5
Hayır	103	104	31	76	91	104	104	99

Ancak her ne kadar aile içi şiddet olayları ülkemizde görülse de yine de sevindirici bir özellik dikkat çekmektedir. Yukarıda görülen ve ister bizzat mağdur olsun isterse aile içi şiddete tanık olsun bütün bireylerin söylediklerine göre aile içi

şiddet türleri içerisinde zorla cinsel içerikli film ve ya gayri ahlaki fotoğrafların çekimine hemen hemen hiç rastlanmamıştır. Yine kadınlarımızın pek azı zorla çalıştırılmaktadır. Zorla çalıştırma adı altında fuhuş da sayılabileceğinden kadınların bu tür bir muameleye maruz kalmamaları sevindirici bir olaydır. Türkiye’de namus anlayışı batı toplumlarına göre daha farklı ve daha titiz olduğu için bir kadını en fazla rencide edecek bu tür olayların görülmemesi bu kadar şiddet gören kadına rağmen biraz da olsa iç ferahlatıcıdır.

Tabiki konumuzu fazlasıyla ilgilendiren konuların başında şiddete uğrayan kişilerin profilleri gelmektedir. Çünkü toplumumuzda yaygın kanı şiddetin daha ziyade eğitim seviyesi ve sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi düşük insanlarda görüldüğü kanısındır. Ülke çapında yapılan bu araştırmaya göre şiddete uğrayan kişilerin profilleri şöyledir:

Şiddete bizzat maruz kalanlar: Anket yapılan 1133 kişi arasında 264’ü bizzat şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Bizzat şiddete maruz kaldığını belirten bireylerin ise 95’i erkek 169 ‘u kadındır. Bizzat şiddete maruz kaldıklarını belirten kişi sayısının yaklaşık % 64’lük kesimini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 8: Aile içi şiddete maruz kalan bireylerin yaş dilimleri

	12–15	16–18	19–25	26–35	36–45	46–55	56–+
Evet	2	16	102	62	50	18	13
Hayır	3	35	371	214	128	64	23

Tablodan görüldüğü gibi şiddetin en fazla görüldüğü yaş grubu 19–25 arası yaş grubudur. Bu yaş grubu genellikle kızlar için yeni evlenme yaşına karşılık gelmektedir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte şiddete uğrama arasında ters orantı vardır. Yaş ilerledikçe daha az şiddete uğrama riski olmaktadır.

Tablo 9: Aile içi şiddete maruz kalanların öğrenim durumları

	Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
Evet	9	13	33	18	131	56	4
Hayır	6	10	63	38	427	251	39

Toplumdaki yaygın kanının aksine eğitim basamaklarının yükselmesi aile içi şiddeti azaltan bir faktör değildir. Araştırma sonuçlarından görüleceği üzere aile içi şiddetin en fazla görüldüğü grup lise mezunu insanlardan oluşan gruptur. Lise mezununun ardından üniversite mezunları gelmektedir. Acaba niçin eğitim basamakları yüksek olanlar daha fazla şiddete maruz kalmaktadırlar? Bu tamamen sosyo-psikolojik bir olgudur. Birinci neden eğitilmiş kadının kendi haklarını istemesi ve bir başkasının boyunduruğu altına girememesidir. Bir başka nedeni ise eğitilmiş kişilerin herhangi bir şiddet görmeleri halinde bunu sineye çekip ayıplanma kaygısıyla kimselere anlatmıyor olmalarıdır. Genellikle eğitilmiş kadınlar bir şiddet olayı ile karşılaşınca hem hukuki platformda hem de sivil toplum örgütleri içerisinde ve onlardan aldıkları destekle bu olayın üzerine gitmektedirler.

Tablo 10: Aile içi şiddete maruz kalanların mesleki durumlarını

	Esnaf	Çiftçi	Tüccar	Memur	Serbest	Öğretim Üyesi	İşsiz/ev kadını	Diğer
Evet	16	3	0	36	15	3	77	101
Hayır	32	9	3	200	63	38	87	392

Aile içi şiddete maruz kalanların mesleki durumlarına bakıldığında ev kadınlarının tahmin edileceği gibi şiddete maruz kalan kadınlar içerisinde büyük bir

yüzdeler dilimi oluşturduğu anlaşılmaktadır. Ancak şaşırtıcı olan şiddete maruz kalan öğretmen görevlilerinin de olmasıdır.

Aile içi şiddete etken olarak gösterilen faktörlerden birisi de ekonomik durumdur. Toplumda erkeğin kadına ve ya çocuklara şiddet uygulamasının nedenleri maalesef kadınların bir kısmı tarafından bile erkeğin ekonomik durumunun kötü olması olarak gösterilir. Bu araştırmada aile içi şiddet mağduru olanların ekonomik durumları şöyle belirtilmiştir:

Tablo 11: Aile içi şiddet mağduru olanların ekonomik durumları

	Yoksul	Orta	İyi	Çok iyi
Evet	26	163	70	3
Hayır	30	542	246	19

Aile içi şiddetin en fazla görüldüğü ekonomik tabaka orta tabakadır. Bunun yanı sıra aile içi şiddetin görülmesi beklenen yoksul tabakada şiddet, ekonomik durumu iyi olarak nitelendirilen tabakadan daha az görülmektedir. Demek ki şiddet uygulamak için neden gösterilen fakirlik çok geçerli bir sebep değildir.

Aile içi şiddete maruz kalan mağdur profilleri incelendiğinde elde edilen diğer bulgulara göre şiddet olayının şehir merkezlerinde kırsal alanlara nazaran daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir. Yine evli kişiler bekârlara oranla daha fazla şiddete maruz kalmaktadırlar.

Bu çalışmaya katılan ve şiddete maruz kaldığını beyan eden kişilerin şiddete uğrama sıklıkları şöyledir. Aile içi şiddete uğrama sıklığı sorusuna 361 kişi cevap vermiş ve verilen cevaplardan aşağıdaki tabloda görülen sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 12: Aile içi şiddete uğrama sıklığı

	Çok Sık	Sık	Orta sıklıkta	Nadiren	Bir-iki kez
Geçerli	25	32	94	121	89
Toplam Yanıtsız		9			

Geçerli cevap verenlerin %6,8'i çok sık olarak şiddete maruz kaldıklarını belirtirken, %24,1'i bir iki kez maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Ancak buradaki

mesele ne kadar zamanda bir şiddete maruz kaldıkları meselesinden çok şiddet olayına bir kerede olsa maruz kalmalarıdır. Çünkü toplumda geçerli olan “bir kereden bir şey olmaz” zihniyeti şiddeti durdurmamakta ve bu gibi olayların arkasının gelmesine de zemin hazırlamaktadır.

Aile İçi Şiddetin Failleri: Aile içi şiddetin mağduru olmak kadar önemli olan bir diğer grup da aile içi şiddeti uygulayan kişilerin oluşturduğu gruptur. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda genellikle hep şiddete uğrayan kişiler incelenmiş, şiddeti uygulayanlar göz ardı edilmiştir. Bu araştırmada aile içi şiddete uğrayan mağdurlar, şiddete tanık olanların yanı sıra bizzat şiddeti uygulayan kişilerin de profilleri incelenmiştir.

Tablo 13: Aile içi şiddet uyguladığını söyleyen 270 failin yaş gruplarına göre dağılımı

0-12	13-17	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	66+	Toplam	Yanıtız
3	6	38	49	79	70	21	4	270	128

Tabloda görüldüğü gibi en fazla 36-45 yaş dilimi arasındaki bireyler şiddet uygulamaktadır. Bu oran yaş ilerledikçe gittikçe düşmekte ve ergenliğe doğru olan dönemle aynı oranlarda görülmektedir.

Aile içi şiddet uyguladıklarını belirten 270 kişiden 222 tanesi erkek, 48 tanesi kadındır. Burada sorulması gereken bir diğer soru kadınların kime şiddet uyguladığı sorusudur. Acaba kadınlar eşlerine mi yoksa diğer aile fertlerine mi şiddet uygulamaktadır. Ancak kanımca toplumumuzda yaygın değer yargılarına uygun olarak istisnalar çıksa da Türk kadını eşine şiddet uygulayacak yapıda değildir. Türk kadını aile içi ve aile dışı bütün olanlar karşısında hırsını genellikle çocuğundan almakta ve böylece çocuklar da aile içi şiddetin bir parçası olmaktadır. Yine kadın kendisinden küçük erkek kardeşi varsa ona – belki de simgesel olarak annenin ezilmişliğinin intikamını almak için – ya da yaşlı, bakıma muhtaç anne ve babasına şiddet uygulamaktadır.

Şiddete uğrayanlar kadar şiddet uygulayanların da eğitim seviyesi araştırılan konulardan birisidir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre şiddet uygulayanların eğitimleri şöyledir.

Yaygın kanının aksine eğitim basamağı düşük insanlardan ziyade lise ve üniversite mezunlarında şiddet uygulama eğiliminin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 14: Şiddet uygulayanların eğitimleri

Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü	Toplam
8	6	72	34	81	81	1	283

Yukarıda bahsettiğimiz ve bizi en çok ilgilendiren onu şiddet uygulayanların kimlere şiddet uyguladıkları konusuydu. Çünkü şiddet uygulayanların içerisinde kadınlar da bulunmaktaydı. Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre aile içi şiddet uygulayan kimselerin mağdur ile yakınlık bağları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 15: Aile içi şiddet uygulayan kimselerin mağdur ile yakınlık bağları

ANNE	BABA	AĞABEY	ABLA	AKRABA	KOMŞU	EŞ	ÇOCUK	YABANCI/DİĞER	KOMBİNASYON	TOPLAM
35	76	30	12	7	1	114	2	9	8	294

Tahmin edileceği gibi aile içi şiddet en fazla eşlerden görülmektedir. Cevaplayanlardan sadece ikisi çocuğundan şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Faillerin cinsiyetlerine baktığımızda 270 failin 48'i kadındı. Yukarıdaki tablodan da görüleceği gibi annelerinden şiddet gören 35 kişi mevcuttur. Bunun yanında komşu kavgalarından dolayı komşuya şiddet uygulayan bir kişi, yabancı ya da diğer aile bireylerine şiddet uygulayan dokuz kişi mevcuttur. Eşler kadınlarına gösterdikleri şiddetin yanı sıra çocuklarına da şiddet göstermekte ve mağdurların ikinci büyük kısmını babalar oluşturmaktadır.

Şiddet uygulayan 233 kişinin 108'inin kötü alışkanlıklarının olduğu saptanmış bunlardan 72'sinin alkol, 1'inin uyuşturucu, 10'unun kumar, 4'ünün ilaç ve madde bağımlısı, 20'sinin sigara ve 1'inin başka bir madde kullandığı öğrenilmiştir.

Ankete katılanların içinden 503 erkeğe “erkeğin kadını terbiye hakkı var mıdır?” sorusu sorulmuş ve alınan cevaplara göre 503 erkeğin 97'si bu fikre katıldığını, 178'i kısmen katıldığını, 216'sı ise katılmadığını söylemişlerdir.

“Evlilikte erkeğin kadının yanlış davranmasını önlemek için şiddet kullanabileceği” görüşündeki soruya ise 506 erkek katılmış ve bunların 48'i katıldığını, 113'ü kısmen katıldığını ve 332'si atılmadığını belirtmiştir. Ancak şaşırtıcı olan kadınlara şiddet uygulamayı erkeklerin büyük bir kısmının yanlış bulmasına rağmen toplumda bu kadar fazla şiddet gören kadının olmasıdır. Yine “eşlerden ya da çocuklardan her birine şiddet uygulamak normal midir?” sorusuna 507 erkek geçerli cevap vermiş, bunlardan 33'ü bu görüşe katıldığını, 58'i kısmen katıldığını, 81'i hak ettiğinde olabileceğini söylerken 320 kişi bu fikre katılmadığını beyan etmiştir.

“Türkiye’de aile içi şiddetin ciddi bir toplumsal sorun olarak görülüp görülmediğine” dair sorulan soruya 520 erkek, 612 kadın cevap vermiş; erkeklerden 353'ü gördüğünü, 31'i ise görmediğini belirtmiştir. Ancak bu sayı kadınlar cephesinde değişmekte ve ankete katılıp bu soruyu cevaplandıran 612 kadından 502'si gördüğünü ancak 15'i görmediğini söylemiştir. Bu olayı ciddi bir problem alanı olarak görmeyenlerin oranı bile ciddiye alınması gereken bir orandır. Çünkü sorulan evlilikte erkek kadının yanlış davranışını düzeltmek için şiddete başvurabilir sorusuna bile 600 kadından 39'u katıldığını belirtmiştir. Tabiki bu cevabı verenlerin yaş grupları da önlemlidir. Genellikle kırsal kesimde yaşlı kadınlar kendi gençlikleri sırasında çektikleri eziyetleri gelinlerinin de çekmelerini istedikleri için şiddeti normal kabul etmektedirler.

Vatandaş (2003) kitabında daha önce yapılmış bazı araştırmalara yer vermiştir. Bu araştırma sonuçları da Türkiye’de aile içi şiddet olduğunun bir göstergesidir. Yapılan araştırmalardan bazıları şunlardır:

- İstanbul’da 116 çift ile görüşülerek yapılan araştırmada kadınların yaklaşık yarısının (%44) bir kere eşinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Eşine şiddet uygulayan erkeklerin büyük çoğunluğu, eşe uyguladıkları şiddetin nedenini “söz dinlememe” olarak ifade etmişlerdir. Görüşülen kadınların %55'i

kadınların dayak yemeyi hak edebileceği durumlar olduğunu ifade etmiştir (Esmer, 1991).

- 1995 yılında Güneydoğu Anadolu’da yapılan bir araştırmaya göre kırsal alandaki kadınların %76’sı kocaları tarafından %75’i evlenmeden önce anne, baba ve ağabeyleri tarafından dövülmektedir. Erkeklerin %76’sı zaman zaman eşlerini dövdüklerinin itiraf etmişlerdir.
- “Kadın Dayanışma Vakfı”nın Avrupa Birliği tarafından da desteklenen “Kadının İnsan Hakları Projesi” çerçevesinde gerçekleştirdiği bir araştırmada kadınların sadece %3’ü eşinden şiddet görmediğini ifade etmiştir. Kocasının bir şekilde de olsa şiddetine maruz kalanların oranı %97’dir.
- Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümünün yapmış olduğu bir araştırmaya göre kadınların %71,6’sı çeşitli boyutlarda şiddete maruz kalmaktadır. Buna göre kadınların sadece %28,4’ü evlilikleri boyunca hiç şiddete maruz kalmamaktadır.
- PIAR’ın 11 ilde 1973 kişi ile yapılan bir araştırmada, katılımcı kadınların %61’i “arasıra”, %11’inin ise “sık sık” eşiyle tartıştığını, eşiyle tartışan kadınların %18’inin ise eşleri tarafından dövüldüklerini ortaya koymuştur (AİŞSS, 2000).
- Ankara, İstanbul, İzmir’de yaşayan, üç farklı tabakadan seçilmiş 1070 evli kadınla yapılan bir çalışmada, eşler arasında anlaşmazlığa neden olan konuların başında “kadının ev dışında çalışıyor olması”, ve “Kocanın eşinin ailesi ile görüşmesini istememesi” olduğu anlaşılmıştır. Görüşülen kadınların %21,2’si eşlerinin kendilerine şiddet uyguladığını söylerken, erkeğin şiddet kullanmasındaki en önemli nedeni “maddi sıkıntı” olduğu belirtilmiştir.
- Bir araştırmaya göre kırsalda yaşayan kadınların %32’si, kentlerde yaşayanların ise %36’sı eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kalmakta ve kadınların %47’si şiddet nedeniyle bedensel zarar görmekte ve dörtte biri hastane ya da doktora başvurmuştur. Bu araştırmada çalışan kadının, çalışmayan kadına oranla daha az şiddete maruz kaldığı anlaşılmıştır.
- Ankara’da 18–67 yaşları arasındaki 155 kadınla yapılan araştırmada, kadınların %39’unun itmek, vurmak, yumruklamak ve dövmek gibi fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (Sümer, 1995; 64–67).
- Filiz Kayacıklı başkanlığında bir grup bilim adamının Türkiye genelinde Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçlarına ilişkin 4287 hanede gerçekleştirdiği araştırmanın

bulgularına göre; katılımcıların %57,7'si şiddetin evliliğin “ilk günlerinde” açığa çıktığını ifade etmiştir. Şiddet biçimlerinden sözel şiddetin oranı %84, fiziksel şiddetin oranı ise %78,8'dir. Bu iki şiddet türündeki toplam fazlalık, her iki şiddetin de çoğu zaman birlikte açığa çıkmasından kaynaklanmaktadır. Katılımcıların %39,6'sı için şiddet ağır biçimde gerçekleşirken, %69,1'ine göre ise şiddetin en yaygın uygulama biçimini “dövme” ve “tokat” oluşturmaktadır. Şiddete uğrayan kadınların %32,8'lik kısmı şiddet nedeniyle “üzüldüğünü” ifade etmiştir.

- İçli ve Öğün tarafından adam öldürme ve öldürmeye teşebbüs suçlarından hükümlü 273 kadın üzerinde gerçekleştirilen araştırmanın bulguları şöyledir: Katılımcıların %52,1'i evlilikleri süresince boşanmayı düşündüklerini ifade etmiştir. Bu durumun nedenleri arasında en sık belirtilen kadınlara kocaları tarafından yöneltilen fiziksel ve psikolojik şiddettir (33,9). Kadınların %63,3'ü eşlerinin kendilerine sevgisini ifade ettiğini, bununla birlikte %47,8'i eşlerinin cinsel zorlamada bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca grubun önemli bir bölümü (%69,1) eşlerinin kendilerine şiddet uyguladığını belirtmiştir. Eşlerin şiddet uygulama nedenleri incelendiğinde grubun %27,7'sinin eşlerinin aile ve ev dışında yaşadıkları sorunları vurguladıkları ortaya çıkmış, %26,4'ünün ise ekonomik sıkıntıları neden olarak gösterdiği görülmüştür. Kadınlara, fiziksel şiddete karşılık neler hissettikleri sorulduğunda %31,6'sı “kaçıp, kurtulmak istediği”, %29,1'inin “boşanmak istediği” ortaya çıkmıştır. Grubun %10,8'inin ise “kocasını öldürmeyi” düşündüğü ortaya çıkmıştır. Eşinin şiddetine maruz kalan kadın hükümlülerin %56,6'sı kullanılan şiddet sonucu tıbbi bakım/tedavi görmek zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Kadın hükümlü grubunun fiziksel şiddete karşı tepkileri incelendiğinde, %58,4'lük bir bölümün sabır göstermeyi tercih ettiği ve bir gün her şeyin düzeleceğinin umdukları ortaya çıkmıştır. Kadınların %8,7'lik bir bölümünün ise içinde buldukları durumun düzeleceğine dair bir umut taşımalarına rağmen, her şeyi olduğu gibi kabullenmeyi tercih ettikleri ve yalnızca %20,5'inin boşanmayı düşündüğü görülmüştür. Sorunlu evliliği sürdürmenin en önemli nedeninin (%37,7) çocuklarını babasız büyütmek isteği olduğu anlaşılmıştır. %22,8'lik bir hükümlü grubu ise bu durumu eşlerine duydukları sevgi ile açıklamaktadırlar.

Eşlerinin kullandığı şiddete ilişkin tutumları incelendiğinde ise %39,8'lik bir grubun değişeceklerine ve bir daha şiddet kullanmayacaklarına ilişkin söz verdikleri ve %43,8'lik bir grubun ise şiddet kullandıktan sonra affedilmek için çaba gösterdikleri ortaya çıkmıştır. İlginç olan bir nokta da, kadınların %51,5'lik bir bölümünün kendilerine yönelik kötü davranışı ya da fiziksel şiddeti hak ettiklerine inanmaları ve bu konuda kendilerini suçlamalarıdır (İçli, Ögün,2000).

- Kemal Görmez, Bülent Bayat, İhsan Sezal'ın aralarında bulunduğu bir grup bilim adamı tarafından evrenini Türkiye'de yaşayan “yetişkin kadın”, “yetişkin erkek” ve “çocukların” oluşturduğu, 18 ilden 6480 kişi ile görüşülerek gerçekleştirilen araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların %63,1'i “az”, %33'ü ise “fazla” şiddetle ilişkilidir. Kadınların şiddetle ilişkiler %71,9 oranıyla “az”, %25,9 oranıyla da “fazla” düzeyindedir. Eşler arası dövülmenin sıklık derecesiyle ilgili bazı bulgular ise şöyledir: Kadınların %3,6'sı “sık sık”, %6,5'i “genellikle”, %15,1'i ise “ara sıra” eşi tarafından dövülmektedir. Erkeklerin ise %2,1'i “sık sık”, %1,2'si “genellikle”, %2,8'i ise “ara sıra” eşi tarafından dövülmektedir. Kadınların %67,9'u, erkeklerin ise %83,7'si eşinin “hakaretine” hiç maruz kalmadığını ifade etmiştir. Eşinin hakaretine maruz kalma sıklığı ise şu şekildedir: Kadınların %4,1'i “sık sık”, %8,2'si “genellikle”, %18,4'ü ise “ara sıra” eşinin hakaretine maruz kalmaktadır. Erkeklerin ise %2'si “sık sık”, %3,8'i “genellikle”, %9,5'i ise “ara sıra” eşinin hakaretine maruz kalmaktadır.

Bir başka araştırma Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış ve kadınların aile içinde fiziksel şiddete maruz kalmaları ile ilgili tutumları araştırılmıştır. Kadının belli nedenlerle kocası tarafından dövülmesini ya da kocanın kadına vurmasını haklı bulan kadınların yüzde dağılımları belirlenmiştir.(HÜNEE, Nüfus ve Sağlık araştırması,2003). Bu araştırmaya göre kocanın kadına fiziksel şiddet uygulamasına neden olarak yemeği yakmak, kocasına karşılık vermek, lüzumsuz para harcamak, çocuk bakımını ihmal etmek, cinsel ilişkiyi reddetmek gibi nedenler gösterilmiştir. Belirlenen nedenlerden en az birini veya birkaçını haklı bulanların en yoğun olduğu yaş grupları 15–19 yaş arası ve 35–39 yaş arasıdır. Kır kesiminde yaşayan ve ülkemizin doğu bölgelerinde yaşayan kadınlar ile eğitim almamış veya ilkokul bitirmemiş kadınlar ve gelir getiren bir işe sahip olmayan

kadınların bu nedenleri haklı bulanlar arasında en fazla yüzdelik dilimi oluşturduğu görülmüştür.

İki üniversitenin yaptığı aile içi şiddet araştırması, terbiye için hala şiddetin kullanıldığını ortaya koymuştur.

Galatasaray Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, "Fransızca Konuşan Kriminologlar Derneği'nin 10. Kolokyumu", üniversitenin Ortaköy yerleşkesinde yapıldı.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Füsün Sokullu Akıncı, Uludağ Üniversitesi'nden bir grup öğretim üyesiyle gerçekleştirdikleri, "Türkiye'de Aile İçi Şiddet Araştırması"nın sonuçları hakkında bilgi verdi.

Araştırma, %25'i Marmara Bölgesi'nde yaşayan 10-83 yaş arası toplam 1304 kişiyle yapıldı.

Büyük bir bölümü kent ve ilçe merkezlerinde yaşayan katılımcılardan 469'u, hayatlarının bir bölümünde şiddete maruz kaldıklarını ya da tanık olduklarını ifade etti. Bizzat şiddete maruz kalan kadınların oranı %72,5, erkeklerin ise %27,4 olarak belirlendi. Araştırma, üniversite mezunu olan katılımcıların %42,2'sinin şiddet gördüğünü ortaya koydu.

Çalışmaya göre şiddet uygulayanların başında eşler geliyor. Bunu baba, anne, akraba ve ağabey izliyor. Uygulanan şiddet türleri arasında ilk başta "dayak" yer alıyor. "kötü muamele", "özgürlüklerin kısıtlanması" ve "cinsel nitelikli eylemler" de uygulanan şiddet türleri arasında bulunuyor.

Araştırma bazı kadınların evlilikle birlikte şiddetle tanıştığını da ortaya koydu. Buna göre, kadınların %25,8'i evlilikle birlikte şiddetin başladığını ifade etti. Evliliğin ilk yılında şiddetle tanışanların oranı ise %27 olarak belirlendi. Cinsel şiddet görenlerin %33'ü, hala bunun psikolojik etkisini üzerinde taşıdığını ifade etti. Çalışmaya göre şiddet görme gerekçeleri arasında ilk sırada %41,1 ile "terbiye" geldi. Bunu öfke izledi.

Araştırma tüm bunlara karşın şiddet görenlerin %72,3'ünün resmi makamlara başvurmadığını ve %37,3'ünün buna gerekçe olarak "eşini sevdiğini" gösterdiğini ortaya koydu. Ayrıca, ailede gelir durumu arttıkça şiddet görülmesi oranının da düştüğü belirlendi.(www.habersaglik.com)

İstanbul ve Uludağ Üniversiteleri'nin hazırladığı, Türkiye genelini kapsayan anketin sonuçlarına göre aile içi şiddet devam etmektedir. Ankete katılan 1044 kişiden

469'u aile içi şiddete ya maruz kaldığını ya da tanık olduğunu söylemektedir. Yapılan anketin sonuçlarına göre Türkiye'de aile içi şiddetin diğer ülkelerden biraz fazla olduğu ancak aralarında çok büyük bir farkın olmadığını göstermiştir. Anketi cevaplayanların %38'i aile içi fiziksel şiddete maruz kaldıklarını ya da tanıklık ettiklerini bildirmişlerdir. %28'i bizzat mağdur, %10'u ise tanık olmuştur. Anket sonuçlarına göre şiddete maruz kalanların %72'si kadın, %27'si erkeklerdir. Görülen şiddet şekli ise ağırlıklı olarak dayaktır. Aile içi şiddete maruz kalanların büyük bir bölümünün 18 yaşına kadar Marmara Bölgesi'nde yaşadığı görülmüştür. Anket sonuçlarına göre eğitim seviyesi düşük olanların daha çok şiddet uyguladığı ortaya çıkmıştır. Ancak üniversite mezunlarının da %40'ı şiddet görmektedir. En çok şiddet görenlerin %26,4'ünün maddi geliri düşük, en az şiddet görenlerin %4,6'sının ise maddi durumunun orta ve yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Hemen hemen her araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da maalesef kadın katılımcıların %30 kadarı "Erkeğin kadını terbiye hakkı var mıdır?", "Gerektiğinde kadına ve çocuğa şiddet uygulayabilir mi?" türünde sorular olumlu cevaplar vermişlerdir. Buda bize toplumda hala şiddeti meşru gören, kabul eder bir anlayışın varlığını göstermektedir. Belki de kadınların bir kısmı yasal haklarını bilmediklerini, kendilerini tam anlamıyla savunamayacakları için şiddeti kabullenme eğilimine gitmişlerdir (www.ucansupurge.org).

Hürriyet gazetesi internet sitesinde yayınlanan ve Türkiye'de yapılmış bazı araştırmaların sonuçlarını içeren sayısal olarak da ifade edilen bazı sonuçlar ise şöyledir:

- T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun yaptığı araştırma sonuçlarına göre aile içi şiddet ülkemizde de yaygındır. Fiziksel şiddete ailelerin %34'ünde, sözlü şiddete ise %53'ünde rastlanmaktadır. Çocuklara yönelik fiziksel şiddete rastlanma oranı da %46'dır. Ailelerde cinsel şiddet ve tacize rastlanma oranı %9'dur. Şiddete maruz %80'i yapacak bir şey olmadığına inanmaktadırlar. Bu durum çaresizliğin kabulü anlamına gelmekte ve şiddete maruz kalanın pasif tutumuna yol açmaktadır.
- Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1995'te başkent Ankara'daki gecekonduarda yaşayan kadınlar yaptığı bir araştırma, kadınların %97'sinin kocalarının saldırısına uğradığını ortaya koymuştur.

- Ankara Tabip Odası'na yapılan bir araştırmada, kadınların %58'inin yalnızca kocalarından, nişanlılarından, erkek arkadaşlarından veya erkek kardeşlerinden değil, kadın akrabalar da dahil olmak üzere kocalarının ailesinden de aile içi şiddete maruz kaldıkları görülmüştür.
- Yapılan başka bir araştırmaya göre, şiddet sonucu ölen 40 kadından 34'ü evde ölmüş, 20'si asılmış ya da zehirlenmiş, 20'sinde öldürdüklerine dair kesin belirtiler görülmüş ve 10'u da ölmeden önce aile içi şiddete maruz kalmıştır.
- Türkiye'nin doğu ve güneydoğusundaki çeşitli kentlerde yapılan bir araştırmada kadınların % 45,7'sine kocalarının seçiminde danışılmadığını ve % 50,8'inin rızaları olmadan evlendirildiğini ortaya koymaktadır.
- Kocacık'ın yaptığı bir araştırmaya göre araştırmada görüşülen 695 kadının %54'ü ailelerinde şiddet gördüklerini, şiddet gördüğünü söyleyenlerin %35,2 'si en az 4 yıl ve daha fazla zamandır şiddete maruz kaldıklarını söylemişlerdir. şiddete uğrayan kadınların gördükleri şiddet türüne göre; kadınların %42,3'ünün dayak, %40,1'inin tehdit ve küfür, %12,6'sının yaralama, %3,2'sinin cinsel taciz ve tecavüz, %1,4'ünün eve kapatma ve %0,4'ünün evlerinde, çocuklara karşı da şiddet uyguladığı saptanmıştır.
- Aile Araştırma Kurumu ve Mor atı Kadın Sığınağı Vakfı'nın 1997'deki araştırmasına göre, kadınların %45,8'i balayı döneminin sonunda, %1,3'ü ilk çocuklarına hamileliklerinde ve %9,9'u doğumdan sonra şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Vatandaş'ın (2003) Türkiye'de yaşayan ve halen evli olan Türkiye'nin yedi bölgesinden de seçmiş olduğu, 98 kentsel, 173 kırsal olmak üzere toplam 271 yerleşim biriminde 5385 kişiye uygulamış olduğu anketin sonuçları değerlendirildiğinde çıkan sonuçlar da hemen hemen diğer araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Vatandaş'ın yapmış olduğu araştırmanın bulguları kısaca şöyledir:

Gerektiğinde bir erkeğin karısını dövebileceğini söyleyen erkeklerin oranı %38,3 iken, bu konuda kararsız olanlar %12,1'dir. Aynı soru karşısında %16,2 kadın erkeğin kadını dövebileceğini söylerken , %9,8 kadın kararsız kalmıştır. Gerektiğinde bir erkek karısını dövebilir yanıtını veren erkeklerin büyük çoğunluğunu okur-yazar olmayanlar oluştururken lise ve üniversite mezunlarının olduğu da bir gerçektir. Aynı şekilde bu soruya dövebilir yanıtını veren kadınların da büyük bir çoğunluğunu okur-

yazar olmayanlar oluştururken dönebilir diyen üniversite mezunu kadına da rastlanmıştır. İster erkek ister kadın olsun bu soruya dönebilir diye cevap verenler genellikle kırsal kesimde yaşayan insanlardan oluşmakla birlikte kentte yaşayanlardan da bu fikre sahip olanlar olmuştur. “Gerektiğinde bir erkek karısını dönebilir mi?” sorusuna karşılık sorulan ve eşin en çok rahatsız olunan özelliğinin sorulduğu soruda bir önceki soruya dövemez yanıtını verenler bile “*eşin söz dinlememesini*” onun en çok rahatsız olunan özelliği olarak nitelendirmişlerdir.

Araştırma kapsamındaki erkeklerin %25’i eşlerine ara sıra da olsa fiziksel şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Ancak eşin fiziksel şiddetine maruz kalmayla ilgili bir soru kadınlara yöneltildiği zaman kadınların %32,5’i fiziksel şiddete uğradıklarını belirtmişlerdir. Erkeklerle kadınların verdikleri cevaplar arasındaki orantısızlık erkeklerin uygulamış oldukları fiziksel şiddeti bir miktar gizleme eğilimi gösterdiklerini belirtmektedir.

Fiziksel şiddetin ne zaman başladığı konusuna gelince araştırmaya katılan ve bizzat şiddetin faili olan erkeklerin %41’i fiziksel şiddetin en çok evliliğin ilk günlerinde başladığını söylemektedirler. %27’si evliliğin birinci yılından sonra, %23’ü evliliğin ilk ayları, %2’si ise evlenmeden önce (nişanlılık, flört) başladığını söylemişlerdir. Fiziksel şiddetin mağduru olan kadınların ise %49’u evliliğin ilk günlerinde, %32’si ilk aylarında, %13’ü birinci yılından sonra, %6’sı ise şiddetin evlilik öncesinde başladığını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarına bakılacak olursa erkeler kadınlara oranla şiddetin başlangıç zamanını evliliğin ilerleyen yıllarına çekmişlerdir. Bunun nedeni olarak erkeklerin eşlerine uyguladıkları şiddeti meşrulaştırma çabası sayılmaktadır. Çünkü evliliğin ilk yıllarında uygulanan şiddet toplumda sebepsiz olarak nitelendirilecek ve erkek suçlu bulunacaktır.

Kadınların %67,7’si kocalarının fiziksel şiddetine maruz kalmadığını belirtmiş, %25,2’si bazen, %5,7’si genellikle, %1,4’ü ise her zaman kocalarının fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını söylemişlerdir. Bazen fiziksel şiddete uğradıklarını belirten kadınların büyük çoğunluğunu (%87,1) işsiz kadınlar oluşturmaktadır. Genellikle eşinin fiziksel şiddetine maruz kalan kadınların büyük çoğunluğunu çiftçiler, her zaman şiddete kalanların büyük çoğunluğunu ise emeklilerle yüksek öğrenimli serbest meslek sahipleri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 429 üniversite mezunu kadının %23,1’i bazen, %0,7’si ise genellikle eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını

belirtmişlerdir. Yine kırsal kesim kadınlarının %36,6'sı, kentli kadınların ise 529,6'sı eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kalmaktadırlar. Aralarındaki fark çokta fazla değildir. Aile içi şiddet gerçeği sadece kırsal kesim gerçeği değil aynı zamanda kent ailelerinde de görülen bir olgudur. Eşinden fiziksel şiddet görme davranışını her zaman olarak cevaplandıran kadınlar için evliliğin anlamı yapılan araştırmalar göre mutluluk ve ihtiyaç olmaktan öte ıstırap olmuştur. Aynı soruya genellikle diye cevaplandıranlar için ise evliliğin anlamı bir ihtiyaç olmaktan öteye gidememiştir. Şaşılacak nokta ise fiziksel şiddete hiçbir zaman maruz kalmadığını belirten kadınlar, diğer kadınlara oranla evliliği daha fazla ihtiyaç olarak anlamlandırmışlardır.

İster şiddet görsün ister görmesin araştırmaya katılan kadınların büyük çoğunluğu ailede yaşanana sorunların nedeni olarak diğer sorunlara oranla daha çok ekonomik sıkıntıları göstermişlerdir. Bunun yanında eşlerinden her zaman şiddet gördüklerini dile getiren kadınlar için ailede yaşanan sorunların en büyük nedenini eşleri oluşturmakta bunu ekonomik sıkıntılar izlemektedir. Ancak burada dikkat çeken nokta eşlerinden her zaman şiddet gördüklerini belirten kadınlar ailede yaşanan sorunların konusu içerisinde yakın akrabaları göstermemiş ancak genellikle şiddet gören kadınlar %20,1 oranında bu sorunların yakın akrabalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Şiddet her zaman maruz kaldıklarını beyan eden kadınlar eşleriyle en çok eşlerinin kötü alışkanlıkları yüzünden sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Fiziksel şiddet maruz kalan kadınların şiddet nasıl tepki verdikleri konusunda ise ortaya çıkan bulgulara göre kadınların %73,7'sinin ağlayıp sustukları, %12,7'sinin evden ayrıldıkları, %9,1'inin yasal yola başvurdukları, %4,5'inin ise bağırp komşuları haberdar ettikleri görülmüştür. Bu oranlar aşağı yukarı kır ve kent ailelerinde birbirine benzemekte, kırsal kesim kadınlarının %72,7'si kentli kadınların ise %74,9'u ağlayıp sustuklarını belirtmektedirler. Evden ayrılma oranı kente göre kırsal kesimde fazla iken yasal yollara başvurma kentte daha fazladır.

Fiziksel şiddetin yanı sıra eşe uygulanan başka bir şiddet türü olan sözel şiddet ile ilgili de sorular sorulmuş ve araştırmaya katılan 2078 erkekte 1433'ünün (%69) değişik sıklıklarla sözel şiddet uyguladığı, 3026 kadından 214'ünün (%70,2) sözel şiddet uyguladığı ortaya konulmuştur. Eşine en fazla sözel şiddet uygulayan erkekler ortaokul mezunu erkekler, kadınlar ise okur-yazar olmayan ve ilkokul mezunu kadınlardır. Eşlerine sözel şiddet uygulayanlar mesleklerine göre değerlendirilirse;

erkeklerde en yüksek oran esnaflar, genellikle uygulayanlar çiftçiler, bazen uygulayanlar ise sağlıkçılar, kadınlarda ise; her zaman uygulayanlar güvenlikçiler, genellikle uygulayanlar işçiler ve bazen uygulayanlar ise işsizler olarak çıkmıştır. Hem erkek hem de kadınlar ekonomik sıkıntılardan dolayı eşlerine sözel şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Kırsal kesim erkeklerine göre eşleri en çok ekonomik sıkıntılar ve yoksulluk nedeniyle kötü davranırken kentli erkeğe göre eşleri daha çok iş ortamının ve/veya ev işlerinin stresi nedeniyle kötü davranmaktadır. Yine hem kırsal kesim kadınına hem de kentli kadına göre eşleri en fazla iş ortamı ve/veya ev stresi nedeniyle kötü davranmaktadır.

Türkiye’de aile içi şiddetle ilgili olarak yapılan bir dizi araştırmanın sonuçları bize Türkiye’deki aile içi şiddet hakkında bilgi vermektedir. (Ünver,2003)

Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü tarafından Türkiye genelinde yapılan bir araştırma, kadınların %76,5 ‘inin çeşitli şekillerde şiddete maruz kaldığını göstermiştir.

Yine TBMM Kadın Sorunları Araştırma Komisyonunun yaptığı başka bir araştırmaya göre ise, kadınların %90’ının evliliklerinin ilk üç yılında şiddete maruz kalmaktadırlar ve bu oran üniversite mezunu kadınlarda %73 lere kadar ulaşmaktadır. Ülke çapında yapılan bu araştırma sonuçlarına göre şiddetin nedenleri kısaca şöyle belirlenmiştir.

—Ataerkil ve/veya kısmen anaerkil toplum yapısı şiddet üretmektedir.

—Ekonomik özgürlüğün yeterince sağlanmamış olması ve kadının toplumumuzda gereken statüye kavuşmamış olması, özellikle iş yerlerindeki cinsel taciz gibi eylemlere zemin hazırlamaktadır.

—Siyasal oluşumun hatalı oluşu ve devam ettirilmesi, şiddetin bir iktidar aracı olarak kabul ve uygulanmasına neden olur.

—Çocuk ve gençlerin şiddete karşı duyarsızlaşma noktasına geldiği ve bunun giderek toplum sağlığını etkilediği,

—Çocuklar tarafından aile içi ve dışında gerçekleştirilen şiddetin nedeni ise, daha önce çocuklara uygulanan cinsel ve fiziksel istismar ile şiddettir.

Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün 2001 yılında yapmış olduğu bir araştırmaya göre, Türkiye genelinde %86 ailede şiddet ve sözlü saldırının yaşandığı saptanmıştır. Bu ailelerde kadınların %30’una kocaları tarafından

şiddet uygulanmış, şiddet genellikle evliliğin ilk yıllarında yaşanmış ve %52 oranında kadına eşi tarafından hakaret edilmiştir. Aynı çalışmanın öneriler bölümünde aile içi şiddeti önlemeye yönelik alınması gereken tedbirler şöyle sıralanmıştır.

—Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 5. maddesi ile Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin devlete yüklediği ödevler geciktirilmeden yerine getirilmelidir.

—Toplumda eğitime yeterince önem verilmeli, bireysel ve toplumsal anlamda bireyler eğitilip bilinçlendirilmelidir.

—Kültürel gelişme hızlandırılmalıdır.

—Geniş aile düzeninin olumsuz yönleri giderilmeli, ekonomik güvence sistemleri geliştirilmelidir.

—Dinsel uygulamaların yanlış ve batıl inançlar doğrultusundaki uygulamalarına hukuk normları ile son verilmelidir.

—Tıp uzmanları özellikle cinsel şiddet dahil tüm şiddet türleri için gerekli şekilde bilgilendirilmelidir.

Aile içi şiddet bütün sosyo ekonomik gruplarda meydana gelse de araştırmalara göre yoksul kesimlerde yaşayan kadınlar daha yüksek ekonomik düzeydekilerden daha fazla olmak üzere şiddet görmektedirler. Yoksulluğun niçin şiddeti arttıran bir etken olduğu- düşük gelirin kendinden mi yoksa yoksulluğu takip eden kalabalık, ümitsizlik gibi başka nedenlerin mi etkili olduğu- açık değildir. Düşük sosyo ekonomik statü büyük olasılıkla, bir araya geldiklerinde kadının şiddet kurbanı olmasına yol açacak çeşitli koşulları yansıtabilir.(Polat,2003;92,93)

Mor Çatı Sığınağı'na 1990–96 yılları arasında başvuran 4000'den fazla kadının anlattıkları ve yaşadıklarına dayanarak şiddet döngüsünün üç aşamada olduğu görülmüştür.(Helvacıoğlu-Gümüsoğlu,1998;29) ilk aşama gerginlik aşaması. Bu aşamada ufak tefek patlamalar olmaya başlar ve bir süre sonra bu patlamalardaki sıklık artar ve şiddete doğru yol alır. İkinci aşama şiddetin görüldüğü aşamadır. Üçüncü aşama ise balayı aşamasıdır. Bu aşamada fail tavır değişikliğine gidebilir, yumuşak, alttan alan, özür dileyen, pişman olduğunu söyleyen, ağlayan, değişme sözü veren ve hatta intihara bile teşebbüs edebilen biri haline gelebilir. Böylece bu davranışlar sonucu kadın erkekten kopmuyor ve bu durum bir kısır döngü halini alabiliyor. Bu yıllar arasında mor Çatı Kadın Sığınma Evi'ne başvuran kadınlara yapılan anketler incelenmiş ve

değerlendirilmiştir. Anketlerin değerlendirilmesi sonunda genel hatları ile şunlar söylenebilir.(A.e.;63-66)

Şiddete uğrayan kadınlar genellikle kendilerini ev kadını olarak tanımlıyor. Şiddete maruz kaldıkları için evliliği bozmak isteyen kadınların çoğunun kendilerine ait hiçbir geliri, menkul ya da gayri menkulü mevcut değil. Başvuran kadınlar ancak uzun süre fiziksel şiddete maruz kaldıkları için sığınaklara başvurumaktadırlar. Erkekler şiddeti hem kendi bedenleriyle hem de aletle uygulamaktadırlar. Kadınlar hamilelik dönemlerinde de şiddete maruz kalmaktadırlar. Şiddet uygulayan erkeklerin yarısından fazlası çocuklarına da fiziksel şiddet uygulamakta, ilgisiz davranmakta ve korkutmaktadırlar. Kız çocuklar erkek kardeşin oluğu evlerde daha fazla şiddet görmektedirler. Çocuklar şiddeti hem yaşamakta hem de izlemektedirler. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınların büyük bölümü cinsel şiddete de maruz kalmaktadır. Şiddet tek nedenle gerekçelendirilmemektedir. Erkekler şiddeti ev işlerinde ve hizmette kusur, erkeklik hak ve sorumluluklarına saldırı, kıskançlık gibi nedenlerle gerekçelendiriyor. Erkeğin şiddet uygulamasını açıklayan nedenler arasında alkol, işsizlik, eğitim, kişilik bozukluğu gibi nedenler sayılmaktadır. Kadınlar şiddet uygulayan erkeklerle önce iletişim kurarak sorunlarını çözmeyi denemekte ancak bu girişimleri sonuçsuz kalmaktadır.

Türkiye’de şiddete maruz kalan kadınların bazıları konuşmamaktadır. Bunun nedeni eşlerinden korkmaları, toplum baskısından çekinmeleri olabilmektedir. Konuşanlar ise genellikle artık her şeyi göze almış kadınlardır. Şiddet çok sıklıkla rastlanmasa bile kadınlar üzerinde sürekli gizli den gizliye korku yaratan bir faktördür. (Günay,2004;20) çünkü kadına yönelen şiddet sadece fiziksel şiddet olarak görülmeyebilir. Aynı zamanda kadınlar psikolojik, ekonomik, cinsel, duygusal şiddetler de görebilirler. Fiziksel şiddet adı altında erkekler, kadınlara değişik şekillerde şiddet uygulayabiliyorlar.

Aile içi şiddet, aile içi dinamikler kadar toplumun erkek egemen yapısından da kaynaklanır. Erkeğin kadına göre geleneksel üstün konumu ve kadınların ezilen ve ikincil konumda olmaları, kadına karşı şiddetin en önemli dayanağıdır. Bu eşitsizlik sonucunda erkekler, kadınların yaşamını, davranışlarını, toplumsal etkinliklerini denetlenmek hakkına sahip olduklarını düşünebilmektedirler. Kadınların pek çoğu şiddeti açığa vurduklarında yada çevrelerinden, ailelerinden yardım istediklerinde

gerekli yardım alamamaktadırlar, üstelik çevresi tarafından yaşadığı şiddet için yine kadınlar suçlanmakta veya erkeğin dövme hakkı olduğu söylenmektedir.(NTV Kadın Hakları Programı Metni, Ocak-Mayıs 2006)

Toplumun bilinçaltına yerleşmiş aile içi şiddeti kabullenen bu tutumdan kaynaklanan yanlış kanılar rivayetlerde kadına karşı şiddetin sürmesine yardımcı olmaktadır. Bu rivayetlerden/yanlış kanılardan bazıları şunlardır:(İlkkaracan-Gülçür,1996;29-31)

- Evlilik bir özel yaşam alanıdır ve bu ilişkide geçenler kimseyi ilgilendirmez,
- Kadına yönelik aile içi şiddet, yalnızca düşük eğitimli alt sosyo-ekonomik gruplarda görülür,
- Duygusal ya da psikolojik şiddet, fiziksel şiddet kadar kötü değildir,
- Kadınlar bilinçaltılarında şiddetten hoşlandıkları için erkekleri şiddet uygulamaya teşvik edebilirler,
- Şiddete neden olan alkoldür,
- Babasından şiddet gören kadınlar şiddet uygulayan erkeklerle birlikte olurlar,
- Bu konuda yasal yöntemlerin yapabileceği fazla bir şey yoktur,

Aile içi şiddete ilişkin bu tip rivayetler, şiddeti haklı gösterme, önemini azaltma ya da suçu kurbanı yüklemek ve şiddetin bir kişinin davranışlarını denetlemek ve baskı altında tutmak amacıyla kasıtlı olarak kullanıldığı gerçeğini gizleme işlevini görür.

Uluslararası Af Örgütü'nün "Türkiye'de Aile İçi Şiddete Karşı Mücadelede Kadınlar" adlı çalışmasının hazırlanan raporuna göre Türk kadınlarının üçte biri şiddet görmektedir. Raporunda, "gelenek, hemen her zaman hayatlarını nasıl sürdüreceklerine karar veren kadınlara yönelik vahşetin bir bahanesi haline gelmektedir. Şiddetin önde gelen nedeni, kadınların hayatın her alanında erkeklerle eşit olmasını yadsıyacak ayrımcılıktır." deniliyor. Yine aynı raporda insanı hayretler içerisinde bırakan rakamlarda mevcuttur. Bazıları şunlardır:

- Türkiye'de 640 bin kız çocuğu okula gönderilmiyor,
- Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğusunda kadınların %45,7'sine kocalarının seçiminde danışılmıyor ve %50,8'inin rızası alınmıyor,
- Genç kızlar takas ediliyor, küçük yaşta evlendiriliyor,
- Acil yardım hattını arayan kadınların %57'sini fiziksel şiddete,%46,9'unu cinsel şiddete, %14,6'sını ensest ilişkiye,%8,6'sını tecavüze maruz kalanlar oluşturuyor,

- Orta ve yüksek gelir grubundaki kadınların %71'inin kocası şiddet uyguluyor
- Kadınların %58'i kadın akrabalar ve kocalarını ailesinden şiddet görüyor,
- Orta ve üst gelir grubundaki kadınların %63,5'i cinsel tacizin herhangi bir türüne maruz bırakılıyor,
- Şiddet sonucu ölen 40 kadından %34'ü evde ölmüş, %20'si asılmış ya da zehirlenmiş, %10'u ölmeden önce şiddet görmüş olmaktadır,
- Bursa'da kadınların %59'u şiddet kurbanı olmuştur,
- Mal, mülk ve arazilerin %92'si erkeklerin egemenliğindedir,
- Polis, aile içi barışı sağlamak adına, kadınların şikâyetine çok fazla dinlememektedir,
- Yeterli sayıda sığınma evi yoktur,

Aile içinde yaşanan saldırganlık ve şiddet insanı evinde yani en barınaklı hissetmesi gereken yerde can damarından vuran bir duygudur. Navaro'ya göre(1999;144) kadınlara yönelen şiddet bize gündelik ve olağan bir tarz gibi öylesine yerleşmiştir ki, toplum bu konuda bir tür kanıksama ve duyarsızlık içindedir. Kadının suçlanması, aşağılama, ana avrat küfür, taciz ve şiddet ters giden her durumda başvurulan yöntemlerdir. Yine Navaro(S.150,151) kaba güç kullanımının “erkeksi” sayıldığı anlayış erkeklerin kaba güçleri ile erkekliklerini özdeşleştirmelerini sağladığını belirtmiştir. İlk çağlardan günümüze miras kalan bu algılama günümüzün yaşam koşullarında oldukça farklıdır. Toplumun giderek sanayileşmesi sonucu, sadece bedensel gücü ile hayatını kazanan erkek sayısı azalmaktadır. Geleneksel erkek rollerindeki azalma, iş güvencesinin eksikliği, fakirlik, sıkıntı, işsizlik, düşük gelir pek çok erkeği bir boşluk duygusuna sürüklemektedir. Bunun sonucunda da maalesef erkeklerin öz yıkıcılığı kadar ev içi şiddette artmaktadır. Değişmekte olan cinsel roller, Günümüz erkeğini bir çeşit bunalıma sürüklemektedir. Bunalımda olmak, ne yapacağını bilememek, olumlu rol örneklerinin eksikliği ve boşluk, çoğu erkeğin alışık olmadığı bir var oluşturmaktadır. Erkekler bu tür duygulara sahip olmayı ve bunlarla sağlıklı bir şekilde baş etmeyi öğrenmemişlerdir. Çoğunlukla bu bunalımlar ev içinde sözel ve fiziksel şiddeti tetiklemektedir.

5.3. Aile İçi Şiddetin En Acı Tezahürü: Namus Cinayetleri

Namus cinayetleri büyük çoğunlukla kadınlara uygulandığı için bu davranışı da kadına yönelik şiddetten sayabiliriz. Bu konuda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı,

Nüfus Bilim Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun yapmış olduğu "Türkiye'de Namus Cinayetlerinin Dinamikleri" adlı çalışma, bu, hiç de hoş olmayan gerçeği gözler önüne sermektedir. Her ne kadar ülkemiz modernleşme süreci içinde ise de günümüzde dahi özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgemizde namus/töre, cinayetlerine rastlanılmaktadır.

Türkiye'de dört ilde,(İstanbul, Adana, Şanlıurfa ve Batman) yapılan bu çalışma raporuna göre genel olarak namus anlayışları şu kategorilerde toplanmıştır.(Kardam,2005;24–25)

1-Namus; kadın, kadın ve erkek arasındaki cinsel ilişki, kızların iffeti ve bekâreti ve evlilikteki sadakatle bağlantılı bir kavramdır. Kadınlar ailenin, toplumsal normların ve geleneklerin korunması adına erkeklerin kontrolü altında tutulurlar.

2-Namus, toplumda, çalışma yaşamında ve aile içerisinde dürüst bir hayat sürmekle bağlantılı olan ahlaki değerleri ve uygun davranışları kapsamı gereken daha geniş bir kavramdır.

3-Toplumumuzda genel olarak anlaşıldığı biçiminde namus, yıkıcı bir kavramdır; çünkü insanların özellikle de kadınların özgürlüğü, onların yalnızca aile içinde değil, tüm toplum içinde erkeklerin kontrolü altında olmaları sonucunda kısıtlanmaktadır.

4-En yaygın namus anlayışı, kadınların hayatına sıkı bir kontrol getirerek ve ailedeki erkeklere onları bir mal gibi kullanma hakkını vererek kadınların ezilmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda kadınlar okula gönderilmemekte, erken yaşta evlendirilmekte, aileler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde değişim aracı olarak kullanılmakta, kocalarının ikinci eşlerini kabul etmek zorunda kalmakta ya da kendileri ikinci eş olarak gitmektedirler. Toplumsallaşma sürecinin ilk yıllarından itibaren kendi topluluklarında geçerli olan namuslu kadın davranışı normlarını öğrenen kadınlar bu kurallara uymadıkları veya biraz dışına çıktıkları koşullarda cezalandırılmayı hak ettikleri düşünmektedirler. Namus adına öldürülmeseler bile, yaşadıkları köy veya kasabayı terk etmeye veya kendilerine uygun olmayan kişilerle evlenmeye zorlanabilmektedirler. Namusun kadınların bedeni üzerinde kurulması ve kadın cinselliğinin erkekler tarafından kontrolü, özellikle kadının zina yaptığı bilindiği durumlarda, insanların kafasında namus cinayetleri bir anlamda meşrulaşmaktadır.

Namus cinayetlerinin dinamikleri veya namusa aykırı davranış karşısında çevrenin tepkilerini anlatan bir dizi faktör sıralanabilir.(A.e. S.43)

Kadının Medeni Hali: Evli kadınlar daha sert bir şekilde cezalandırılırken, bekâr kız için belki bir barışçıl çözüm önerilebilir.

Tarafların Sosyal ve Ekonomik Durumları: Hali vakti yerinde güçlü bir aşirete mensup ailenin kızlarının, yoksul veya alt sosyo-ekonomik gruba mensup bir erkek ile namusa aykırı davranışı çok zor kabul edilmektedir. Ancak erkeğin ailesinin zengin olduğu koşullarda yüklü miktarda başlık parası verme gibi pazarlık imkânları doğabilmektedir.

Sosyal Baskı/Sosyal Çevre: Akrabalık bağlarının güçlü olduğu ve insanların kendi dar çevreleri dışındaki ilişkilerinin çok sınırlı olduğu topluluklarda, ailelerin namusa aykırı davranışta bulunanlara karşı tavırları daha acımasız olmaktadır.

Etnik ve Dinsel Kimlik: Kişinin ait olduğu aşiretin gücü ve etnik kökeni, ailesinin aşiret gücü bu tür olaylarda ailesinin tepkisini ve olayı çözme biçimini de etkilemektedir.

Yapılan bu çalışmada namus cinayetleri konusunda kişilerin farklı yaklaşımları ve tepkileri olduğu görülmüştür. Bu yaklaşımlar dört kategoride toplanabilir.(A.e. S.44,45)

1-Namus Cinayetlerine Tam Destek Verenler: Bunlar açıkça namusa aykırı davranışta bulunanların öldürülmesi gerektiğini savunurlar.

2-Namus Cinayetlerine Şartlı Destek Verenler: Bunlar öldürmenin doğru olmadığını, kimsenin öldürmek istemeyeceğini ancak böyle bir davranışla karşılaşınca ne yapacağını bilmediklerini söyleyen kişilerdir.

3-Namus Cinayetlerine, Sosyal Baskının Yol Açtığı Kaçınılmaz Bir Hareket Olarak Yaklaşanlar: Bu gruptaki insanlar özellikle sosyal baskı sonucunda namus için öldürmenin kaçınılmaz hale geldiğini savunmaktadırlar.

4-Namus Cinayetlerine Tamamen Karşı Olanlar: Bu gruptakilerin bir kısmı bu tür davranışlar görülse bile insanların öldürülmemesi gereğini savunurlar. Diğer bir kısım ise dini düşünceleri dolayısıyla “Allah’ ın verdiği canı almaya kimsenin hakkı olmadığı” görüşündedirler.

Bu çalışmanın sonuç raporunda namus cinayetleri ile ilgili olayların nedenleri belirlenmiştir. (A.e. S.45,46)

Namus cinayetlerine neden olan faktörler arasında bu olayların görüldüğü bölgelerin sosyal ve ekonomik geri kalmışlığı, feodal yapının ve aşiret bağlarının hala

devam ettiği toplulukların sosyo-kültürel özellikleri, yoksulluk, işsizlik, okuma yazma bilmemek, güçlü gelenekler, akraba evliliği, genç yaşlarda zorla evlendirme gibi nedenler sayılabilir. Aynı zamanda namus cinayetleri, erkeklerin kadın cinselliği üzerinde denetim hakkında sahip oldukları düşüncesinden de kaynaklanmaktadır.

5.4. Kadına Yönelik Şiddetin Kadın Üzerindeki Etkileri

İster kadın, ister erkek, isterse çocuk olsun ve şiddetin türü ne olursa olsun açık bir gerçektir ki üzerinde şiddet hisseden insan kendisini tam anlamıyla sağlıklı hissedemez. Çünkü şiddet insanların hem fiziksel durumlarında(fiziki şiddet başta olmak üzere), hem de psikolojik durumlarında tahriplere yol açmaktadır. Söz konusu kadın ve çocuklar olunca durumun vahameti bir derece daha artar. Çünkü yaratılışları gereği daha duygusal, kibar ve alıngan olan kadınlarla daha korunmaya muhtaç olan çocuklar bu tür davranışlarla karşılaşınca bir kat daha mağdur olmaktadır.

Şiddetin kadınlar üzerindeki etkilerini iki grupta toplayabiliriz. İlk olarak şiddetin yaşandığı anda ve hemen akabinde görülen etkiler, ikinci olarak da şiddetin yaşanmasından sonra ortaya çıkan etkilerdir.(Evdeki Terör,1996;11,12)

1-Şiddetin Yaşanma Anında Mağdur Üzerindeki Etkileri:

- Öğrenilmiş çaresizlik diye adlandırılan, kadının olaylar karşısında pasif olduğuna, olayları değiştirmek için yapabilecek hiçbir şeyi olmadığını dair inancın kuvvetli bir biçimde yerleşmesi,
- Şiddeti mümkün olduğunca geciktirebilmek için çevre ve insanları kontrol etmeye çabalayarak, tetikleyici olabilecek olayları engellemeye çalışmak,
- Gün ve gün hayatta kalmaya yönelik taktikler geliştirmekten dolayı, olaylara uzun vadeli ve geniş açıdan bakabilme becerisini yitirmek, bu nedenle, kadın sığınakları kadınlara emniyetli bir ortamda durup düşünme, hayatını ve geleceğini gözden geçirme fırsatı verdiğiinden ayrıca önem taşımaktadır.
- Yoğun korku ve buna bağlı olarak gelişen çaresizlik, güvensizlik, ümitsizlik duyguları kadını hareketsiz bırakır, yalnız kalma, çocuklarını kaybetmek, parasızlık, kendi başına hareket edememe gibi birçok korku da beraberinde hissedilir. Bu korkular kadının yaşamında önemli bir yer tutar ve onun, yaşamında değişiklik yapmasını engeller, kadın kendi yeteneklerine güvenemez ve buda korkularını besleyen bir kaynak olur.

2-Şiddetin Yaşanmasından Sonra Ortaya Çıkan ve Etkisi Uzun Süre Devam

Eden Etkileri İse Şunlardır:

- Kâbuslar, tetikte uyumak, uykusuzluk gibi uyku bozuklukları,
- Aşırı yeme ya da hayati tehlike boyutundaki az yeme şeklindeki yeme bozuklukları,
- Mide ve baş ağrısı, baş dönmesi, bayılma gibi somatik ve psikosomatik şikâyetler,
- Sakat kalma derecesini varabilen yanmalar,
- Depresyon-ölüm isteği ve intihar düşüncesi,
- Suçluluk duygusu-utanç duygusu,
- Öfke ve başkalarına yönelebilen öfke patlamaları,
- Alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı,
- Başarısız ve uyumsuz, okul, iş yaşamı ve sosyal yaşam,
- Şiddetin bir gün biteceğine inanmak,
- Ölüm/cinayet-suçluluk oranının artması,
- İntihar-İnsanlara güvensizlik ve yakın ilişkilerde bozukluk,
- Düşük özgüven-değersizlik ve yetersizlik duygusu,
- Evden kaçma-cinsel hayatta zorluklar,
- Kendine zarar veren davranışlar(Mazoşizm gibi),
- Endişe ve panik atakları,
- Olayları başkasına yapıyormuş gibi tepkisizce izleme şeklinde ortaya çıkan bozukluklar,
- Toplum ve çevreden soyutlanma,

Şiddet uygulanan evlerde ne yazık ki çocuklarda bu şiddete birebir şahit olmaktadır. Bu durum hem çocukların ruhsal durumlarında tahribata neden olmak da hem de ileriki yaşamlarında hiç de istenmeyen şekillerde kendisini gösterebilmektedir. Özellikle erkek çocuklar şiddeti erkeklerin güç gösterisi olarak algılayabilmekte, kız çocuklar ise bütün evliliklerde benzer durumların olabileceği düşüncesine kapılabilmektedir.

Şiddetin yaşandığı ailelerde yetişen kız ve erkek çocuklarda, şiddet yaşanmayan ailelerdeki çocuklara oranla psikolojik sorunlara daha sık rastlanmaktadır. Bunların başlıcaları içe kapanma, durgunluk, saldırganlaşma, huysuzlaşma olarak saptanmıştır. Çocuklar bazen de bir suskunluk dönemine girmektedirler.(Aile İçi Şiddetin Sebep Ve Sonuçları, 2000;171)

Kadına yönelik şiddetin büyük oranda aile içinde gerçekleşmesi ve iktidar ilişkisinin bir parçası olması nedeniyle psikolojik durum ile ilgili klinik tablo belirgin bazı özellikler göstermektedir. Travma sonrası stres bozukluğunun bir alt grubu olarak tanımlanan HIRPALANMIŞ KADIN SENDROMU; erken dönemde şok, reddetme, içe kapanma, konfüzyon, küntleşme, korku ve depresyon bulguları, geç dönemde ise korku, kaygı, yorgunluk, uykusuzluk, yeme bozuklukları, kayıp, ihanet ve umutsuzluk duygusu ile ortaya çıkmaktadır.

Aile içi şiddet tanısı için uluslar arası standartlarda birçok travma ve istismar ölçekleri hazırlanarak uygulamaya sokulmuştur. Bunlardan en sık kullanılan bazıları, The Conflict Tactics Scale.

— Çatışma Yöntemleri Ölçeği (CTS) – 1979 Straus, The Psychological Violence Towards Women Inventory – Kadınlara Yönelik Psikolojik Şiddet Envanteri, HITS – (Hurt, Insult, Threaten, Scream) ölçeği, The Abusive Behavior Inventory – İstismar Davranışı Envanteri, Duluth modeli, Domestic Violence Inventory” – Aile içi Şiddet Envanteri, Abuse Assesment Screen (AAS)” – İstismar Belirleme Taraması, Index of Spouse Abuse (ISA) – Eş istismar indeksi, Domestic Violence Scene Assesment Screen (DVSAS)” – Aile içi Şiddet Olay Yeri Belirleme Taraması. Women Abuse Screening Tool (WAST)” – Kadın İstismarı Tarama Aracı olarak sıralanabilir.

Psikolojik tanı kriterleri olarak; travma yanıtı oluşturabilecek bir stresör varlığı, bir aydan uzun süren psikolojik belirtiler, belirgin algı ve bellek değişiklikleri, en az 3 kaçınma davranışı (Ö. hafıza kaybı, iki farklı kişiliğin oluşumu ve depresyon), En az 2 belirgin aşırı uyarılmışlık davranışı (Ö. Uyku veya yeme bozukluğu, tedirginlik ve artmış irkilme) kullanılmaktadır. (Fincancı Ş.R.K.)

Yüzeysel olarak incelendiğinde toplum sağlığıyla bağıntısız gibi görünmesine rağmen, kadına yönelik şiddetin etkileri hem gelişmekte olan hem de sözde gelişmiş ülkelerin toplumsal ve ekonomik kalkınmalarına engel oluşturur. Örneğin, hamile bir kadına uygulanan şiddet, sağlık hizmetlerine olan ihtiyacı çoğaltacağı kadar, bebeklerin zihinsel ve fiziksel özürlü doğmaları tehlikesini de artırır. Ayrıca hamile kadına yönelik şiddet hem anne hem de çocuk ölümlerini çoğaltır. ABD’ de hastanelerin acil servislerinde travma vakalarının %20-%35’inin şiddet görmüş kadınlardan oluştuğu saptanmıştır. Kaçınılmaz olarak tedavi masraflarını karşılayacak olanlar hastane ve sağlık ocağı gibi devlet kuruluşlarıdır. Bununla beraber üretim sektörü de şiddete bağlı

olarak dolaylı para ve işgücü kaybına uğrar. Örneğin New York' ta 50 kadın üzerinde yapılan bir araştırmada eşleri tarafından maruz bırakıldıkları şiddet nedeniyle kadınların %64'ünün işe geç gittikleri ve %50'sinin ayda ortalama üç gün işe gelmedikleri belirlenmiştir. Bu kadınların %75'inin çalışma saatlerinin büyük bir bölümünü arkadaşlarını, danışmanlarını veya avukatlarını aramaya harcadıkları, çünkü bu konuşmaları evden yapamadıkları da saptanmıştır.(İlkkaracan-Gülçür, 1996; 32)

Şiddete uğrayan kadınların psikolojik sorunlarının giderilmesi ve yeniden ruh sağlıklarına kavuşmaları toplum için oldukça önem taşıyan bir konudur. Sağlıklı bir toplum, sağlıklı bireylerden oluşmaktadır. Aynı zamanda geleceğin toplumunu oluşturacak çocuklarda kadınların elinde şekillenmektedir. Ruh sağlığı bozuk kadın/anne demek, ruh sağlığı bozuk ya da kişilik bozukluklarına rastlanan geleceğin büyükleri demektir. Bu nedenle önem arz eden konulardan birisi de şiddete uğrayan kadınların ruh sağlığı için nelerin yapılması gerektiğidir. Bu konu “kadın sığınakları kurultayında da ele alınmış ve çözüm yolları önerilmiştir.”

Bu kurultaylarda önerilen çözümlerden sonuç çıkaracak olursak özetle şunları söyleyebiliriz(Kadın Sığınakları-III. Ve IV. Kurultayları,2000;62–65) Öncelikle hekimler ve psikologların şiddet ve travmalar konusunda eğitilmeleri gereği vurgulanmaktadır. “Uzman tanıklık” konusunun önemsenmesi gereğine dikkat çekilmektedir. Belki adli olarak deliller yetersiz kalsa bile ruhsal delillerin yaşam boyu varlıklarını gösterdiği ve göz ardı edildiği vurgulanan bir diğer konu olmaktadır. Yapılacak bir diğer işlem bu konu ile ilgilenen herkes, hekim, avukat, psikolog, eğitimci, ev hanımı, vs. şiddete uğrayan kadınları bilinçlendirmek için çalışmalıdır. Bilinçlenen ve kendisi güçlü hisseden kadınlar şiddete karşı yasal yollarla nasıl mücadele edeceklerini öğrenecek ve o “öğrenilmiş çaresizlik” denilen sendromdan kurtulmuş olacaklardır.

Kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla yargı erki de aktif durumdadır. 4320 Sayılı Ailenin Korunması Yasası, Türk Ceza Kanun'unda yapılan değişiklikler, Medeni Kanun'da yapılan değişiklikler hep aile içi şiddete son vermek amacını da beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte Başbakanlık Aile Araştırma Kurulu'nun çalışmaları, Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü' nün yapmış olduğu çalışmalar, Birleşmiş Milletler ile yapılan “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi(CEDAW)” gibi Uluslar arası yapılan çalışmalar ve sivil toplum

kuruluşlarını yapmış olduğu çalışmalar kadına yönelen şiddeti önleme ve şiddete uğrayan kadınların sorunlarını çözme adına çok önemli çalışmalardır.

5.5. Aile İçi Şiddete Uğrayan Kadınlara Öneriler Ve Kadın Sığınma Evleri

Hem resmi örgütler hem de sivil toplum kuruluşları kadınları şiddete uğradıkları takdirde nasıl davranmaları gerektiği hususunda bir takım önerilerde bulunmaktadır. Kadın sığınaklarının I. ve II. Kurultaylarında bu öneriler şöyle belirlenmiştir (2000;279–281).

1. Evden çıkarken yanınıza kimliğinizi alın,
2. Öncelikle karakola başvurun ve işlem yapılmasını sağlayın,
3. Hükümet tabibi ve Adli Tıp Hekiminden raporunuzu alın,
4. Cumhuriyet Savcılığına başvurun ve işleminizi başlatın.

Kadınların bireysel çabalarının dışında sivil toplum örgütleri de bu şekilde zor durumda kalmış kadınlara yardım amacıyla kadın sığınakları kurmuştur.

Dünyadaki ilk kadın sığınağı 1974 yılında Londra'nın Chiswick kadın merkezinde kurulmuştur. İngiltere'den sonra ikinci sığınak ABD'de açılmış ve kısa zamanda bütün Kuzey Amerika'ya yayılmıştır. 1986 Yılında Avrupa Parlamentosu üye ülkelerin hükümetlerine her on bin kadın ve kız çocuğu için sığınak açma çağrısında bulunmuştu, sığınaklar kadınların uzun sessizliğine bir alternatif oluşturmak ve onları şiddetle mücadelede desteklemek amacıyla kurulmuştur. Sığınaklar, şiddete uğrayan kadınların çocukları ile birlikte güven içinde kalabilecekleri, özgüvenlerini geliştirebilecekleri, kendi hayatları hakkında karar verip, şiddete **dur** diyebilecekleri, yeni bir hayata adım atabilecekleri diğer kadınlarla dayanışma içinde olabilecekleri adresleri gizli tutulan evlerdir. Sığınakların Uluslar arası ilkeleri şunlardır:

—Kadınlar arasında dil, din, milliyet ayrımı yapılmaz. Şiddet yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir.

—Kadın sığınaklarının adresleri gizlidir.

—Sığınaklar kadınların güvenliklerini sağlamak zorundadırlar.

—Sığınaklar kadınları çocukları ile birlikte kabul ederler.

—Sığınaklarda kalan kadınlar hakkında hiç kimseye bilgi verilmez.

—Sığınaklar hukuksal ve psikolojik destek verirler.

—Sığınaklarda kadın görevliler çalışmalıdır (Şahinoğlu, A.2000;31–33).

Kadın Sığınma Evleri, 1990'lı yılların ilk yarısında sivil toplum örgütlerinin gayretleriyle önce tartışılmaya, ardından da valilikler, belediyeler ve özel girişimler kanalıyla açılmaya başlandı. Şu anda Türkiye genelindeki Kadın Sığınma Evleri sayısı dokuzdur. Fakat konunun hassasiyeti nedeniyle açık adresleri hiçbir zaman açıklanmıyor. Kadın sığınma evlerinin açılma gerekçesi olan aile içi şiddet, ataerkil geleneklerin hâkim olduğu Türk toplumunda öteden beri yaşanıyor.

Görevleri sebebiyle isimleri açıklanamayan sığınma evi yetkililerine göre, şiddete maruz kaldıkları gerekçesiyle kendilerine başvuran kadınların genellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelmektedir. Büyük çoğunluğunun eğitim düzeyi, gelir seviyesi ve evlilik yaşı oldukça düşüktür. Sığınma evi yetkilileri kadınların eskiden, “Annem yaşıyor, ablam veya kız kardeşim yaşıyor ve katlanıyor ben de katlanmalıyım” derken, dış dünyaya açıldıkça,” Ben de insanım ve bunu hak etmiyorum” diye düşünmeye başladıklarını söylüyor. Şiddetsiz bir hayatın var olabileceğini gören ve dayak yemenin bir zorunluluk olmadığını fark eden kadın, şiddete baş eğmemeye başlıyor. (www.aksiyon.com.tr)

Türkiye'nin ilk kadın sığınma evi “Mor Çatı” kadın sığınma vakfıdır. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 1990'da kurularak şiddete uğrayan kadınlara danışma ve dayanışma hizmetleri vermeye başladı. Mor Çatı kuruluşundan bu yana bünyesinde görev alan birçok gönüllü kadın ve uzmanları ile birlikte şiddete uğrayan kadınlara psikolojik ve hukuki destek verdi. Onlara rahat iş bulmaları için çeşitli meslek kurslarına katılabilmeleri için rehberlik etti. Dayanışma ve danışma hizmetlerinin yanı sıra Eylül 1995' te 18 kadın ve 20 çocuğun kalabilecekleri bir sığınma evi de kurdu.

Ankara' da bir grup kadın tarafından, aile içi şiddetle mücadele etmek için 1991 yılında kurulan Kadın Dayanışma Vakfı, daha sonra Altındağ Belediyesi ile işbirliği yaparak Altındağ Kadın Danışma Merkezini açtı. 1995 yılının sonuna kadar 800' den fazla kadına psikolojik ve hukuki danışmanlık hizmeti verdi. Yine yerel yönetimlerle işbirliği sonucu Mayıs 1995'te ilk bağımsız sığınma evini açtı.

Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğünün bünyesinde 28 Eylül 1994'ten beri faaliyet gösteren ve kadınlara yönelik danışma servisi olarak açılan Bilgi Başvuru Bankası (3B) kuruldu. Türkiye'nin her yerinden 24 saat boyunca ulaşılabilen 3B dayak, taciz gibi kadının kişiliğine yönelik saldırılarda psikolojik destek vermenin yanı sıra, boşanma, velayet, nafaka, çalışma hayatında ayrımcılığa uğrama vb.

konularda hukuki danışmanlık da vermektedir. Barınma talebi ile başvuran kadınları ise ilgili gönüllü ve resmi kadın sığınma evlerine/misafirhanelerine yönlendirmektedir.

Başbakanlık'a bağlı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü bünyesindeki kadın misafirhaneleri gizlilik ilkesine göre Türkiye'nin muhtelif illerinde kurulmuştur. Cinsel, fiziksel ve duygusal şiddete uğramış kadınlardan başka, eşler arası anlaşmazlıklar nedeniyle terk edilen, istenmeyen evliliklerle karşı karşıya kalan, evlilik dışı çocuk sahibi olan ve bu nedenle ailesi tarafından reddedilen kadınlarda misafirhaneye kabul edilmektedir. Ancak uyuşturucu bağımlılığı olan, fuhuşu meslek edinen, ruh sağlığı bozuk, zihinsel özürlü veya bulaşıcı ve sürekli tıbbi tedaviyi gerektiren ağır hastalığı olan kadınlar misafirhaneye alınmamaktadır.(İlkkaracan-Gülçür,1996;33-35)

Bunlardan başka hemen hemen her ilde kurulan kadın merkezleri(KA-MER),bazı Belediyeler tarafından kurulan sığınma evleri ve bu konuya yönelik araştırmalar yapmak amacıyla birçok üniversite'de kurulan "Kadın Sorunları Araştırma Merkezleri" vardır.

Bunların yanında Türkiye'de kadın politikası bağlamında "Aile Araştırma Kurumu" kurulmuştur. Bu kurumun Bakanlar Kurulu tarafından 6 Aralık 1989 yılında 396 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmasına karar verilmiş ve 29 Aralık 1989 tarih ve 20387 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Aile Araştırma Kurumu'nun kurulmasındaki amaç, Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahın artırılması için gerekli araştırmaları yapmak ve projeler geliştirmektir.(Kovanlıkaya,1999;153)

Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğünden başka Kadının Statüsü ve Sorunları Meclis Araştırma Komisyonu da kurulmuştur. Bu komisyon, Anayasanın 98. maddesi uyarınca, İçtüzüğü'nün 105. maddesine göre meclis araştırması yapmak üzere oluşturulur. Komisyon belirlenen konu üzerinde gerektiğinde kamu kurum ve kuruluşları ile uzman görüşüne başvurarak raporunu üç ay içinde hazırlayarak Genel Kurula sunmalıdır (Kovanlıkaya,1999;163).

6. BÖLÜM: TÜRK HUKUK SİSTEMİNİN AİLE İÇİ ŞİDDETE YAKLAŞIMI

6.1. Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa

Daha önceki bölümde de belirttiğimiz gibi aile içi şiddetin önlenmesi için en önemli rol kolluk kuvvetleri ve yargıya düşmektedir. Yargıda yer alan aile kurumunu düzenleyen hükümlerden başka, özel olarak aile içi şiddete karşı koruma amaçlı 4320 Sayılı Ailenin Korunması Dair Yasa düzenlenmiştir. 14.01.1998 Tarih ve 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa ile düzenlenen tedbirler Medeni Yasa'da öngörülen tedbirlerden ayrı olarak veya onların yanı sıra alınmak üzere düzenlenmiştir. Yasanın Meclis Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında aile içi şiddetin önemli bir toplumsal sorun olduğu, şiddet kurbanlarını genellikle kadınlar ve çocuklar olduğu vurgulanmıştır. (T.B.M.M. Genel Kurul Tutanağı)

Kadınların şiddete uğradıklarında bu durumu açıklamayı gururlarına yediremedikleri veya ekonomik ve sosyal koşulları, şiddet gördükleri evin dışında yaşamayı olanak vermediğinden suskunluğu tercih ettiklerine değinilmiştir. Ayrıca çocukların da aile büyüklerinin kendilerine uyguladığı şiddeti kader olarak kabullendikleri ve bunun ileride kendilerinin de şiddet uygulayan kişiler olarak yetişmelerine neden olduğu belirtilmiştir. Tutanaklara göre aile içi şiddetin engellenmesi, günümüzde Uluslar arası düzeyde önem kazanmış bir amaç haline gelmiştir. ABD, Avustralya, Almanya, Yeni Zelanda, İngiltere, İrlanda ve Norveç aile içi şiddetin önlenmesi konusunda yasal düzenlemeler yapan başlıca ülkeler olarak sayılmış ve 4320 Sayılı Yasa ile Uluslar arası düzeyde kabul görmüş bir yasa yapıldığı belirtilmiştir.

Meclis görüşmelerinde şiddetin en büyük nedeninin eğitimsizlik olduğu belirtilmiştir. Bunun dışında geleneksel aile tipinden anne- baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aileye geçmiş, toplum kesimlerinde ekonomik koşulların yetersizliği, kent yaşamının getirdiği sıkıntılar, kültür çatışmalarının ortaya çıkardığı sosyal ve kavramsal sorunların bireyleri bir takım psikolojik rahatsızlıklara ve toplumsal gerginliklere ittikleri ve bunun sonucunda da şiddetin doğduğu tespiti yapılmıştır. Bu görüşmelerde özellikle değinilen konulardan birisi de kadın ve çocukların aile içinde duygusal, sözel, ekonomik ve fiziksel şiddete uğradıklarında, aldıkları terbiye ve geleneksel davranış

biçimi gereği yasal mercilere şikâyetle bulunmaktan kaçındıklarıdır. Aile içi şiddet kavramı yasal anlamda ilk kez 4320 Sayılı Yasada kullanılmış ve bu tarihe kadar genel hükümlerle çözülmeye çalışılan aile içi şiddet önlem alınması gereken bir olgu olarak saptanmıştır. Aile koruma yasası, ABD, Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere, İrlanda, Norveç gibi ülkelerde 1970yıllarda düzenlenmiştir. Aile içi şiddeti önlemek amacıyla yapılan bu düzenleme Türkiye dâhil birçok ülkeye kaynak olmuş, Malezya 1994 yılında Türkiye ise 1998 yılında uygulamaya geçmiştir.(İlkkaracan, Gülçür, Arın, 1996;88)

Aile Koruma Yasası, şiddete uğrama olasılığı olan kişilerin mahkemeye başvurarak bir koruma emri almasını sağlamaktadır. Bu düzenlemede evli olan ya da olmayan saldırganlarla aynı evi paylaşan ya da paylaşmayan kadınlar kendileri ve çocukları için yararlanabilmektedirler. Görevli mahkeme başvurunun hemen ardından tanık ya da saldırganın dinlenmesine ve mağdurun şiddet görme olasılığını kanıtlamasına gerek olmadan koruma emirini verir. Koruma emrinin verilmesi için mağdurun mutlaka şiddet görmesi de gerekmez; şiddete uğrama olasılığının olması yeterlidir.(A.e.)

Koruma emri emrin çıkarıldığı günden itibaren belirli bir süre ile saldırganın davranışlarına kısıtlamalar getirmektedir. Bu kısıtlamalar şöyle sıralanabilir:

- Fiziksel şiddete yönelik davranışlarda bulunmaması,
- Tehdit edici ya da korkutmaya yönelik davranışlarda bulunmaması,
- Kadının oturduğu eve yaklaşmaması,
- Kadının oturduğu semte girmemesi,
- Kadının iş yerine yaklaşmaması,
- Kadının mallarına ya da eşyalarına zarar vermemesi,
- Kadını telefonla rahatsız etmemesi,
- Silah vb. öldürücü araçları polise teslim etmemesi,
- Alkollü olarak eve gelmemesi,

Saldırgan koruma emrine rağmen şiddete yönelik davranışta bulunduğu, Savcılık doğrudan suç duyurusunda bulunmakta ve suç unsuru tespit edildiğinde tutuklanarak ceza verilmektedir.

4320 Sayılı Yasa Hükümlerine göre, aile bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kalması durumunda Hâkim, Medeni Yasa'daki tedbirlerden başka şiddete maruz kalan aile bireylerini korumaya yönelik çok daha etkili tedbirler alabilecektir. Bu

tedbirlerin uygulanma süresi en fazla 6 ay olabilir. Tedbirlere uymayan eş aleyhinde Sulh Ceza Mahkemesinde kamu davası açılması ve bu davanın duruşmasının yer ve zaman kaydına bakılmaksızın 3005 Sayılı Meşhut Suçları M.U. Y hükümlerine göre yapılması da bu tedbirlere somut bir zorlayıcı bir güç kazandırmıştır. 4320 Sayılı Yasanın uygulanmasında Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından verilen koruma kararı, Savcılık tarafından zabıta aracılığıyla izlenir ve kararın ihlali durumunda ilgili hakkında Ceza davası açılır. Bu yasanın uygulanması ile alınan kararlar ihtiyati tedbir niteliğinde olduğundan temyiz edilemez.

4320 Sayılı Yasa ile Düzenlenen Tedbirler Şunlardır:

- 1- Şiddet Uygulanmaması ve Korkuya Yönelik Davranışlarda bulunmaması konusunda kusurlu eşin uyarılması,
- 2-Kusurlu eşin ortak evden uzaklaştırılması,
- 3-Diğer aile bireyelerine ait eşyalara zarar vermemesi konusunda kusurlu eşin uyarılması,
- 4-Diğer aile bireyelerini iletişim araçları ile rahatsız etmemesi konusunda kusurlu eşin uyarılması,
- 5-Kusurlu eşten silah vb. araçların zabıtaya teslim etmesinin istenmesi,
- 6-Alkollü ve uyuşturucu kullanmış olarak ortak konuta gelmemesi ve ortak konutta bu maddeleri kullanmaması konusunda kusurlu eşin uyarılması,

4320 Sayılı Yasa'da sayılan tedbirler sınırlı değildir. Hâkim belirtilen tedbirlerin dışında uygun göreceği tedbirleri de alabilir.

Ancak 4320 Sayılı Yasa'nın ön şartları mevcuttur. Suçun oluşması için gerekli ön şartlar şunlardır.(Hacıoğlu, 1999;39-47)

- Suçun fail ve mağdurunun yasada öngörülen kişilerden biri ve suç failinin mutlaka kusurlu eş olması,
- Aile içi şiddete uğrayan suç mağdurlarının kendilerinin veya Cumhuriyet Savcılığının talebi üzerine, 4320 Sayılı Yasanın 1. Maddesinde sayılan tedbirlere hükmedilmiş olması,
- Bu kararın yetkili ve görevli yargı mercii tarafından verilmesi,
- Kararda 4320 Sayılı Yasa gereğince hükmedilen tedbirlere aykırı davranılması halinde tutuklanacağı ve hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedileceğinin kusurlu eşe ihtar olunması,

- Kararın usule uygun şekilde tebliğ edilmiş olması.
- Tebdir kararının suç tarihinde geçerliliğini koruması,
- Tebdir kararının infazına başlanmış olması gerekir.

6.2. Türk Ceza Kanununda Aile İçi Şiddet

Bilindiği gibi hızlı nüfus artışı, iletişim ve bilişim sistemlerindeki gelişme, gelişen teknoloji gibi nedenlerle suçlar hem sayı, hem özellik bakımından değişiklikler göstermeye başlamış, buda ceza sisteminin değişmesini tetiklemektedir. Yeni Türk Ceza Kanunu 26 Eylül 2004 Tarihinde 5237 Sayı ile Genel Kurulda kabul edilmiş, 1 Haziran 2005 tarihinde de yürürlüğe girmiştir

Türk Ceza Kanunu 232. Madde 1. fıkrasına göre “aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı, kötü muamelede bulunan kimse, 2 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” Yine aynı maddenin ikinci fıkrasına göre “idaresi altında bulunan veya büyütme, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya bir sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye bir yıla kadar hapis cezası verilir.”

Bu maddenin gerekçesine göre (Özgenç;2006;974) her türlü kötü muamele suçun oluşmasını olanaklı kılmaz. Kötü muamelenin merhamet, acıma, şefkatle bağdaşmayacak nitelikte bulunması gereklidir. Yarı aç veya susuz bırakma, uyku uyutmama, zor koşullarda çalışmaya mecbur etmek gibi hareketleri kötü muameleye örnek olarak vermek mümkündür.

T.C.K. 86. Maddenin 3. fıkrası a bendine göre kasten yaralama suçu üst soya, alt soya, eşe ve kardeşe karşı işlenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar verilecek olan hapis cezası yarı oranında arttırılır.

T.C.K. 82. Madde 1, Fıkranın d bendine göre kasten öldürme suçu, “üst soy veya alt soydan birine ya da eş ve kardeşe karşı”, f bendine göre “gebe olduğu bilinen kadına karşı”, işlendiği takdirde verilecek müebbet hapis ağırlaştırılmış müebbet hapse döner.

T.C.K. 29. Madde Haksız tahrik suçunu kapsamaktadır. Bu maddeye hiddet ve şiddetli elem kavramları eklenmiş ve bunun gerekçesi olarak ülkemizde özellikle töre veya namus cinayeti olarak adlandırılan akraba içi öldürme suçlarında haksız tahrik indiriminin önüne geçmektedir.

T.C.K. ile düzenlenen diğerk bir hüküm “cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar” başlığı altında toplanan cinsel suçlardır. Bu suçlardan birincisi cinsel saldırı suçudur. Bu suç T.C.K. 102. madde ile düzenlenmiştir. 102. Madde 1. fıkrada “cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” Bu maddenin gerekçesinde (A.e. S.801–802) Cinsel saldırı suçunun nitelikli halini oluşturan bu fiiller, eşe karşıda işlenebilir. Evlilik birliği eşlere sadakat yükümlülüğünün yanı sıra karşılıklı olarak birbirlerinin cinsel arzularını tatmin yükümlülüğü de getirmektedir. Buna karşılık evlilik birliği içinde bile cinsel arzuların tatminine yönelik talepler açısından tıbbi ve hukuki sınırların olduğu muhakkaktır. Bu sınırların ihlali suretiyle eş üzerinde gerçekleştirilen ve cinsel saldırı suçunun nitelikli halini oluşturan davranışlar, ceza yaptırımını gerekli kılmaktadır. Ancak bu durumda soruşturma ve kovuşturmanın yapılması, mağdur eşin şikâyetine bağlı tutulmuştur.

T.C.K. madde 103 ise çocukların cinsel istismarını düzenlemiştir. Bu maddenin 1. fıkrasına göre “çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi 3 yıldan 8 yıla kadar cezalandırılır.” Aynı maddesinin 3. fıkrasına göre “cinsel istismarın üstsoy ikinci ve üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğiti, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğerk kişiler tarafından veya hizmet ilişkisinin sağladığını nüfuzun kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında arttırılır.

T.C.K. 105. madde ise Cinsel Taciz ile ilgili hükümler içermektedir Bu maddenin 1. fıkrasına göre “bir kimseyi cinsel amaçlı taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur.”

Bu maddenin üçüncü fıkrasında 29.06.2005 tarih ve 5377 Sayılı Kanunla (Madde no:13) yapılan değişikliğin gerekçesi ise şöyle belirtilmiştir.(A.e. S.807)

“Yapılan değişiklikle cinsel taciz suçunun eğitim ve öğretim ilişkisinden veya aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi hali, bu suçun daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikli unsuru olarak tanımlanmıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, cinsel taciz suçunun nitelikli unsurlarının gerçekleştiği durumlarda, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlı değildir.”

6.3. Medeni Kanunda Kadına Yönelik Şiddet

Medeni Kanun'un 162. maddesinde boşanma sebepleri olarak "Eşlerden her biri diğeri tarafından, hayatına kastedilmesi veya kendisine pek kötü davranılması ya da ağır derecede onur kırıcı davranışta bulunulması sebebiyle boşanma davası açabilir." denmektedir. (Kaçak, 2004; 282)

Anlaşılabacağı üzere hayata kast, öldürmek amacıyla eşin diğereşe yapmış olduğu bir davranış şeklidir. Pek kötü davranış kapsamında ise zulüm, işkence, ağır eziyet, aç bırakmak, acımasızca dövmek; onur kırıcı davranışları ise, ağır hakaret örnek verilebilir. Medeni Kanun her ne kadar Ceza ile ilgili bir kanun olmasa da aile hukukunu düzenleyen bölümlerde ister kadın ister erkek olsun eşlerden mağdur olanın haklarını korumaktadır. Bu mağduriyetin içine dolaylı da olsa şiddet olgusu da girmektedir. Yukarıda saydığımız üç husus beraberinde aile içi şiddeti getirmektedir. Bu durumlardan hangisi görülürse görülsün, kanun, bütün bu davranışa maruz kalan eşe boşanma davası açma hakkını vermiş ve dolayısıyla mağdur eşini koruma yoluna gitmiştir.

6.4. Burhaniye Asliye Hukuk Mahkemesinden Alınan Ve Aile İçi Şiddeti Yansıtan Dava Örnekleri

Vereceğim bu örnekler Balıkesir Burhaniye Adliyesi Asliye Hukuk Mahkemesi'nden alınmıştır. Sunulacak dava örneklerinde kadına aile içinde yapılan şiddet gözler önüne serilmektedir. Sunacağım davaların hepsi boşanma ile sonuçlanmıştır. Özel hayatın gizliliği ilkesi uyarınca bu ilkeye bağlı kalmak adına davalarda geçen mağdur ve faillerin isimleri kısaltılarak alınmıştır.

Dava 1:

Mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılaması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ; Davacı tarafından mahkememize verilen dilekçede davalıyla 11 yıl nikâhsız, 3 yıl resim nikâhlı birlikteliği olduğu, müşterek iki çocukları bulunduğu, evliliklerinin ilk yıllarında imam nikâhı ile yaşadıkları daha sonra çocukları okul çağına gelince mecburen resmi nikâh yaptırıldıkları, ancak davalı ile ev içerisinde sürekli kavga ve münakaşaları oldukları, davalının evliliğin kendisine yüklediği görevleri yapmaktan sürekli kaçındığı, evliliğin her ikisi açısından da çekilmez hale geldiği, davalının koşullarının kötü ve ilkel olduğu, şu anda iki çocuğunun onun

yanında bulunduğu, ancak velayetlerinin kendisinin istediğinden bahisle şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmalarına karar verilmesini istemiştir.

Davalı 23.06.2005 tarihli oturumu da ki beyanında davacıdan davacıdan üç çocuğu olduğunu, dava dilekçesindeki iddiaları kabul etmediğini, davacının şu anda başka bir adam ile birlikte yaşadığını, kendisinin boşanmak istemediğini söylemiştir.

Tarafların ekonomik sosyal durumu araştırılmış, Nüfus aile kayıt tabloları celp edilmiş, Mahkememizin 2003/504 sayılı dosyası ile Sulh Ceza Mahkemesinin 2003/530 esas sayılı dosyası celbedilmiştir,

Davacı tanıkları dinlenmiş,tanık R. P. tarafları 5 yıldır tanıdığını, davacı S. kocası E. ile aynı çatı altında otururken E.'nin evine karısına, çocuklarına bakmadığını, bakımlarını karşılamadığını, muhtaç duruma da bıraktığını,karısına sürekli eziyet ettiğini, hatta bir gün sokağın ortasında sopa ile döverken gördüğünü, kadını kocasının elinden komşuların zor aldığını,. Davalı E.'nin yiyecek ekmeğe muhtaç olduğunu, içki içtiğini, kumar oynadığını, çocukları ile çaresiz kalan S.'nin yanında çalıştıkları R.Ö. isimli şahsa kaçmakta çareyi bulduğunu, söylemiştir.

Davacı tanığı R. D. ise davalı E.'nin karısı ve çocukları ile aynı çatı altında otururken sürekli içki içtiğini, çalışmadığını, ailesinin maddi ihtiyaçlarını karşılamadığını, çocuklarına ve karısına bakmadığını, kumar oynadığını, karısını sürekli dövdüğünü, kendisinin birçok kez buna şahit olduğunu, çaresiz kalan S.nin evi terk ederek 3 yıl önce başka birine kaçtığını ve şu anda onunla birlikte yaşadığını söylemiştir.

Mahkememizin 2003/504 sayılı dosyasında yine davacı tarafından açılan dava dilekçesinde kocasının baş gösteren kötü alışkanlıkları, aşırı alkole ve kadına düşkün olması, **çalışmaması kendisine ceza ve cefa yapıp hırsızlık yapmaya zorlaması, kendini aşırı derecede dövüp hırpalaması** nedeni ile evi terk etmek zorunda kaldığından bahisle şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmalarına ilişkin 10.12.2003 tarihinde talep de bulunmuştur.

Sulh Ceza Mahkemesinin 2003/530 esas sayılı dosyasında 01.07.2003 tarihinde verilene şikâyet dilekçesi ile R. Ö. tarafından E. A. hakkında kendisini cep telefonu ile arayarak S.'yi vurduğu, kestiğı, kanlar içinde yattığını, sıranın çocuğa geldiğini, O. isimli çocuğa 4 milyar para harcadığı bu parayı istediğini, söyleyerek kendisini ölümle tehdit ettiğinden bahisle şikayet de bulunulmuştur. Tanık İ. B. ise telefondaki bu

konuşmaları R. kendisine dinlettiği için duyduğunu söylemiştir. Ancak sanığın beraatına karar verilmiştir.

Dosya kapsamına göre davacı ve davalının 3 yıldan fazla zamandır ayrı yaşadıkları, ayrılmaları öncesinde davalının içki, Kumar düşkünlüğü, **çalışmaması, karısını sürekli mahallede, yol ortasında, komşular ortasında açıkça dövmesi darp etmesi nedeni ile karısına müşterek hayatı çekilmez hale getirdiği ve kusurlu bu davranışları ile şiddetli geçimsizliğe sebebiyeti verdiği çocukları ile birlikte zaruret içerisinde muhtaç vaziyet de yaşayan davacının evliliğin devamında beklenen fayda kalmadığından kocası ile ortak hayatı sona erdirdiği tüm bunlara davalının ağır kusurlu davranışlarının sebebiyet verdiği, tekrar bir araya gelmelerinin mümkün olmadığı, kanaatine varılmakla tarafların şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmalarına, küçük çocukların yaşı ve babalarının tanıklarca anlatılan kişiliği dikkate alınarak velayetlerinin anneye verilmesine ilişkin aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.**

Dava 2:

T.C.

BURHANİYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

K A R A R

ESAS NO : 2003/392

KARAR NO : 2004/75

HAKİM :

KATİP :

DAVACI : F. T. Burhaniye

DAVALI : R. T.- Merkez Balıkesir

DAVA : BOŞANMA.

DAVA TARİHİ : 19,09,2003

KARAR TARİHİ : 01,03,2004

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:Davacı tarafından 19.09.2003 tarihinde verilen dilekçede yedi yıldır evli oldukları, davalının davranışları nedeniyle kötüye gittiği, davalının evi terk ettiğinden bahisle şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanma talep edilmiştir.

Davalıya usulüne uygun dava dilekçesi ve duruşma günü tebliğine rağmen duruşmaya gelmemiş, cevap da vermemiştir. Davacı tanıkları dinlenmiş, nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiştir. Taraflar 19.01.1996'dan beri evlidir, tanık beyanlarına göre alkol alışkanlığı olan davalı, eviyle ilgilenmemiş, davacıyı 6 yıl önce yalnız bırakarak gitmiş, arayıp sormamıştır. Toplanan delillere göre tarafların 6 yıldır ayrı yaşadığı, alkol alışkanlığı nedeniyle davacı ile ilgilenmeyen evine bakmayan davalının eşi ile ilgilenmediği, evliliğin devamından beklenen fayda kalmadığı dikkate alınarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

Davacının davasının **KABULÜ İLE F. T. ile aynı yer kayıtlı İzzet R.T.'nin şiddetli geçimsizlik nedeni ile BOŞANMALARINA**, verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.01.03.2004

Dava 3:

T.C.

BURHANIYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

K A R A R

ESAS NO : 2001/614
 KARAR NO : 2004/79
 HAKİM :
 KATİP :
 DAVACI : M. G. –Burhaniye
 DAVALI : İ. G.- Burhaniye
 DAVA : BOŞANMA
 DAVA TARİHİ : 03.12.2001
 KARAR TARİHİ: 11.11.2004

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı tarafından 03.12.2001 tarihinde verilen dilekçe ile;1988'den beri evli olan ve iki çocukları bulunan taraflar arasında, davalının **davacıya yönelik hakaret ve şiddet içeren davranışları nedeniyle şiddetli geçimsizlik bulunduğu, dava tarihinden bir hafta kadar önce davalının davacıyı yemeğin sıcak olması nedeniyle dövdüğü, davacının sokağa kaçarak elinden kurtulduğu, davalının çalışmadığı, davacının temizlik işlerine giderek evinin geçimini temin ettiğinden bahisle boşanmalarına karar verilmesi ve çocukların velayeti anneye verilerek, çocuklar için aylık 25'er milyon kendisi için aylık 50 milyon tedbir, iştirak ve yoksulluk nafakası istenmiştir.**

Davalıya usulüne uygun davetiye tebliğine rağmen cevap vermemiş, duruşmaya da gelmemiş kendisini de vekille temsil ettirmemiştir.

Tarafların nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiş, ekonomik sosyal durumları araştırılmış, tanıkları dinlenmiş, mahkememizin 200/323–461 sayılı dosyası C.Savcılığının 1999/1033 sayılı hazırlık dosyası, davalının önceki eşinden boşanmasına ilişkin karar örneği getirtilmiştir.

Toplanan delillere göre davacı iki yılı aşkın zamandır, kocasından ayrı Burhaniye'de yaşamaktadır. Temizlikçi olarak gündelikle çalışmaktadır. İki çocuğu yanındadır. Davalının köyde kendine ait evi vardır, düzenli işi yoktur. Davacı davalının ikinci eşidir, ilk eşinden olan çocukları ile davacı arasında savcılığa yansıyan huzursuzluklar da vardır. 2000/323 sayılı dava bu dava ile aynı sebeplerle M. tarafından açılmış, çocukları bulunması nedeniyle duruşmada barışmaları ve davacının vazgeçmesi sonucunda reddedilmiştir.

Tanıklar, davacı ve davalının evlendiklerinden beri, sürekli tartıştıklarını, 7–8 kez ortak hayatın kesintiye uğradığını, yakınlarının araya girmesi ile barıştıklarını, **davalının davacıyı dövdüğünü gözünün morarmış olduğunu, son olarak dayak nedeniyle evden ayrılan** davacının o zamandan beri geri dönmediğini, bir yıldan fazla zamandır ayrı yaşadıklarını, çocuklara annelerinin baktığını, aralarında şiddetli geçimsizlik olduğunu, davalının koyun alım satımı ile uğraştığını ancak ailesine bakmadığını söylemişlerdir.

Mahkememizce **01.03.2004** tarihinde tarafların evliliğinde şiddetin süreklilik haline gelmesi nedeniyle beklenen fayda kalmadığı kanaatine varılarak boşanmalarına karar verilmiş, 2001/ 614 esas,2004/79 karar sayılı bu hükmü **Yargıtay 2. HD' nin 2004/6615-7360 sayılı 07.06.2004 tarihinde evlilik birliği ve ortak hayatın sürdürmelerinin eşlerden beklenemeyecek derecede temelinden sarsılmadığından bahisle bozulmuştur.**

Mahkememizce bozulan dosya yeni esasa kaydedilmiş, taraflara bozma ilamına diyecekleri sorularak, uyulmuş, davalının temyiz dilekçesinde savunmasının alınmadığı ve delillerinin sorulmadığı ve toplanmadığı yolundaki itirazları dikkate alınarak, delillerini bildirmeleri için süre verilmiş, ancak davalı delil bildirmeyeceğini, çocuklarının velayetini istediğini, Asliye Ceza Mahkemesinde ceza aldığı eylemi şaka olsun diye yaptığını söylemiştir.

BURHANİYE ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 2004/388 E–2004/579 K sayfa 2

Davacı ise, önceki beyan ve taleplerini tekrar ederek, Asliye Ceza Mahkemesince davalının kendisine yönelik eyleminden dolayı mahkûmiyet kararı verildiğini söyleyerek, boşanmalarına karar verilmesini istemiştir.

Asliye Ceza Mahkemesinin 2004/115 esas, 2004/197 karar sayılı **22.06.2004** tarihli hükmü ile davalı İ. G. **30.03.2004** tarihinde ayrı yaşadığı ve aralarında şiddetli geçimsizlik ve boşanma davası bulunan M. G.'nin evine giderek barışmak istediği, ancak müşteki barışmayı kabul etmeyince, **”Benimle barışmazsan, seni KOYUN gibi keser öldürürüm, zorla kaçırırım** “diyerek şartlı tehditte bulunduğu iddia, müşteki anlatımı, **sanığın samimi ikrarı** ile anlaşıldığından bahisle şartlı tehdit eyleminden dolayı cezalandırılmış ve hüküm kesinleşmiştir.

Tanık ifadeleri; taraflar arasında sürekli tartışma ve huzursuzluk olduğu ve müşterek hayatın tatile uğradığı, davalının çalışmadığı hususlarında paraleldir. Tanıklardan F. A. davacının annesidir ve kızının kocası tarafından dövüldüğünü, gözünün morarmış olduğunu, ısrar ettiği halde kızının doktora gitmediğini, kızı ve çocukları yalnız olduğu için onlarla kaldığını samimi olarak beyan etmiştir.

Davacı, eşi tarafından kendisine yönelik şiddet eğilimi içeren eylemlerden somut olarak bahsederek boşanma talebinde bulunmuştur. Bunu da dosya kapsamına göre kanıtlamıştır. Davalı ise bu iddiaların aksini ispata dahi çalışmamış, bozma öncesi duruşmalara hiç gelmemiş, 01.03.2004 tarihli kararımız sonrasında ise eşini **kendi tarz**

ve yöntemi ile barışmaya ikna etmek için evine gitmiş ve barışma girişiminde bulunmuştur. **Ancak eşinin şikâyeti üzerine, Asliye Ceza Mahkemesince yöntemi şiddet içeren bir eylem olarak değerlendirilerek** cezalandırılmıştır. Bozma sonrasında davalıya savunması ve delilleri için süre verildiği halde davalı tarafından delil bildirmeye gerek duyulmamıştır.

Sonuç olarak ortak hayatın uzun bir zamandır kesintiye uğradığı ve bunun daha önce de tekrarlandığı, taraflar arasında şiddetli geçimsizlik nedeniyle daha öncede dava açıldığı, davacının kocası tarafından dövüldüğünü söyleyerek evden ayrıldığı, o zamandan beri de ortak hayatı tekrar kuramadıkları, tanıklar tarafından huzursuzluklarının açıkça beyan edildiği, davalının çalışmayarak görevlerini yerine getirmedeği, **davalının bu dava derdest iken şiddet içeren sözlü ve davalıda korku uyandıran eyleminden dolayı ceza aldığı, dikkate alınrsa** evliliğin devamında beklenen fayda kalmadığı aşikârdır. Bunun fiziksel olarak gerçekleşmesi ve belgelenmesi beklenirse evliliğin hiçbir şekilde devam etmeyeceği de açıktır. Davacı köyden Burhaniye'ye gelip, temizlik işlerinde ve yevmiyeli işlerde çalışarak çocukları ve kendisinin geçimini temin etmeye çalışmaktadır, çocukların yaşı, tarafların gerek duruşmada gözlemlenen hal, tavır ve kişilikleri gerekse dosyaya diğer delillerle yansıyan eğilimleri dikkate alınarak velayetlerinin annelerine verilmesi yolunda kanaat oluşmuştur. Davacının yevmiye dışında hiçbir geliri olmadığı dikkate alınarak eş ve çocuklar lehine nafakaya hükmedilmesi gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle; evlilik sürekliliği olan bir kurum olup dava derdest iken meydana gelen ve evlilik birliği açısından kanaat oluşturan vakıalar da dikkate alınarak aşağıdaki gibi karar verilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle, Davacının davasının KABULÜ İLE M. G. ile, aynı İ. G'NİN Şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmalarına verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.22.11.2004

Dava 4:

T.C.

BURHANIYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2002/150

KARAR NO : 2004/13
HAKİM :
KATİP :
DAVACI : N. T.
DAVALI : Y. T.
DAVA : BOŞANMA.
DAVA TARİHİ : 01,04,2002
KARAR TARİHİ : 26,01,2004

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı tarafından 01.04.2002 tarihinde mahkememize verilen dilekçe ile Davalı ile iki buçuk yıldır evli oldukları, müşterek çocukları bulunmadığı, **eşinin evi, zeytinliği, ziynet eşyalarını satarak yeni bir ev alacağını söyledikten sonra, akıbetinden kendisine haber vermemesi üzerine, sorduğunda cevapsız bırakarak kendisini köyüne gönderdiğini, aynı gece köye telefon ederek, "Nuray ben bittim, başının çaresine bak, gelip eşyalarını alın" demesi üzerine, kardeşi ile müşterek haneye giderek eşyalarını aldığını, bu sırada davalının kendilerini görünce evden kaçtığını, komşudan telefon edince "Çok konuşma eşyalarını alın ve gidin" dediğini, olaydan sonra arada bir telefon açarak boşanma davası açarsa öldürmekle tehdit ettiğini eşine güvenini sarsıldığı, kendisini mağdur ettiğini söylenerek boşanmalarına karar verilmesi istenmiştir.**

Davacı tanıkları dava dilekçesindeki vakaları doğrulayarak, davalının isteği üzerine baba evine giden davacının eşyalarını da davalının bilgisi dahilinde aldığını, **davalının kumar alışkanlığı nedeniyle son bir yıldır evine bakmadığı, eşyalarını sattığını, tarafların bu yüzden tartışmaları olduğunu söylemişlerdir.**

Burhaniye C.Savcılığının 2003/2155 Hz sayılı, davacının babasının davalıdan şikâyetçi olduğu telefonla tehdit suçundan dolayı yürütülen tahkikata ilişkin dosya sureti davacı tarafından sunulmuştur.

Dosya kapsamına göre davacı, davalı kocası tarafından gerekçe göstermeksizin eşyaları da verilmek suretiyle baba evine gönderilmiştir, davalının kumar oynadığı, evin

geçimini sağlayamadığı gibi eşyalarını satmak zorunda kaldığı, davacının geçiminin kendi ailesi tarafından sağlandığı, davalının evliliğin kendisine yüklediği sorumlulukları kendi kusuru nedeniyle yerine getirmede, eşinin ve evliliklerinin geleceğini tehlikeye attığı ayrı yaşadıkları ve dava sırasında da bir araya gelmedikleri, evliliğin temelden sarsılması için davalının kusurlu davranışından kaynaklanan yeterli neden olduğu kanaatine varılarak, davalı tarafından 8.10.2003 tarihli dilekçedeki talepler açısından usulüne uygun açılmış bir dava da bulunmadığından, tarafların **boşanmasına karar verilmesi gerekmektedir.**

Dava 5:

T.C.

BURHANIYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

KARAR

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2005/40

KARAR NO : 2005/141

HAKİM :

KATİP :

DAVACI : A. İ. D.

DAVALI : A. D.

DAVA : BOŞANMA.

DAVA TARİHİ : 14.02.2005

KARAR TARİHİ : 02.06.2005

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı tarafından 14.02.2005 tarihinde mahkememize verilen dilekçe ile; davalı 04.10.2004 tarihinde evlendikleri, müşterek bir çocukları bulunmadığı, her ikisinin de ikinci evliliği olduğu, dört ay sonra davalının boşandığı eşi ile ilişkisini sürdürdüğünü ve düğünde takılan takıları ona verdiğini öğrendiğini, davalının ise eski eşinin altınları çaldığına dair kendisine yalan söylediğini, ona olan itimadını kaybettiğini, müşterek hayatın çekilmez hale geldiği, davalının evi terk ederek kocasına döndüğünü söyleyerek boşanmalarına karar verilmesi istemiştir.

Davalı 14.04.2005 tarihinde duruşmada bizzat hazır bulunarak, iddiaları kabul etmemiş, davacının kilidi değiştirmesi nedeniyle ortada kalınca eski kocasına sığındığını, kendisinin de boşanmak istediğini söylemiş davacıdan herhangi bir talepte bulunmamıştır.

Taraf tanıkları dinlenmiş, davalının bir sabah saat 9 sıralarında davacı ile oturduğu evden ocak fırın çamaşır dolabı gibi eşyaları çıkararak bir pikaba yüklediğini beş aydır ayrı yaşadıklarını söylemişler, davalının eski kocası ise davalının dört adet küçük altını kendisine ödünç verdiğini ilişkileri olmadığını tarafların kavgası sırasında davalının ayağına sıcak su dökülünce karakolda sabahladıklarını, davacı kapı kilidini değiştirdiği için davalı ve oğlunun kendisinde kaldığını söylemiştir.

Burhaniye Sulh Ceza Mahkemesinin 2005/79–187 esas karar sayılı dosyasında davacı ve davalı hakkında 09.02.2005 tarihinde eşe karşı karşılıklı müessir fiil suçlamasıyla açılan davada şikâyet yokluğu nedeniyle dava ortadan kaldırılmıştır. Raporlarına göre taraflar birbirin beşer gün iş ve gücünden kalacak şekilde yaralanmıştır.

Tarafların boşanma konusunda karşılıklı iradeleri açıklamaları, tanık beyanları ve ceza dosyası kapsamı dikkate alındığında taraflar arasında şiddetli geçimsizlik olduğu açıktır. Davacı tarafından evden götürülen eşyalar hakkında usulüne göre açılmış bir dava bulunmadığından bu hususta bir karar verilmemiştir. MK 166/3. maddesi uyarınca boşanmalarına karar verilmesi gerekmiştir.

Dava 6:

T.C.

BURHANİYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2004/450

KARAR NO : 2005/164

HAKİM :

KATİP :

DAVACI : N. O.

VEKİLİ : Av. Sibel Bayram- BURHANİYE

DAVALI : İ. O.-

DAVA : BOŞANMA.

DAVA TARİHİ : 08.11.2004

KARAR TARİHİ : 16.06.2005

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili tarafından mahkememiz verilen 08.11.2004 tarihli dilekçesi ile özetle; 19.09.1980 tarihinden beri evli olan tarafların reşit iki çocuğu bulunduğu, evliliğin ilk yıllarından itibaren davalının ağır kusurlu davranışları, evlilik birliğinin kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getirmediği, evine bakmadığı, **kendisi ve içkisi için yaşadığı, her fırsatta davacıyı eline geçen satır, bıçak, kaşık, tırmık gibi aletlerle dövdüğü, ağza alınmayacak hakaretlerde bulunduğu, davacıyı ve çocuklarını 15-20 kez kovduğı, her defasında yakınlarının araya girmesi ve davalının da tutum ve davranışlarını değiştireceğine söz vermesi nedeniyle davacının müşterek haneye döndüğü, aşırı derece de sinirli olan ve kendisini eşi ve çocuklarını döverek tatmin eden davalının 24.06.1999 ve **02.07.1999 tarihlerinde davacıyı darp ettiği ve bunlara ilişkin doktor raporu bulunduğu, karısına karşı her ortamda toplum içinde “ Allah belanı versin, kafan kopsun, mezarımı, kitabımı, ölünü, Allah’ımı, ananı, kardeşlerini sinkaf ederim, salak, panda ayısı, kutup ayısı, siktir git bu evden” diye sürekli aşağıladığı, “Elektriğe bu kadar para vereceğime içki alırım” diyerek evde lamba dahi kullandırmadığı, kapıyı kilitleyerek davacıyı birçok kez eve almadığı, davacının iş bularak kendisine ev kiralayıp yaşamaya çalıştığı ancak davalının, davacı ve annesini arayarak “Ben bu memleket çocuğu isem seni yaşatmam, eğer yolda görürsem ağzımı burnunu dağıtacağım, evdeki zıpkınla seni öldüreceğim” diye tehdit ettiğinden bahisle taraflar arasında evliliği kökünden sarsan ve devamını imkansız hale getiren şiddetli geçimsizlik bulunduğundan bahisle boşanmalarına karar verilmesi istenmiştir.****

Davalıya 07.12.2004 tarihinde dava dilekçesi ve duruşma günü tebliğ edilmiş; duruşmaya gelmemiş, cevap vermemiş, kendisini de vekille temsil ettirmemiştir.

Davacı tanığı B. O. tarafların anne-babası olduğunu, **kendini bildi bileli babasının alkol aldığı, evdeki giderleri kısararak içki almanın yollarını aradığını, buzdolabını bile çalıştırmalarına izin vermediği, annesine ve kendilerine karşı**

sıkça şiddet kullandığı, demir çubukla dövdüğünü, bıçakla saldırdığını, son olarak 7-8 ay önce bir akşam yaptığı cacığa tuz koyarken tuzluğun kapağı açılıp tuz içine boşaldı diye babasının kendisine kızıp “Yoğurda verdiğim paraya yazık bu para ile içki alırdım” diyerek kendisine vurduğunu, annesinin araya girdiğini daha sonra annesinin kendini banyoya kilitlediğini, babasının kapıyı zorlayarak “Ya bu kapıyı açarsın ya da kırarım daha çok dayak yersin” demesi üzerine annesinin kapıyı açtığı ve babasının da annesinin kafasına vurmaya başladığını, polis çağırdıklarını gelmediklerini, bu olaydan sonra annesinin ayrı yaşamaya başladığını, 1999 yılında da babasının annesini tırmıkla dövdüğünü, annesinin rapor aldığını söylemiştir.

Davacı tanığı N. B. davacı ile 5 yıldır aynı fabrikada, üç yıldır da mutfak kısmında birlikte çalıştığını, evlerine gidip gelmediği için ev hayatlarını bilmediğini, zaman zaman davacının el ve yüzünde morluklarla işe geldiğini, mutsuz huzursuz olduğunu, kendini işine veremediğini, sebebini sorduğunda kocasının kendisini darp ettiğini, kendini korumak için ellerini başının üzerine koyması nedeniyle ellerinde morluklar oluştuğunu söylediğini, davacının ayrı ev tutarak bir yıldır kocasından ayrı yaşadığını söylemiştir.

Davacı tanığı A. C. kızı olan davacının yaklaşık 11 aydır eşinden ayrı yaşadığını, evlendikleri ilk günden itibaren davalının kızını birçok kere darp ettiğini, kızı davalı ile kendi isteği ile evlendiği için damadını uyarmakla yetinip kızını koca evine kendisinin bizzat gönderdiğini, Belediye’den emekli olan damadının tüm gelirini alkole yatırdığını, evine bakmadığını, kızının bu nedenle 5 yıldır çalıştığını, kendisinin aileye nakit para ve erzak yardımı yaptığını, **kızı kocası tarafından dövülerek kendi evine sığındığında yüzünde ve vücudunun çeşitli yerlerinde morluklar olduğunu, damadının kardeşlerinin bile “Kızını kurtar” dediklerini, yine 5-6 yıl önce damadının Ören’de kızını tırmıkla öldüresiye dövdüğünü, olayın karakola yansıdığını, ancak kızının çocuklarının hatırına kocası ile barıştığını, davalının bir keresinde içkisinin yanına aldığı sucuktan bir parça alan oğlunun kafasını yardığını dikiş atıldığını, bir gece ekmek poşetinde hamam böceği gören davalının karısını ve çocuklarını uykudan kaldırıp ekmeği lokma lokma onlara yedirdiğini, o kadar da gaddar olmadığını söyleyerek domatesle yedirdiğini, söylemiştir.**

Burhaniye Devlet Hastanesinin 01.06.2005 tarih yazısında 02.07.1999 tarihinde 1739 protokolle Hariciye Servisinde tedavi gören davacı N. O.’nun

muayenesinde kült cisim travması, sağ scopule önünde 15 cm. boyunda ise 4 cm. travma tespit edilmiş olduğu bildirilmiştir.

Tüm dosya kapsamına göre; **davalının gerekçesi ne olursa olsun, aile içinde şiddete yönelik davranışlarda bulunduğu, bunların münferit olaylar olmadığı, süreklilik arz ettiği, alkol kullandığı ve bunun etkisiyle saldırgan davranışlarda bulunduğu, ortak hayatın daha önce de bu sebeplerle tatile uğradığı, halen tarafların bir yıla yakın zamandır ayrı yaşadıkları, evliliğin birliğinin davalının kusurlu davranışları sebebiyle temelinden sarsıldığı, çekilmez hal aldığı sabittir. Devamında beklenen fayda kalmamıştır, devamı halinde şiddetin boyutunu artması muhtemeldir.**

Açıklanan nedenlerle tarafların boşanmalarına, davacı lehine her iki tarafın ekonomik sosyal durumu, davacının sadece 5 yıldır bir fabrikada çalıştığı davalının ise Belediye'den emekli olduğu dikkate alınarak davacı lehine 150 YTL yoksulluk nafakasına hükmedilmesi gerekmektedir.

Dava 7:

T.C.

BURHANIYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2004/240

KARAR NO : 2005/76

HAKİM :

KATİP :

DAVACI : H. İ.

VEKİLİ :AV. Nedret Akova Burhaniye

DAVALI : Y. İ.

DAVA : BOŞANMA

DAVA TARİHİ : 25.06.2002

KARAR TARİHİ: 17.03.2005

Davacı vekili tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili tarafından 25.06.2002 tarihinde mahkememize verilen dilekçe ile tarafların 20.05.2001 tarihinde evlendikleri bu evliliklerinden Ş. C. isminde bir çocukları bulunduğu ,Ayvalık Belediyesinde geçici işçi olarak çalışan davalının asabi mizaçlı olup,olur olmaz her şeye sinirlenen bir insan olması nedeni ile sık sık münakaşa ve dargınlıkları olduğu, **son olarak davalının kendisini hastanelik edinceye kadar dövüp ailesinin yanına gönderdiği, büyüklerin ricası ile** yeniden bir araya gelseler de fena muamelenin zaman zaman tekrar ettiği, davalının **son olarak hamile hali ile kendisini feci şekilde döverek evden kovduğu yine ailesinin yanına sığındığı, Ş. C. isimli erkek çocuğunu dünyaya getirdiği, ancak eşinin kendisini hiç arayıp sormadığı, eski fiil ve hareketlerine devam ettiğinden bahisle boşanmalarına karar verilmesi istenmiştir.**

Davalı tarihsiz ve havalesiz bir dilekçe ile açılan davayı kabul etmediğini, iki kez kaza geçirdiğini, birinde beyin travması diğerinde, çene kırılması ile sonuçlandığını, sinirsel yapısında arıza meydana geldiğini, traktör ve motosiklet kaza geçirmesi nedeni ile bu durumun meydana geldiğini kontrollü olarak ilaç kullandığını, eşine karşı tecrübesizliği nedeni ile bazı hataları olduğunu, ancak boşanmak istemediğini,söyleyerek üstü kapalı olarak davacının iddialarını doğrulamış ve kendi gerekçelerini öne sürmüştür. Dinlenen davacı tanığı tarafların komşusu olduğunu, zaman zaman evleri içinden bağrıışmalar duyduğunu, birkaç kez kapılarını çaldığını, davalıya “Y. olanlar nedir komşular rahatsız oluyor diye sorduğunu”, davalının da “Yok bir şey A. ağabey” diyerek kapısını kapattığını söylemiştir. Davalı tanığı ise davalının akrabası olduğunu, davalının iki kez kaza geçirmesinden sonra taraflar arasında biraz tartışma olduğunu söylemiştir.

Mahkememizce yapılan yargılama sonunda 2002/392 esas 2003/243 karar sayılı 22.05.2003 tarihli hükümlerle davacının iddiasını ispatlayamadığından bahisle davanın reddine karar verilmiştir

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 20.11.2003 tarih 2003/14915 Esas 15939 karar sayılı ilamı ile davacının 19.12.2002 havale tarihli cevaba cevap dilekçesinde kocasının kendisini hastanelik oluncaya kadar dövdüğü ve Burhaniye Cumhuriyet savcılığında raporları bulunduğunu, bildirmesi karşısında bu husus araştırılmadan eksik inceleme ile hüküm kurulması nedeni ile mahkememizin kararı bozulmuştur.

Taraflara bozma ilamına diyecekleri sorulduktan sonra uyulmasına karar verilerek Burhaniye C.Başsavcılığı'nın 25.06.2002 tarih 2002/1157 H Z -52 Esas sayılı yetkisizlik kararı ile Ayvalık C.Başsavcılığına gönderilen eşe karşı müessir fiil suçlamasına ilişkin olarak Ayvalık sulh ceza mahkemesine açılan 2002-378 Esas 2002/392 karar sayılı hükme ilişkin dosya celp edilmiştir.

BURHANIYE ASLİYE HUKUK(AİLE MAHKEMESİ) 2004/240E-2005/76K sayfa :2

Sanık Y. İ.'nin eşi H. İ.'yi 3 gün iş ve gücünden kalacak şekilde yaralanmasına sebebiyet verdiğiinden bahisle şekilde 25.07.2002 tarihinde TCK 456/4 uyarınca suçu sabit bulunarak mahkumiyetine karar verilmiş ve kesinleşmiştir.

Dosya kapsamına göre davalının davacıya karşı müessir fiil uyguladığı, karısını dövdüğü, bundan dolayı mahkum olduğu, sabit olmuştur. Tanık beyanlarına göre müşterek hanede kavga ve tartışmalar yaşandığı sabit olmuştur, davalı da kendi beyanları ile hastalığını ve geçirdiği rahatsızlıkları ileri sürerek sinirli olduğunu kabullenip bu tartışmaları doğrulamıştır. Taraflar arasındaki geçimsizlik ve eşe karşı fena muamele sabite olduğundan tarafların boşanmasına ilişkin aşağıdaki gibi karar verilmesi ayrıca Ayvalık Belediyesinde çalışmakta olan davalıdan karısı ve çocuğu için nafaka tahsiline ilişkin aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

Davacı vekilinin Davasının kabulü ile **H. İ. ile Y. İ'nin ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA.** Dair davacı vekilinin yüzüne karşı yasa yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.17.03.2005

Dava 8:

Mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılaması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ

Davacı vekilince mahkememize verilen dilekçe ile, 30.10.1993 tarihinden beri evli olan ve 1994 D.lu G. isminde bir kızı bulunan tarafların evliliğinin, ilk yıllarından beri davalının ağır kusurlu davranışları, evlilik birliğinin kendisine yüklediği görevleri yerine getirmemesi, sorumsuz hareketleri, yalan söylemesi, evine bakmaması evin geçiminin ekonomik olarak davacı tarafından karşılanması, **davalının ise içki ve kumar için yaşayan bir insan durumuna gelmesi, defalarca davacıyı haksız yere yıldırım amacı ile dövmesi, aşağılaması , hakaret ve tehdit etmesi, eşyaları kırıp**

dökmesi nedeni ile temelinden sarsıldığı ve müşterek hayatın taraflar içine çekilmez hale geldiği, davalının sürekli olarak eve alkollü gelip kavga çıkarması, karısı ve kızını dövmesi nedeni ile Burhaniye Asliye Ceza mahkemesinin 2004/372 ve 2004/269sayılı dosyasında ve Burhaniye Sulh Ceza Mahkemesinin 2004/318 sayılı dosyasında kamu davası açıldığı, son olarak davalının 14.08.2004 günü gece 04.30 sıralarında alkolünde etkisiyle davacı üzerinde cam kavanoz kırıp bıçakla üstüne yürüdüğü ve daha sonra davacı ve kızına evin dışına attığı, sizi öldürürüm, gebertirim, orospu, şaban asalak, dangalak, ne olduğu belirsiz kadın şeklinde tehdit ve hakaretlerde bulunduğuundan bahisle tarafların boşanmasına müşterek çocuğun velayetinin anneye verilmesine, müşterek çocuk için 250 YTL tedbir ve iştirak ,davacı için boşanmakla eşin maddi desteğine yitirmekten dolayı 10 bin YTL maddi tazminat, ve davalı eşin kusurlu ve davacının kişilik haklarına saldırı niteliğindeki davranışlarından dolayı 30 bin YTL manevi tazminata hükmedilmesi talep edilmiştir.

Davalı 17.02.2004 tarihli oturumda; dava dilekçesindeki iddiaları kabul etmediğini, aralarındaki anlaşmazlığın asıl sebeplerinin davacının ablası ve eniştesinin kendilerine olan borçları olduğunu, bu borçları ödemelerini talep ettiği için davacı ile aralarının bozulduğunu, Ağustos ayından beri ayrı yaşadıklarını tekrar bir araya gelmelerinin mümkün olmadığını, kendisinin de boşanmak istediğini söyleyerek boşanma açısından davayı kabul etmiştir.

Tamk G. T. Urla Asliye Hukuk mahkemesine verdiği ifadesinde; taraflarla iki dairelik bir evde bir müddet altı üstlü oturduklarını, kendileri taşındıktan bir süre sonra yeni evli olarak alt katlarına taşınan bu çiftin evlilikten bir sene kadar sonra aralarında bazı sürtüşmelere şahit olduklarını, tarafların kızına kendi kızları baktığı için aile ile oldukça yakınlaştıklarını, davalının sinirli, ailesine karşı sorumsuz, yeri geldiğinde bağırان ve hakaret eden bir eş olduğunu bizzat gördüğünü, **tarafların öğretmen olması nedeni** ile yaz tatilinde çıktıkları 1-2 aylık izinleri boyunca davalının eşini ve çocuğunu evde yalnız bırakarak kendi arkadaşları ile özel tatillere gittiğini, davacı A.'nın bu konuda şikayetçi olduğunu, nereye gittiğini sorduklarında kocasının kendi arkadaşları ile yat gezilerine çıktığını, özel eğlenceler yaptığını söylediğini, davalının içki alışkanlığı olduğunu, ve içkiden dolayı eşine bağırduğunu, hatta dayak attığını, davacının yüzündeki morluk ve şişlikleri gördüklerinde de akşam aile içindeki kavgadan dolayı olduğunu kendilerine ifade ettiğini, davalının maddi olarak aileye yardım etmediğini,

evin kira, su ve diğer giderlerinin davacı tarafından karşılandığını, hatta bazen davacının kendilerinden borç aldığını, söylemiştir.

Tamk V. T. Urla Asliye hukuk mahkemesine verdiği ifadesinde ; taraflar ile altı üstlü oturduklarını, kızlarına doğumundan itibaren 5 yaşına kadar kendisi ve kızının birlikte baktığını, bu nedenle her gün görüşme imkanlarının olduğunu,akşamları kavga sesleri duyduklarında ertesi gün A.'nın yüzünde morluk ve şişlikler gördüklerini,kavga sırasında kızı G.'yi evden çıkartarak kendi yanlarına getirdiğini, davalının alkollü olduğu bir sırada davacının kendilerine gelerek eşinin elinin kesildiğini, kavga sırasında cama vurduğunu, söylemesi üzerine davalıyı kendi eşinin hastaneye götürdüğünü, **her bahar yaklaştığında kavgaların sıklaştığını yaz ayları geldiğinde şiddetlendiğini, okul tatil olduğu zamanlarda da davalının evden ayrıldığını uzun süre eve gelmediğini, eşi ve çocuğunun ancak acil durumlarda kendisine ulaştığını, evinin tüm ihtiyaçlarının davacı tarafından karşılandığını, davalının kumar alışkanlığı olduğunu, gelirini buna harcadığını,çocuk 4-5 yaşında iken davacının yediği çok şiddetli bir dayak sonrasında boşanmaya karar vererek avukata gittiğini, davalının Atatürk meydanında davacının ablasının ve abisinin üzerine yürüyerek boşanmayacağını söyleyip tehdit ettiğini bir çok kişinin gördüğünü, daha sonra aileler ve arkadaşların araya girerek tarafları barıştırdığını, 1999 Temmuz ayında İzmir'e taşındıklarını, ancak davacı ile telefon ile görüştiklerinde evliliğin bu şekilde devam ettiğini söylediğini, 23. Ağustos 2004'de tarafların kızının doğum günü için aradığında davalının karısı ve çocuğunun davacının ablasına gittiğini söylediğini, tarafların davacının ablasına ait yazlıkta oturduklarını söylemiştir.**

Tamk G. A.; annesi ve babasının sıkça kavga ettiğini, babasının içki içiyor olması nedeni ile sıkça tartıştıklarını, her ikisinin de öğretmen olduğunu, öğleden sonra saat 15.00'da okul sona erince babasının eve gelip yemeğini yiyip dışarı çıktığını, gece yarısına doğru bazen de gece yarısından sonra eve geldiğini, genelde arkadaş gurubu ile dışarıda içki içtiğini, 10 ay kadar önce sabaha karşı 04.00'da eve gelen babasının kapıyı çaldığını,kendisinin açtığını, uyuyan annesine sinirlenerek zorla kaldırdığını,kendilerine yine bağırmağa başladığını, annesine orospu, kaltak diye küfür ettiğini, sizi geberteceğim, öldüreceğim diyerek, mutfaktan kavanoz alıp kırarak üzerlerine yürüdüğünü, evden kovaladığını, dışarı çıktıklarını, bir müddet dışarıda beklediklerini, daha sonra kendilerini içeriye

çağırıldığını, eniştelere olan A.'ya telefon açarak gel bunları götür yoksa geberteceğim dediğini, eniştesinin gelip kendisini alarak teyzesinin evine götürdüğünü o zamandan beri de orada yaşadıklarını, İstanbul'daki teyzesine ait yazlık evde oturduklarını, babası ile birlikte iken kiralık bir evde kaldıklarını, kira parasını annesinin verdiğini, babasının maaşı içki masraflarına yetmediği için borçları olduğunu, bu yüzden annesi ile sık sık tartıştıklarını, babasının annesinden para aldığını, evden ayrılmadan iki üç ay öncesinden yine içkili olarak eve gelen babasına annesi geç gelme sebebini sorduğunda; bağırıp çağırmaya başladığını, kendilerini odaya kilitlediklerini, mutfaktan bıçak alıp sizi geberteceğime diyerek kapıya vurduğunu, bir süre sonra sesi kesilince gittiğini anlayıp dışarı çıktıklarında kapıda bıçak izleri olduğunu gördüklerini, kendisi ile her zaman annesinin ilgilendiğini, derslerine yardım ettiğini, annesi ile birlikte olmaktan mutlu olduğunu, yanında kendini güvende hissettiğini söylemiştir.

Tanık F. U. ; Davalı aynı okulda uzun yıllar çalıştığını, Evlerine bir kere gittiğini, davacı A.'nın da kendilerine bir kere gittiğini, tarafların evine gittiğinde A.'nın aşırı titiz davrandığını, evden içeri girerken bastıkları yolları üç kez sildiğini, kahve taşınca önce ocağı sonra kahveleri ikram ettiğini, salonda giyilen terliğin mutfığa girmelerine izin vermediğini, siz gelmeyin ben getiririm demesi, böylece titiz olduğunu anlaması, çocukları küçükken davalının babasının hastalandığını davacının titiz olduğu için kayınpederini eve almadığını davalıdan duyduğunu; yine çocukları küçükken davalı ciğerlerinden hastalandığında çocuğa bulaşmasın diye davalıyı kardeşinin evine gönderdiğini, davalının alkol sorunu olduğunu sanmadığını yemeklerde bir araya geldiklerinde içtiğini, maddi sıkıntıları olduğunu, davacının kredi çekip kardeşine verdiğini, duyduğunu söylemiştir.

Tanık E. D.; davalının çalıştığı okulda görevli olduğunu 2-3 yıl kadar önce taşınır iken yardımcı olduklarını, eşya taşırken davacının aşırı titiz davranırken ellerini birkaç kez yıkattığını, hiçbir şeyi elletmediğini, ayakları ile içeri girmelerine izin vermediğini nerdeyse çoraplarını bile çıkarttıracağını, bunun dışında çocukları hastalandığında hep babasının doktora götürüp ilgilendiğini, davalının ara sıra alkol kullandığını söylemiştir.

Tanık İ. Ö. ; davalının kız kardeşi ile kendi oğlunun evli olduğunu, tarafların evliliğine de kendisinin vesile olduğunu, evliliklerinin ilk yıllardan itibaren davacının

aşırı titiz ve temizlik düşkününü olduğunun ortaya çıktığını, kapıdan girer girmez eşi ve çocuğunun üzerini değiştirdiğini odadan odaya terlik değiştirmelerini istediğini, evine misafir gelmesini istemediğini, ev kirlenecek diye yemek pişirmediğini, davalının babası üç yıl hasta yattığında evine almadığını, davacının ablası N. K.'nin evlendikleri günden itibaren davacıdan maddi taleplerde bulunduğunu, davacının altınlarını ablasına verdiğini, daha sonra Ayvalık'ta dolar mark borç aldıklarını kredi çektiklerini ve davacının ablasına verdiklerini, hatta oğlunun bile parasal olarak onlara yardım ettiklerini davalının alkol kullandığını ancak alkolik olmadığını, bir dönem boşanmaya kalktıklarını, davacının psikolojik yardım almasının gündeme geldiğini, ancak buna da ablasının engel olduğunu doğduğu günden itibaren çocuğun halası tarafından hastalandığında bakıldığını, bir kavgalarında da davacının davalıya sandalye ile vurduğunu duyduğunu, bu olayın ilk boşanma davalarından önce olduğunu söylemiştir.

Burhaniye Asliye Ceza Mahkemesinin 2004/372 esas sayılı dosyasında sanık A. A.'nın 14.08.2004 tarihinde eşi A. A'ya yönelik olarak aile efradına kötü muamele darp, ve sövme suçlarından dolayı ayrı ayrı cezalandırılmasına karar verildiği, anlaşılmıştır.

Dosya kapsamına göre davacı ve davalı arasında şiddetli geçimsizlik olduğu sabittir ve son olarak davalının eşine yönelik darp, sövme, ve kötü muamele davranışlarında bulunarak, eşi ve çocuğunu sokağa attığı, gerek tanık beyanları, gerekse Asliye ceza Mahkemesinin dosyası kapsamında belirlenmiştir. Davacı tanıkları davalının evlilik boyunca alkol alıp eşine karşı şiddet uyguladığı, ve hakaret ettiğini bunu bir alışkanlık haline getirdiğini, kazancını alkol ve kumar alışkanlığına yatırdığını, eşi ve çocuğunun ihtiyaçları ile gereğince ilgilenmediğini, evin ihtiyaçlarının çoğunun davacı tarafından karşılandığını beyan etmişlerdir. Davalı tanıkları ise davacının ev içerisinde titiz olmasını ve ayrıca ablası ve eniştesine maddi olarak destek olmasını, taraflar arasındaki geçimsizliğin sebebi olarak göstermişlerdir. Aşırı titiz olmak veya yakınlarına maddi destek de bulunmak hiç kimsenin dövülmeyi ve hakarete uğramayı hak etmesine neden olamaz. Kaldı ki davalının bizzat kredi çekerek yakınlarına yardımcı olduğu tüm tanıklarca beyan edilmiştir. Taraflar arasındaki şiddetli geçimsizlik de davalı haksız davranışları ile ağır kusurludur. Evliliğin devamında beklenen fayda kalmamıştır. Davalının eşine yönelik olarak uzun

zamandır süre gelen haksız tutum ve davranışları karşılığında davacının manevi tazminat talebinin MK .174 /2 maddesi uyarınca kısmen kabulüne karar vermek gerekmiştir.Yine davacının boşanma yüzünden mevcut ve beklenen menfaatlerinin zedeleneceği eşinin aile birliği açıdan maddi desteğinden mahrum kalacağı dikkate alınarak MK 174/1 maddesi uyarınca maddi tazminat talebinin kısmen kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.Müşterek çocuğun özellikle kendi beyanı da dikkate alınarak anne ve babanın yaşam tarzı dikkate alındığında velayetinin anneye verilmesinin menfaatine olacağı kanaatine varılmıştır.Açıklanan nedenlerle aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

H Ü K Ü M :Yukarıda açıklanan nedenlerle ;

1-Davanın **KABULÜ** ile Balıkesir ili Ayvalık ilçesi A. A. ile A. A'nın **ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA.**

Dava 8: Mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılaması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili tarafından mahkememize verilen dilekçe ile, 1988 yılında anlaşarak evlenen tarafların bu evlilikten üç çocukları olduğu, davacı evliliğin devamı boyunca kendisine düşen tüm yükümlülükleri yerine getirdiği halde davalının asabi uyumsuz tavırları nedeniyle taraflar arasında geçimsizlikler doğduğu, evliliğin devamı süresinde ailesinin etkisinde kaldığı, annesinin ve ablasının yönlendirmesi sonucu hareket ettiği, evini ve ailesini sahiplenmediği, en küçük sorunun çözümünü habersizce evini terk etmekte bulunduğu, evlilik birliğinin kendine yüklediği görevlerden kaçındığı, sebep yok iken huzursuzluk ve tartışma çıkardığı, davacıya **manyak, deli,** gibi hakaretlerde bulunduğu, hatta **davacının yüzünü tırmaladığı, ve fiziksel olarak zarar vermeye kadar bu saldırılarını devam ettirdiği,ayrıca davacının ailesi ve yakınları ile görüşmesine engele olduğu, saldırgan tavırlarını müşterek çocuklara yönelttiği, asabi yapısı nedeni ile çevredeki komşuları ile anlaşmazlığa düştüğü, komşuların tümünün davalı ile görüşmekten kaçındığını, ailesinin baskıları neticesinde Antalya'ya yerleşmek istediği, ve evini terk ederek onlara gittiğinden bahisle tarafların boşanmalarına müşterek çocuklar R., T. ve A.'nın velayetlerinin davacıya verilmesi istenmiştir .**

Davalı vekili 05.04.2004 tarihli cevap dilekçesinde tarafların 6 yıl davacının annesi ile birlikte oturduklarını, **kayınvalidenin davacıyı olumsuz etkileyerek huzursuzluk çıkardığını, davalının yuvası bozulmasın diye buna katlandığını,**

annesi ve ablasının etkisinde kalmadığını, ailesini korumaya çabaladığını, 6 yılın sonunda öğretmenler mahallesindeki evlerine taşındıklarını, ancak davacının evliliğin başından beri alkol kullanması nedeni ile bu durumun evde huzursuzluğa yol açtığını, son 5 yıldır da davacının alkol kullanımının arttığını, davalıya ve çocuklarına karşı şiddetli dayak ile sonuçlandığını, davacının geçimini sağlayacak iyi bir işinin bulunmaması nedeni ile evin geçimini temin edemediğini, ve karısını ailesinden para istemeye zorladığını, evlilik boyunca davalının ailesinin maddi desteğini gördüklerini, çocuklarına küfürler yağdırıp karısını ve çocuklarını defalarca dışarı edip kovduğunu, sokakta kalan davalının ailesinin yanına sığınmak zorunda kaldığını söyleyerek tarafların bu nedenlerle boşanmalarına müşterek çocukların velayetlerinin anneye verilmesine çeyiz senediyle tutanak altına alınan eşyaların aynen veya nakden ödenmesine. Antalya 1. aile mahkemesince karara bağlanan 75 YTL davalı için, 40'ar YTL çocuklar için tedbir nafakasının kararın kesinleşmesinden sonra yoksulluk ve iştirak nafakasına çevrilmesine karar verilmesi ayrıca 10 bine YTL maddi 5 bin YTL manevi tazminatın davacıdan alınıp davalıya verilmesini istemiştir.

Duruşmada dinlenen davacı tanıkları tarafların evliliğinin birçok kereler tatile uğradığını, davacının alkolik olmadığını, davalının asabi bir yapısı olduğunu gergin ve saldırgan tutumları bulunduğunu, Antalya da bulunan ailesinin yanına yerleşmek istediğini, kocasına ve çocuklarına başkalarının yanında küfür ve hakaret etmekten çekinmediğini, kocasının ailesi ile ilişkilerinin iyi olmadığını, Bayramdan bayrama ancak görüştiklerini, sudan sebeplerle sürekli kavga çıkardığını, davacının ailesinin yanına gitmesini istemediğini, aşırı sinirli yapısı nedeni ile komşuları ile ilişkilerinin bozuk olduğunu, hadiseleri büyüttiğini, olayı küslüğe vardırıldığını, çocuklarının komşu çocukları ile oynamasına engel olduğunu söylemişlerdir.

Davalı tanıkları talimat ile alınan ifadelerinde davacının alkol bağımlısı olduğunu, günde 10 tane bira içtiğini, **köyde 3 günlük evli iken eşini dövdüğünü, köyden göçtüktan sonra evi ile ilgilenmediğini karısına karşı küfür ve hakaret ettiğini**, söylemişlerdir.

Davacının alkolik olup olmadığı ve kısıtlanmasını gerektirir durum bulunup bulunmadığı hususunda Burhaniye Sulh Hukuk mahkemesine ihbarda bulunmuş mahkemece yapılan inceleme neticesinde 2005/3 -116 esas karar sayılı ilamla davacının

kronik alkol bağımlısı tespit edilememesi nedeniyle vesayet altına alınmasına gereke olmadığına karar verilmiştir.

Antalya Aile mahkemesine talimat yazılarak davalı ve çocukları hakkında mahkeme nezrinde bulunan psikolog ve pedagoğ tarafından rapor tanzimi istenmiş davalı eş ve müşterek çocukların anlatımları neticesinde davalının bilinçli ve baskı altında kalmadan boşanma kararına vardığı, çocukların yaşitlarına paralel zihinsel ve bedensel gelişim gösterdiği babalarına karşı olumsuz tutuma karşı sahip oldukları, annenin çocuklarının bakım ve eğitimleri ile ilgilenebildiği, velayetlerinin anneye verilmesinin uygun olacağı yolunda görüş ve kanaat bildirilmiştir.

Tarafların nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiş 28.07.1988 yılından beri evli oldukları, 18 yaşından küçük müşterek 3 çocukları bulunduğu anlaşılmıştır. Tarafların ekonomik ve sosyal durumları araştırılmıştır.

Toplanan delillere göre; davacı ve davalı evlendiklerinde kısa bir süre köyde yaşadıkdan sonra Burhaniye'ye yerleşmişler, bir müddet davacının ailesi ile birlikte yaşamışlar, daha sonra ayrı bir konut edinmişlerdir. Gerek tanık anlatımları gerekse tarafların karşılıklı yakınmaları dikkate alındığında, her ikisinin de; evlenmekle anne babadan ayrı bir konut edinen bireyin artık velayet denetiminden çıktığı, ayrı bağımsız bir kişilik olarak kendi ailesini oluşturma ve kendi düzenini kurma hakkı ve sorumluluğu olduğu gerçeğinin ayırımına varamadığı açıktır. Toplumumuzda ister reşit olsun ister evlenip ailesi ile birlikte kalsın, hatta evlenip ayrı evde yaşasın, anne babaların gözünde çocukların her zaman korunup kollanması ve gözetim altında tutulması eğilimi bulunduğu, eşi, arkadaşları hatta çocukları ile ilişkisinin ailesi tarafından yakın olarak izlendiği ve gerek görüldüğünde hemen müdahale edildiği, özellikle sorunlu evliliklerde de çiftlerin bu müdahaleye engel olamadıkları gözlenmektedir. Tarafların tanık olarak daha çok yakın aile bireylerini dinlettiği ve onların da koruma duygusu ile sorunun kaynağını yalnızca karşı taraf olarak gösterdiği görülmüştür. Karı kocanın evlilikleri boyunca ailelerinin evlilik ve ilişkileri üzerinde yarattığı etkiden kurtulamadıkları, davalının içinde bulunduğu ortamdan uzaklaşmak için kendi ailesine sığınmayı çare olarak gördüğü, davacının ise sorunlarını çözmek yerine kayıtsız kalarak ve alkole sığınarak evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına göz yumduğu, karı kocanın ilişkisinin yıprandığı karşılıklı sevgi saygının tükendiği kanaatine varılmıştır.

Çeyiz senedindeki eşyalar açısından usulüne uygun olarak açılmış bir dava yoktur. Davalı eşin boşanmakla kocasının desteğini yitireceği ve evliliğin yürümemesinde daha az kusurlu olduğu kanaati ile maddi tazminat talebi kısmen kabul edilmiştir.

Davalı kadının da kocasına karşı hakaret ve şiddete yönelik davranışları olduğu tanıklarca bildirildiğinden manevi tazminat talebi yerinde görülmemiştir.

Çocukların velayeti Antalya Aile Mahkemesi uzmanlarının hazırladığı rapor nazara alınarak anneye verilmiştir. Davalı eş ve çocuklar için Antalya 1.Aile Mahkemesinin 2003/1029E- 2004/1774K sayılı birleşen dosyasında takdir olunan tedbir nafakası miktarlarına aynen itibar edilmiş ve yoksulluk ve iştirak olarak devamına karar verilmesi uygun görülmüştür. Açıklanan nedenlerle aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

H Ü K Ü M _Yukarıda açıklanan nedenlerle; Davanın KABULÜ İLE 1965 D.lu B.Y. ile 1970 D.lu N. Y'nin ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA. Dair davacı vekili ile davalı vekilinin yüzlerine karşı yasa yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı. 16.03.2006

Dava 9:

ESAS NO :2004/146

KARAR NO :2004/350

HAKİM :

KATİP :

DAVACI :Ü. T.- Burhaniye -

VEKİLİ :Av Nedret Akova -Burhaniye

DAVALI :S. T.-- Burhaniye

DAVA :BOŞANMA

DAVA TARİHİ :21.04.2004

KARAR TARİHİ :09.07.2004

Davacı vekili tarafından mahkememize açılan davanın yapılan açık yargılaması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili tarafından mahkememize verilen dilekçe ile davalının evlilik birliğinin kendisine yüklediği görevleri yapmaması, **davacıya karşı şiddet uygulaması**, davacıda derin yaralar açılmasına neden olması,

sebebiyle evlilik birliğinin temelinden sarsıldığı, çocukların ruh sağlığının bozulduğundan bahisle boşanmalarına karar verilmesi, çocukların velayetinin anneye verilmesi istenmiştir.

Davalıya dava dilekçesi ile cevap ve delillerini 10 gün içerisinde sunmadığı, duruşmaya gelmediği, kendisini vekille temsil ettirmediği takdirde yargılamanın yokluğunda yürütülerek hüküm verileceği ihtarını ve duruşma gününü belirtir davetiye 13.05.2004 tarihinde tebliğ edilmiş, cevap vermediği gibi, duruşmaya gelmemiş, kendisini vekille de temsil ettirmemiştir.

Tarafların nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiş 18.05.1989 yılından beri evli oldukları, müşterek reşit olmayan iki çocukları bulunduğu anlaşılmıştır. Cumhuriyet Savcılığı aracılığıyla tarafların ekonomik sosyal durumu araştırılmış, davacı tanıkları dinlenmiştir.

Davacı tanığı E. K. tarafların 1,5 yıldır ayrı yaşadıklarını, davalının alkol alıp karısına karşı **sürekli küfür, dayak hakaret, tehdit gibi fena muamelelerde bulunduğunu, davacının çocuklarını alarak annesinin evine gittiğini, aynı evde yaşarlarken davalının davacıyı dövdüğünü gördüğünü,”Orosu, seni öldüreceğim” diyerek küfrettiğini, ayrı yaşadıkları günlerde ise sokakta her gördüğünde karısına saldırdığını, Karakolun arkasındaki sokakta karısını dövdüğünü kendisinin kurtardığını, davacının iki kez intihara kalkıştığını, tüm kazancını içkiye yatırdığını, çocuklarının kırtasiye ihtiyaçlarını dahi dükkânından karşılamadığını, oğluna ,”Orosu çocuğu “diye hitap ettiğini söylemiştir.**

Davacı tanığı N.K.; davalının yanında 4 yıl çalıştığını, 2002 yılında ayrıldığını, çalıştığı dönemde davalının karşı dükkanda çalışan kızın yanına gelen bir kızla arkadaşlık yaptığını onu da işe almak istediğini,tüm esnafın bu ilişkiden haberdar olduğunu,karısının bu durumu öğrenmesi ile ilişkilerinin bozulduğunu,kavga ve tartışmalara başladıkları,davalının gündüzleri de alkol almaya başladığı,karısına küfür ve hakaretler de bulunduğunu, oğluna okul malzemelerini vermediğini, kendisinin davalıdan habersiz çocuğun ihtiyaçlarını karşıladığını,söylemiştir.

Davacı tanığı C.A.; kız kardeşi olan davacının kocasının içki aldığında saldırganlaştığı ,küfür ve hakaretlerine sürekli şahit olduğunu ,davacının vücudunda morluklar gördüğünü,yirmi gün önce kardeşini ziyarete geldiğinde içerek kapıya dayanan davalının küfür ettiğini,ailesinin ihtiyaçlarını karşılamadığını söylemiştir.

Burhaniye Sulh Ceza Mahkemesinin 2004/142 sayılı dosyasında, suç tarihi olan 20.04.2004 tarihinde eşine karşı etkili eylem hakaret, ölümlle tehdit, saldırgan sarhoşluk suçlaması ile kamu davası açılmış, 2004/184 sayılı dosyada ise 21.05.2004 tarihinde eşine karşı ölümlle tehdit, hakaret ve saldırgan sarhoşluk suçlamasıyla kamu davası açılmış ve Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun uyarınca tedbir istenmiştir. Bu dosyaların birer sureti dosyamız arasına konulmuştur.

Davacı vekili 09.07.2004 tarihli oturumda tazminat ve nafaka talepleri bulunmadığı, yargılama gideri istemediklerini söylemiştir.

Davacı tanıklarının beyanları ve ceza dosyaları kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, karşılıklı sevgi, saygı, şefkat duygularının tükendiği, ailenin birbiriyle ilişkisinin didişmeye dönüştüğü, makul dengeli ilişki kurulamadığı, karı-koca ve evlat-baba arasında bulunması gereken asgari iletişimin, dayanışmanın dahi kalmadığı, ortak yaşamın sona erdiği ve tarafların yaşadığı ve yaşamakta olduğu olaylar dikkate alındığında da ortak yaşamın sağlıklı bir biçimde yürütülmesinin mümkün olmadığı, evlilik birliğinin temelinden sarsıldığı, anlaşılakla davanın kabulü, çocukların yaşı dikkate alınarak velayetlerin annelerine verilmesi gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan nedenlerle Davacının davasının KABULÜ ile 1969 d.lu Ü.T. ile 1959 D.lu S. T.'nin MK nun 166 maddesi uyarınca ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA. Dair davacı vekillinin yüzüne karşı yasa yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.09.07.2004

Dava 10:

T.C.

BURHANİYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2005/121

KARAR NO : 2005/385

HAKİM :

KATİP :

DAVACI : C. K.- BURHANİYE

VEKİLİ : AV. FERİDUN SOYKÖK /BURHANIYE
DAVALI : S. K.- BURHANIYE
DAVA : BOŞANMA
DAVA TARİHİ : 22.04.2005
KARAR TARİHİ : 14.12.2005

Davacı vekili tarafından açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekilince mahkememize verilen dilekçe ile; 7 yıldır evli olan ve A. ve I. isimli müşterek çocukları bulunan tarafların evliliğinin, davalının çalışmaması, alkol ve başka şeylere olan alışkanlığı, evini ihmal etmesi, evdeki eşyaları satarak borç ödemesi, eşi ve çocuklarını başkalarının bakımına muhtaç hale düşürmesi nedeni ile temelinden sarsıldığı hiçbir sosyal fayda beklenmediği ve davacı ve çocuklarının evden ayrılarak davacının ailesinin yanına gittikleri davalının ise onları hiç arayıp sormadığından bahisle şiddetli geçimsizlik nedeni ile boşanmalarına, davacı lehine aylık 200, çocuklar için aylık 150'şer YTL tedbir nafakasına hükmedilmesi ve hüküm kesinleşince iştirak ve yoksulluk olarak devamına karar verilmesi istenmiştir.

Davalı hazır bulunduğu 28.09.2005 tarihli oturumda açılan davayı kabul etmediğini ve boşanmak istemediğini söylemiştir.

Nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiş,21.08.1998'den beri evli oldukları,2001 doğumlu A. K. ve 2004 doğumlu I. F. isminde iki çocukları olduğu görülmüştür. Tarafların ekonomik sosyal durumları araştırılmış, davacı tanıkları dinlenmiştir.

Davacı tanıkları; tarafları 1,5 yıldır ayrı yaşadığını, davalının evlendikleri günden beri çalışmadığını, oturdukları evin kirasını ödeyemeyince icra yoluyla davacının babasından tahsil ettiklerini, davacının babasının kamyon alıp çalışması için davalıya verdiğini, kredi kartını verdiğini, aşırı harcamada bulunan davalının borçlarının kayınpederi tarafından ödendiğini, evine eşine ve çocuklarına bakmadığını, evdeki televizyon, çamaşır makinesi, müzik seti gibi eşyaları dahi satarak parasını kumara yatırdığını, evlerinde hiçbir eşya kalmadığını, davacının büyükannesinden satmak için zeytinyağı aldığını ancak parayı getirmediğini, maddi sıkıntıları yüzünden sık sık kavga ettiklerini, alkol alışkanlığı neden ile davalının uzun yıllardır karısı ve çocuğunu ihmal ettiğini, bakkala olan borçları nedeniyle ekmek bile alamadıkların, **davalının eşini ve**

çocuklarını dövdüğünü, davacının bundan önce bir kez daha baba evine sığındığını söylemişlerdir.

Sonuç olarak davalı alkol, kumar alışkanlığı ve çalışmaması, elindekileri de içki ve kumara yatırması nedeniyle ailesinin geçimini temin edemediği gibi, yapılan yardımları ve evdeki eşyaları satarak parasını dahi alışkanlıklarına yatırarak eşini ve ailesini ihmal etmiş, maddi sıkıntılar nedeniyle evliliğin kendisine yüklediği yükümlülükleri yerine getirmemiş ve bu nedenle evde huzursuzluklar, kavgalar yaşanmış ve evlilik birliği davacıdan yürütmesi beklenemeyecek derecede temelden sarsılmıştır. Açıklanan nedenlerle davanın kabulü ile tarafların boşanmalarına, müşterek çocukların yaşı dikkate alınarak velayetlerinin anneye verilmesine, eş ve çocuklar için nafakaya hükmedilmesine ilişkin aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir,

HÜKÜM:Gerekçesi Yukarda açıklandığı üzere Davacının davasının KABULÜ ile, 1981 doğumlu C. K. ile 1974 doğumlu S. K'nın ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA, Dair davacı vekilinin yüzüne karşı davalının yokluğunda yasa yolları açık olmak üzere açıkça okunup usulen anlatıldı. 14.12.2005

Dava 11:

Mahkememizce yapılan açık yargılaması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı VEKİLİ tarafından verilen dilekçe ile 1994 yılında evlenen ve çocukları olmayan tarafların evliliğinin davalının düzenli bir aile yaşamının bulunmaması, doğru dürüst çalışmaması ve evine bakmaması, bazen 4-5 ay eve uğramaması 1998 yılında kredi çekip geri ödememesini yapmaması, eve haciz için icra memurluğunun gelmesine sebebiyet vermesi nedeniyle her ne kadar davacı sabır gösterip ailesini ayakta tutmak için üstün çaba gösterdi ise de davalıdan **baskı ve şiddet görüp dayak yediği, alkol alışkanlığı nedeniyle aile içi şiddete devam ettiği, son olarak 10,01,2004 tarihinde eve gelinde 1 şişe şarapla gelen davalının başlayıp tartışma sonucunda davacıya şarap şişesi ile vurduğu,** davacının Pelitköy'deki dul annesinin yanına sığınmak zorunda kaldığı, davalının da ocak 2005 tarihinden itibaren Çancı köyündeki evinde nikahsız olarak bir kadınla yaşamaya başladığından bahisle şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanmalarına, davacı lehine çektiği sıkıntılar karşılığında 10.000 YTL manevi tazminat ile aylık 250 YTL tedbir ve yoksulluk nafakasına hükmedilmesi istenmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde; iddiaların tamamen asılsız ve dayanaksız olduğunu, davalının kanser olan babasının masraflarını karşılayabilmek için kredi çektiğini, evlilik birliğinin temelinden sarsılmasında kusurlu olanın davacı olduğunu, davalının ise karısına karşı son derece saygılı davrandığını, alkol alışkanlığı bulunmadığını, başka kadınla ilişkisi olmadığını, davacının kocasına ağır ve onur kırıcı hakaretlerde bulunduğunu söyleyerek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Tarafların nüfus aile kayıt tablosu celp edilmiş, ekonomik ve sosyal durumları araştırılmış, taraf tanıkları dinlenmiştir.

Davacı tanığı F. K. davacının kızı olduğunu, kocası tarafından dövüldüğüne bizzat şahit olmadığını, ancak davalının içki içtiğini, kapıyı kilitleyip anahtarı alıp evden çıktığını kızından duyduğunu, kızı evini terk edip kendi yanına geldiğinde, kalça kısmında morluk olduğunu, kızını doktora götürdüğünü, 1,5 seneden beri kızının yanında olduğunu söylemiştir.

Davacı tanığı A. E. tarafları tanıdığını aynı köyde oturduklarını, davalının iş bulunca çalışan düzenli bir işi bulunmayan vasıfsız bir işçi olduğunu, bulduğunda içki içmeyi adet haline getirdiğini, ancak her hangi bir taşkınlık çıkarmadığını, huzursuzluk yaratmadığını, her iki tarafında tutarsız davranışları bulunduğunu söylemiştir.

Davacı tanığı M.K., ablası olan davacının 10.01.2004 tarihinde kendisini telefonla aradığını, ağlayarak gelip kendisini kurtarmasını istediğini, **eniştesinin ablasına daha önce de şiddet uyguladığını, dövdüğünü**, birkaç kez ayrıldıklarını, ablası geldiğinde vücudunda ve kalçasında morluklar olduğunu, en son ayrıldıklarında araba ile giderek ablasını Çamcı köyündeki evinden alarak Pelitköy'e getirdiklerini, ablasının morlukları annesine gösterdiğini, ancak doktora götürüp şikayetçi olmayı akıl edemediklerini, 20.12.2003 tarihinde tarafların köydeki evine ziyarete gittiğinde, gece 24.00 civarında ablası ile eniştesinin tartıştıklarını gördüğünü, **eniştesinin ablasının boğazını sıktığını görünce araya girdiğini, sakinleştirdiğini**, davalı eve geç geldiği için kavga ediyor olduklarını, sık sık bu şekilde kavga edip ayrıldıklarını, ancak davacıyı kocası ile barıştırarak kendilerinin geri gönderdiğini, çiftçilik yapan ve içkiye düşkünlüğü olan davalının evinin giderlerini karşılayamadığını, 6 ayda 20 YTL harçlık verdiğini, davacıya kendilerinin maddi destekte bulduklarını söylemişlerdir.

Davalı tanıkları ise, taraflar arasındaki huzursuzluğun davacının eniştesinin zeytinliklerini toplamaya gitmesi ile başladığını, genel olarak tarafların

geçimsizliklerine ilişkin bir bilgilerinin olmadığını, davalının annesi olan tanık Ü. F. ise, oğlu I şişe şarap alıp eve geldiğinde karısından sucuklu yumurta istemesi üzerine, karısının ona küfür ettiğini ve ağız münakaşası yaptığını söylemiştir.

Davalı vekili 01.02.2006 tarihli dilekçe ile kendilerinin de evlilik birliğinden bekledikleri faydanın kalmadığını söyleyerek tarafların boşanmasına karar verilmesini, ancak davacının haksız ve hukuksal dayanaktan yoksun diğer taleplerinin reddine karar verilmesini istemiştir.

Toplanan delillere göre davacı ile davalının evliliğinin birçok kereler kesintiye uğradığını, davalının düzenli bir işi bulunmadığı, evin geçimini gereğince temin etmediği gibi, alkol düşkünlüğünün bulunduğu, geçim sıkıntıları sebebiyle münakaşa ettiklerine, davalının karısını darp ederek anne evine gönderdiği, hatta karısının boğazını sıkarken kayınbiraderi tarafından kendisine engel olunduğu, kusurlu davranışları ile davalının evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına sebebiyet verdiği 24.06.1994 tarihinden beri evli olan ve müşterek çocukları bulunmayan tarafların evliliğinden beklenen faydanın kalmadığı anlaşılmakla, davacının davasının kabulüne, tarafların boşanmalarına, kusursuz olan davacı lehine davalının mal varlığı da dikkate alınarak yoksulluk tedbir ve yoksulluk nafakasına hükmedilmesine ayrıca davacının darp edilmiş olması sebebiyle manevi tazminat talebinin kısmen kabulüne aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: yukarıda açıklanan nedenlerle; Davanın **KABULÜ İLE** 1958 doğumlu F. F. ile 1958 doğumlu H. F.'nin **ŞİDDETLİ GEÇİMSİZLİK NEDENİ İLE BOŞANMALARINA**. Davacı lehine taktir olunan aylık 150 YTL tedbir nafakasının dava tarihinden hüküm kesinleşinceye kadar devamına, Hüküm kesinleştikten sonra yoksulluk nafakası olarak davalıdan alınarak davacıya verilmesine. Dair verilen karar taraf vekillerinin ve davalının yüzüne karşı, yasa yolu açık olmak üzere açıkça okunup, usulen anlatıldı. 04.04.2006

Dava 12:

T.C.

BURHANIYE

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

ESAS NO : 2002/78

KARAR NO : 2004/78
 HAKİM :
 KATİP :
 DAVACI : M. İ. Burhaniye
 DAVALI : S. İ. Burhaniye
 DAVA : BOŞANMA.
 DAVA TARİHİ : 08,02,2002
 KARAR TARİHİ : 01,03,2004

Davacı tarafından davalı aleyhine mahkememizde açılan davanın yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı tarafından 08.02.2002 tarihinde verilen dilekçe ile;1995'te evlendikleri, müşterek çocukları olmadığı, alkol alışkanlığı olan **davalının kendisini dövdüğünü, en son bütün kemikleri kırılana kadar dövmesi üzerine açtığı 1999/176 sayılı boşanma davasının,davalının tehditleri sebebiyle gelemediği için açılmamış sayılmasına karar verildiğinden bahisle boşanmalarına karar verilmesini istemiştir.**

Davalıya dava dilekçesi ve duruşma günü,tebliğ edilmiş,duruşmaya gelmemiş ,cevap da vermemiştir.

Tarafların nüfus aile kayıt tablosu, Asliye Ceza Mahkemesi dosyası celp edilmiş, davacı tanığı dinlenmiştir. Buna göre taraflar 1991'den beri evlidir, çocukları yoktur, davalı 27.05.1999 tarihinde karısını,**25 gün iş ve gücünden kalacak şekilde yaralaması nedeniyle TCK 456/2,458,457/1 maddelerine göre cezalandırılmıştır.** Müşteki M. şikayetini geri almışsa da tanık beyanına göre,bu olaydan sonra eşi ile hiçbir araya gelmemiştir.Davalı karısını tehdit etmeye devam etmiş, ona bakmamıştır.

Dosya kapsamına göre davacıya karşı eşi tarafından şiddet uygulandığı sabittir. Davacı ceza davasında şikâyetini geri almışsa da bunu kocasının tehditlerinin devam etmesi nedeniyle yaptığı, bu olaydan sonra bir daha davalı ile bir araya gelmediği açıktır. Davalının davranışı nedeniyle evlilik temelinden sarsılmıştır, devamında beklenen fayda olmadığından taraflar ayrı yaşamaktadırlar. Açıklanan nedenlerle davanın kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,
 Davacının davasının KABULÜ İLE

1965 D.lu M. İ.İLE S.İ.'nin Şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanmalarına, Dair davacının yüzüne, karşı davalının yokluğunda, Yasa Yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.01.03.2004

7. BÖLÜM: SONUÇ

Şiddet genellikle, birinin bir başkasına verdiği zarar anlamındadır. Bu zararın şekli değişebilir. Diğer bireye verilen zarar fiziksel olabileceği gibi duygusal, ekonomik, cinsel ya da başka şekillerde de tezahür edebilir. Bir eylemin şiddet olarak nitelendirilmesi biraz da şiddete maruz kalan bireylerin olayı algılayış tarzlarına bağlıdır. Şiddet algılaması bireyden bireye değişebileceği gibi toplumlara göre de farklılık gösterebilir. Bir toplumun sosyo- kültürel yapısındaki öğeler o toplumdaki davranış örüntülerini meşrulaştırır ya da yasaklar. Örneğin bir ilkel kabiledede ergenliğe giren genç kızların tüm saçları yaşlılar tarafından tavuk yolar gibi tutam tutam çekilmekte ve bu davranış bir gelenek olarak görüldüğü için şiddet olarak nitelendirilmemektedir. Bu nedenle şiddet olgusu bireysel olduğu kadar aynı zamanda toplumsal bir olgudur da.

Şiddet kavramı içerisinde terör, saldırganlık, sporda şiddet, politikada şiddet gibi kavramlar girmekte ise de genel olarak şiddet denilince ilk akla gelen şiddet türü - fiziksel şiddet olduğu için olsa gerek ve bu şiddet türüne en çok aile içinde rastlanıldığı için- aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olmaktadır. Bu nedenle araştırma konumuzu seçerken özellikle yadsınamayacak bir realite olan kadına yönelik şiddet olarak belirledik.

Çalışmamızın başlangıcında kadınların genellikle şiddet olarak fiziksel şiddeti değerlendirdiklerini öne sürmüştük. Yapılan araştırma sonuçlarına bakılacak olursa bu varsayımımızın doğrulanırlılığı görülmektedir. Yine kadınların şiddet görmeye başladığı andan itibaren değil de artık şiddet canlarına tak ettiği zaman resmi ya da sivil toplum kuruluşlarına başvurmaktadır.

İkinci olarak şiddetin sadece alt sosyo-ekonomik toplumsal kesimlerde görülmediği, orta ve üst tabakada da görülebileceğini savunduk. Yapılan araştırma sonuçlarına göre şiddetin sadece sosyal düzeyi ve ekonomik seviyesi düşük ailelerde değil orta ve üst tabakaya mensup ailelerde de görüldüğü saptanmıştır. Ayrıca şiddet uygulayanların sadece erkekler değil kadının kadına da şiddet uyguladığını ileri sürdük. Ancak aile içi şiddetin nedeni olarak yakın akrabaları gösteren kadınların oranı çok değildir. Bunun sebebi olarak ya kadınların şiddet nedeni olarak birbir ailenin diğer üyelerini görmemeleri ya da söylemek istememeleridir.

Üçüncü olarak ise şiddetin sadece az gelişmiş ya da gelişmemiş toplumların bir sorunu değil gelişmiş toplumların da bir sorunu olduğunu iddia ettik. Dünyada şiddet konusunda ulaştığımız dünyadaki şiddet olaylarının araştırıldığı araştırma sonuçlarında açığa çıkan gerçeklere göre şiddet aynı zamanda gelişmiş toplumların da sorunudur. Çünkü aynen savunduğumuz gibi modernleşmenin getirdiği sorunlar beraberinde toplumsal kaynaklı şiddet problemlerini de getirmektedir.

Şiddet davranışı insanların ilkel benliklerinde getirdikleri bir güdünü dışavurumu olabilir. Çünkü Freud bireyin ilkel benliğinde onu yöneten iki içgüdüden bahsetmiştir. Bunlar saldırganlık ve cinselliktir. Şiddet davranışı aynı zamanda bireyin çevresinden öğrendiği, özdeşleşme yoluyla edindiği bir davranış da olabilir. Özellikle şiddetin geçerli olduğu toplumlarda ya da ailelerde yaşayan bireyler bu davranışla iç içe büyümekte ve bu davranışı içselleştirmektedirler. Şiddet uygulaması normal bir davranış olarak kabul edilmediğinden şiddeti uygulayan kişi de normal kabul edilemez.

Modernleşmenin artması, teknolojinin gelişmesi ve kitle iletişim araçlarının giderek yayılması gibi etkenler de şiddeti körükleyen etkenlerdir. Modernleşme içerisinde yabancılaşan ve yalnız kalan birey sosyal güdülerini tatmin edememektedir. Kitle iletişim araçları, reyting kaygısıyla heyecan verici olaylar olarak kamuoyuna sürekli şiddet içerikli yayınlar sürmektedirler. Şiddet toplumsal yapının her alanında göze çarpmaktadır. Şiddetin altında yatan saldırganlık dürtüsü oynana oyunlar da bile karşımıza çıkmaktadır.

Kadınların sıklıkla maruz kaldıkları şiddet türü tecavüzdür. Erkek, çocukluktan itibaren yetiştirilirken kadınların sahibi olarak, her istedikleri yapılan bireyler olarak yetiştirilmektedirler. Eşleri evden birkaç günlüğüne uzaklaşan anneler erkek çocuklarına şaka mahiyetinde olsa da “artık evin erkeği sensin, bizi sen koruyacaksın” türünden sözler söylemekte ve erkek çocuğun zihnine, erkekler olmadan kadınların hiçbir şey yapamayacakları ve kendilerinin onların sahibi oldukları fikri yerleşmektedir. Bu ve benzeri tutumlarla yetiştirilen erkekler her istediklerini kadından alma hakları olduğunu düşünüp bu kategoriye cinselliği de sokmaktadırlar. Üstelik kadınlar sadece ev dışında değil evlilik içerisinde de tecavüze uğramakta ancak kadınların pek çoğu bunu tecavüz olarak nitelendirmemektedirler. Çünkü erkeğin ev içerisinde ve dışarıda haklarının kadından daha fazla olduğunu düşünüp, erkek çocuklarını da böyle yetiştiren aynı kadınlar bu hakkı kocalarının da doğal hakları olarak düşünüp kendi isteklerini

ikinci plana atmakta ve istemedikleri halde cinsel ilişkiye girmek zorunda kalıp bunu tecavüz olarak adlandırmamaktadırlar. Cinsel tacize uğrayan kadınlar ise toplum baskısından korktukları için çoğu zaman bu şiddet türüne boyun eğmektedirler. Çünkü toplumda çoğu zaman “ dişi ... kuyruk sallamazsa erkek ... gelmezmiş “ düşüncesi hakim olduğu için cinsel tacize maruz kalan kadına erkeği ayartan, baştan çıkaran gözüyle bakılacaktır. Ancak ne yazık ki kadınlara bu denli yaklaşanlar sadece erkekler değil kadınlardır da.

Böyle durumlarda kadınlara yardım eden kadınlar ve kadın kuruluşları olduğu gibi şiddete maruz kalan kadınlar hakkında dedikodu çıkaran, bu davranışı hak ettiğini düşünen kadınların sayısı da azımsanamaz. Hatta bu durumdaki bir kadına yardım etmek isteyen yakın çevrelerinden bir erkeğe bile o kadından faydalanma düşüncesi olduğu için yardım etmek istiyor gözüyle bakmakta ya da yardımı engellemektedirler. Acaba toplumdaki bu tip kadınların bu davranışlarının arkasında yatan gizli kalmış, bastırılmış hangi olaylar vardır? Kadın erkekten gördüğü şiddetin benzerini doğrudan veya dolaylı olarak hemcinsinden de görebilmektedir. Belki toplumsal kanıda şiddet olarak algılanmayan ve görülmeyen bazı davranışlar nitelik bakımından kadınlara kadınlar tarafından yapılan eziyetlerdir. Örneğin ev içerisinde kaynananın gelinine yaptığı, görümcenin kardeşinin eşine yaptığı hareketler düpedüz duygusal şiddet içermektedir. Hatta bu boyutu aşır fiziksel şiddet haline gelenlere bile rastlanılmaktadır. Gelenek ve görenekler yaşatılırken bile kuralları koyan, erkeklerin bu konulan kuralları uygulamasını ve uygulatmasını sağlayan yine kadınlardır. Örneğin düğün adetlerinde bu adetlerin yürütülmesi kadınlar tarafından kontrol edilir ve erkeklere, toplumda güç simgesi olarak kabul edildikleri için bu adetlerin uygulanmadığı takdirde yaptırım düşer. Aslında burada erkek bir nevi piyon görevi görmektedir. Aile içi şiddet konusunda da yakın çevresindeki kadınların sözlerinden etkilenip karısına şiddet uygulayan erkekler mevcuttur ve bu olay genellikle evlendikten sonra ilk yıllarda daha sıktır.

Ancak ne olursa ve hangi etkenle olursa olsun şiddetin erkekler tarafından kadınlara uygulandığı bir gerçektir. Aile içi şiddet vakalarında bilinen sayıdan daha fazla şiddet vakası vardır. Çünkü aile içi şiddet bir ailenin mahremiyeti olarak görülen ev içinde yaşanmakta teorikte de hiç kimsenin aile içine müdahale hakkı görünmemektedir. Yine aile içinde şiddete maruz kalıp da bunu saklayan, ilgili

mercilere başvuruda bulunmayan kadın sayısı da azımsanamaz. Bir başka problem kadınların gördükleri şiddeti fiziksel şiddet haline dönüşene kadar normal görmeleri, fazla önemsememeleri, kimseye söyleme gereği duymamaları ve günlük aile içi olaylardan saymalarıdır. Özellikle duygusal şiddette kadına takılan küçük düşürücü adlar, hem kadın hem de çevresi tarafından benimsenerek şiddet içeren bir unsur olarak görülmemektedir. Yine kadınlara “ eşek, köpek, manyak, ulan “ gibi anlamsız yakıştırmalar yapılması ve bu yakıştırmalarının normal kabul edilmesi bazı kadınlar tarafından da içselleştirilip hoş görülmektedir.

Şiddet olgusu sadece ülkemizde değil diğer dünya ülkelerinde de görülen bir fenomendir. Bu nedenle dünya ülkeleri kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik politikalar belirlemiş bu konuda konferanslar düzenlenmiş, protokoller imzalanmıştır. Çünkü diğer ülkelerde şiddet olaylarının görülme sıklığı hiç de küçümsenecek rakamlarda değildir. Hatta şiddet olaylarının görülme sıklığı ve şiddetin türü gelişmiş ülkelerde de gelişmiş ülkelerde de hemen hemen birbirine yakındır. Buradan şu sonuca varabiliriz. Gelişmişlik düzeyi ile insanların şiddet eğilimlerinin azalması arasında bir bağlantı yoktur. Bilakis gelişmişlik düzeyi arttıkça kadınlar haklarının daha fazla farkında olacak ve bu hakları elde etmek için mücadelede bulunacaklardır. Az gelişmiş ülkelerde ise şiddet olaylarının sıkça görülmesi daha çok ekonomik sebeplerle açıklanmaktadır. Ekonomik bunalıma düşen ya da işsiz olan birey yön değiştirme mekanizmasında olduğu gibi içinde bulunduğu durumun faturasını yetkililere kesemediği için öfkesini ev içinde karısına ve çocuklarına yöneltmektedir. Türkiye için de bu durum söz konusudur. Ülkemizde yapılan pek çok araştırma şiddetin ülkemizde değişik oranlarda her toplumsal tabakada rastlanılmaktadır. Yapılan araştırmalarda şiddete en çok maruz kalan yaş grubu olarak 19–25 yaşları arasındaki kadınlardır. Şiddete maruz kalan bireylerin büyük bölümü lise mezunlarından oluşmakta ve şiddet en fazla orta tabakada görülmektedir. Yine şiddet uygulayanların pek çoğunun lise ve üniversite mezunlarından oluştuğu ortaya çıkarılmıştır. Şiddet olayı en çok eşlerden birinin uygulaması sonucu gerçekleşmektedir. Ancak kadınların bir kısmı da şiddet olayını doğal kabul etmekte hatta kendilerinin gördüğü şiddet vakalarını bile hak ettiklerini düşünmektedirler. Bu düşünüş tarzı ataerkil bir toplum düzeninden kaynaklanmaktadır. Çünkü kız çocuklar aile içerisinde özellikle kırsal kesimlerde

hesaba katılmamış erkek çocukların hizmetinde çalıştırılmış ve herhangi bir hatalı davranışta ezilmişlerdir.

Şiddet olaylarının sıklığı ve kadınların bilinçlendirilmelerine bağlı olarak resmi birimlere eskisinden daha fazla başvurmaları sonucu son yıllarda devlet düzeyinde kadınlara ilgili düzenlemeler yapılmış ve kadınların şiddet görmeleri halinde başvuracakları resmi ve sivil toplum kuruluşları örgütlenmiştir.

Araştırmamızın son bölümünde bizzat örnek teşkil etmesi amacıyla Asliye Hukuk Mahkemesinden alınan dava örneklerini sunduk. Bu örneklerde de görüldüğü gibi aile içi şiddet tek bir nedene bağlı olarak gerçekleşmemektedir. İster eğitimli ister eğitim seviyesi düşük olsun, ister kırsal ister kentsel kesimde yaşasın bahaneler, gerekçeler benzer nedenlere dayandırılıyor. Yine diğer araştırma sonuçları ile örtüşecek şekilde aile içi şiddetin nedeni olarak alkol, işsizlik gibi gerekçeler gösterilmiştir. Ancak kanımca alkol aile içi şiddetin bir nedeni değil, bir kişilik sorunudur. Alkolün vermiş olduğu rahatlık, her şeyin üstünde olma, her şeye gücü yetme v.b. gibi geçici ve aldatici duygularla yapmış oldukları şiddet eylemini bir nevi meşrulaştırmaktadırlar. Ancak mahkeme kararlarına dikkat edilecek olursa hemen hepsi boşanma ile sonuçlanmıştır. Kadınları bekleyen bir diğer problem buradadır. Çünkü Türk toplumunda özellikle küçük yerleşim birimlerinde boşanmış kadın bir nevi illetli olarak görülmekte, ondan neredeyse uzak durulmaktadır. Acı ama inkâr edilemez bir gerçek olarak kadınlarımız da eşlerini boşanmış kadınlardan korumakta, uzak tutmaktadırlar. Bu nedenle hem resmi kurum ve kuruluşlar hem de sivil toplum örgütleri elele verip şiddet gören ve evini terk etmek, çocuklarına bakmak zorunda kalan kadınlarımıza destek olmalıdır. Aile içi şiddet konusunda kolluk kuvvetleri, sağlık personeli gibi konuyla birebir ilgili olan birimler ve şahıslar da bilgilendirilmeli, özellikle kadınlar için düzenlenecek olan seminerlerle kadınların sahip oldukları haklar anlatılmalı, herhangi bir şiddet eylemi ile karşılaşınca neler yapabilecekleri konusunda bilinçlendirilmelidirler. Ancak bu konuda acı olan verilen bütün bu önerilerin sanki başa gelecek milli bir felakete karşı savunma taktikleri gibi görünmesidir. Ama var olan gerçeklere karşı yapılabilecek en önemli şey öncelikle sorunun insan kaynaklı olması münasebetiyle hem şiddet uygulayanların hem de şiddete maruz kalanların bilinçlendirilmeleridir. Kadınların bilinçlendirilmelerine öncelik verilmelidir. Çünkü gelecek erkek kuşakları yetiştirecek olanlar yine onlardır.

Töre adı altında gençcik kızların ölüm fermanlarını imzalayanlardan bir kaç da onlardır. Öncelikle kadın kadını korumalıdır.

Ayrıca şiddet olaylarının gün geçtikçe artması TBMM’ni de harekete geçirmiş ve meclis içerisinde kurulan “Şiddeti Önleme Platformu” bu konuda alınacak tedbirleri bir eylem planı olarak açıklamıştır. Bu platformun belirlediği eylem planı şöyledir.

- 2005, “Şiddetle Mücadele Yılı” ilan edilecek.
- İllerde valilikler başkanlığında Şiddetle Mücadele Komisyonları kurulacak.
- Kamu ve özel olmak üzere ulusal televizyon kanallarında, toplumun önde gelen simalarının yer aldığı şiddet karşıtı spotlar yayınlanacak.
- Şiddete maruz kalanların şikâyetleri değerlendirecek Vaka Bildirim Merkezleri oluşturulacak.
- Kadın, çocuk ve sosyal hizmet hattı olarak hizmet veren 183 hattı geliştirilecek.
- Riskli aile ve çocuklar için (sokak çocukları, suçlu çocuklar, anne veya babası kanunla ihtilafa düşmüş çocuklar) takip programları hazırlanacak.
- Özel sektör tarafından Aile Danışma Merkezleri açılabilir. Belediyeler içinde zorunlu olarak aile danışma merkezleri kurulacak.
- Çocuk mahkemeleri ülke genelinde yaygınlaştırılarak, bu mahkemelerde görev yapan personelin özel eğitimden geçirilmesi sağlanacak.
- Şiddete maruz kalanların ücretsiz psikolojik destek almaları için gerekli düzenlemeler yapılacak.
- Düşük eğitim düzeyinde suç oranının fazla olması sebebiyle zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılacak.
- “Çocuk Dostu Şehir” normları geliştirilecek.
- Çocuklara tütün, alkol, bali, uhu, uçucu ve uyuşturucu madde satanlara ilişkin cezalar artırılabilecek.
- Dini hutbe ve sohbetlerde şiddete karşı bilinci artıracak konuşmalara yer verilecek.